

ಫಲಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ — ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಾಲಾ
ನಕ್ಷತ್ರ ೪

ಪಂಚಾಂಗ ಪ್ರದೀಪ

ಲೇಖಕರು :

ಎನ್. ಕೆ. ಜಿಣಿಗಲೇಖರ

ತೆಂಪುನಗರ, ಧಾರವಾಡ-೨

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಎನ್. ಕೆ. ಜೋಗಲೇಕರ್

ತೇಜಸ್ವಿ ನಗರ

ಧಾರವಾಡ - ೫೮೦ ೦೦೨

ಬೆಲೆ : ರೂ. ೧೦-೦೦

(ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳು)

ಹಕ್ಕುಗಳು : ಲೇಖಕರ ಸ್ವಾಧೀನ

ಮೊದಲ ನುಡಿ

ಸಿರಿಗನ್ನಡದ ವಾಚಕರಿಗೆ ಫಲಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಾಲೆಯ ನಾಲ್ಕನೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವಾದ "ಪಂಚಾಂಗ ಪ್ರದೀಪ"ವೆಂಬ ಬಹು ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಬಹಳ ಅನಂದವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅದರದಿಂದ ಓದಿದ ವಾಚಕರು ಜ್ಯೋತಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಶ್ರೀಕಾರವಾದ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕಾಯಿತು.

ಈ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿನೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿವರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ವಾಚಕವೃಂದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಉಪಯೋಗವಾದರೆ, ಈ ಲೇಖಕನ ಪ್ರಯತ್ನವು ಸಫಲವಾದಂತೆ.

ಈ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ತುಂಬಿದ ದಿ. ಪಂಡಿತ ಕೇಶವಶರ್ಮಾ ಗಲಗಲಿ ಆಕರಿಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ.

ರಾಜವಾಡ
ವಿಜಯ ದಶಮಿ
೧೧-೧೦-೧೯೫೯

ತಮ್ಮವನಾದ
ಎನ್. ಕೆ. ಜೋಗರೇಡರ

ದ್ವಿತೀಯಾನ್ವತ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು

ಪಂಚಾಂಗ ಪ್ರದೀಪ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣದ ಪ್ರತಿಗಳು ಮುಗಿದಿದ್ದು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಆಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ಜನರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಬಂದಿದ್ದು ಸಹ ಈವರೆಗೆ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು

ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಎಮ್. ಎ. ಕಾಮತ್, ಹಿಂದೆ ಮಾತಾ ಪ್ರಿಯೆಗೆ ಹೌಸ ಇವರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಈಗ ಪ್ರೀಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ಕಾಮತರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಧಾರವಾಡ

ಎನ್. ಕೆ. ಜೋಗಲೇಕರ

೪-೯-೧೯೬೫

ತೃತೀಯಾನ್ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು

“ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರದೀಪ” ವ್ಯಕ್ತಕದ ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣದ ಪ್ರತಿಗಳು ಮುಗಿದು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಜನರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಈ ವರೆಗೆ ಪುನಃ ಮುದ್ರಣ ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಘಾಣೇಕರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಇದೀಗ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಎನ್. ಕೆ. ಜೋಗಲೇಕರ

೧೩-೧೨-೧೯೬೦

ತೇಜಸ್ವಿನಗರ, ಧಾರವಾಡ-೨

ಚತುರ್ಥ ಅನ್ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು

ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರದೀಪ ವ್ಯಕ್ತಕದ ತೃತೀಯ ಮುದ್ರಣದ ಪ್ರತಿಗಳು ಮುಗಿದು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳು ಆಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ಜನರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಈ ವರೆಗೆ ಚತುರ್ಥ ಮುದ್ರಣ ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಎನ್. ಕೆ. ಪೊತ್ತೀಸ, ಕೃಪಾ ಮುದ್ರಣ ಇವರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಈಗ ಪ್ರೀಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ಎನ್. ಕೆ. ಪೊತ್ತೀಸರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಧಾರವಾಡ

ಎನ್. ಕೆ. ಜೋಗಲೇಕರ

೧೩-೧೨-೧೯೬೨

ಅ ಪ ರ್ಣ

ಸಹೃದಯತೆಯ ನೀರೆರೆದು

ಗೆಳೆತನದ ಸನಿ ಬೆಳೆನಿ ಎಕಜೀವವಾಗಿರುವ

ಶ್ರೀ ಮಹಾವೀರ ಭೀಮಪ್ರಸಾದ ಸಾಂಡೆ

ಅವರಿಗೆ

—ಲೇಖಕ

ಪ ರಿ ನಿ ಡಿ

- ೧ ಪಂಚಾಂಗವೆಂದರೇನು?
ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳು — ಶಕೆಗಳು —
ಸಂವತ್ಸರ ಫಲ — ಪಶುನಾಯಕರು —
೧೦೫ ವಿಶೇಷತಾ — ಆಯುಷ್ಯ —
ಅವಶ್ಯಕತೆ ಚಕ್ರ — ಘಾತ ಚಕ್ರ —
ಮಳೆಯ ನಕ್ಷತ್ರ
- ೨ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು?
ವಿಕಾರಿ ಸಂ. ಚೈ, ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ವಿವರಣೆ —
ತಿಥಿ — ತಿಥಿವೃದ್ಧಿ — ಕ್ಷಯತಿಥಿ —
ಹೋರಾಚಕ್ರ — ವಿಶೇಷ ತಿಥಿಗಳು — ತಿಥಿ ವಿವೇಚನೆ —
ತಿಥಿಗಳ ನಿರ್ಣಯ — ಜಯಂತಿಗಳು
- ೩ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಸಂಗತಿಗಳು
ಗ್ರಹಣಗಳ ವಿಚಾರ — ಮಹರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಫಲ,
ಯೋಗಗಳು, ಭದ್ರಾ, ಅರ್ಕನಿರ್ಣಯ, ಕಂದಿನ —
ಸಂವತ್ಸರದ ಹೆಸರನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ರೀತಿ —
ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು
ಅಯುನಾಶವಾದ.

ಪಂಚಾಂಗ ಪ್ರದೀಪ

೧

ಪಂಚಾಂಗವೆಂದರೇನು ?

ವೇದದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗವಾದ ಜ್ಯೋತಿಷಶಾಸ್ತ್ರವು ರವಿ, ಚಂದ್ರ, ಕುಡ್ಲ(ಮಂಗಳ), ಬುಧ, ಗುರು, ಶುಕ್ರ, ಶನಿ, ರಾಹು, ಕೇತುಗಳೆಂಬ ನವ ಗ್ರಹಗಳಿಂದ ವಿಸ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ರವಿ-ಚಂದ್ರರಿಂದ ತಿಥಿ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಯೋಗ ಮತ್ತು ಕರಣಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಯ ಹೋರಾ ನಾಯಕರಿಂದ ವಾರವು ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತಿಥಿ, ವಾರ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಯೋಗ, ಕರಣ ಈ ಪಂಚ (ಪದು) ವಿಷಯ (ಅಂಗ)ಗಳೊಳಗೊಂಡಿರುವ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಪಂಚಾಂಗವೆಂತಲೂ, ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುವ ಗಣಿತಕ್ಕೆ “ಸಿದ್ಧಾಂತ”ವೆಂತಲೂ ಹೆಸರು.

ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳು

೧. ಸಂವತ್ಸರಗಳು

೧. ಪ್ರಭವ ೨. ವಿಭವ ೩. ಶುಕ್ಲ ೪. ಪ್ರಮೋದ ೫. ಪ್ರಜಾಪತಿ
೬. ಅಂದಿರಸ ೭. ಶ್ರೀಮುಖ ೮. ಭಾವ ೯. ಯುವ ೧೦. ಧಾತ್ಯು
೧೧. ಈಶ್ವರ ೧೨. ಬಹುಧಾನ್ಯ ೧೩. ಪ್ರಮಾಥಿ ೧೪. ವಿಕ್ರಮ
೧೫. ವೃಷ ೧೬. ಚಿತ್ರಭಾನು ೧೭. ಸುಭಾನು ೧೮. ತಾರಣ
೧೯. ಪಾರ್ಥಿವ ೨೦. ವೈಯ ೨೧. ಸರ್ವಚಿತ್ತ ೨೨. ಸರ್ವಧಾರಿ
೨೩. ವಿರೋಧಿ ೨೪. ವಿಕೃತಿ ೨೫. ಖರ ೨೬. ನಂದನ ೨೭. ವಿಜಯ
೨೮. ಜಯ ೨೯. ಮನ್ಮಥ ೩೦. ದುರ್ಮುಖ ೩೧. ಹೇಮಲಂಕ

೩೨. ನಿಲಂಬಿ ೩೩. ವಿಕಾರಿ ೩೪. ಶಾರ್ವರಿ ೩೫. ಪ್ಲವ ೩೬. ಶುಭಕೃತ
 ೩೭. ಶೋಭನ ೩೮. ಕ್ರೋಧಿ ೩೯. ವಿಶ್ವಾಮೃತ ೪೦. ಪರಾಭವ
 ೪೧. ಪ್ಲವಂಗ ೪೨. ಕೀಲಕ ೪೩. ಸೌಮ್ಯ ೪೪. ಸಾಧಾರಣ
 ೪೫. ವಿರೋಧಿತ್ವತ ೪೬. ಪರಿಧಾವಿ ೪೭. ಪ್ರಮಾದಿ ೪೮. ಅನಂದ
 ೪೯. ರಾಕ್ಷಸ ೫೦. ನಲ ೫೧. ಹಿಂಗಳ ೫೨. ಕಾಲಯುಕ್ತ
 ೫೩. ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಿ ೫೪. ರೌದ್ರ ೫೫. ದುರ್ಮತಿ ೫೬. ದುಂಧುಬಿ
 ೫೭. ರುಧಿರೋದ್ಗಾರಿ ೫೮. ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ ೫೯. ಕ್ರೋಧನ ೬೦. ಕ್ಷಯ.

೨. ತಿಥಿಗಳು

೧ ಪ್ರತಿಪದಾ ೨ ದ್ವಿತೀಯಾ ೩ ತೃತೀಯಾ ೪ ಚತುರ್ಥಿ
 ೫ ಪುಚಮಿ ೬ ಪಕ್ಷ್ಮಿ ೭ ಸಪ್ತಮೀ ೮ ಅಷ್ಟಮೀ ೯ ನವಮೀ
 ೧೦ ದಶಮೀ ೧೧ ಏಕಾದಶೀ ೧೨ ದ್ವಾದಶೀ ೧೩ ತ್ರಯೋದಶೀ
 ೧೪ ಚತುರ್ದಶೀ ೧೫ ಪೌರ್ಣಮಿ (ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ) ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ
 (ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ)

೩. ವಾರಗಳು

೧ ರವಿವಾರ ೨ ಸೋಮವಾರ ೩ ಮಂಗಳವಾರ ೪ ಬುಧವಾರ
 ೫ ಗುರುವಾರ ೬ ಶುಕ್ರವಾರ ೭ ಶನಿವಾರ

೪. ನಕ್ಷತ್ರಗಳು

೧ ಅಶ್ವಿನಿ ೨ ಭರಣಿ ೩ ಕೃತ್ತಿಕಾ ೪ ರೋಹಿಣಿ ೫ ಮೃಗಶಿರಾ
 ೬ ಆರಿದ್ರಾ ೭ ಪುನರ್ವಸು ೮ ಪುಷ್ಯ ೯ ಅಶ್ಲೇಷಾ ೧೦ ಮಘಾ
 ೧೧ ಪೂರ್ವಾ ೧೨ ಉತ್ತರಾ ೧೩ ಹಸ್ತಾ ೧೪ ಚಿತ್ತಾ ೧೫ ಸ್ವಾತಿ
 ೧೬ ವಿಶಾಖಾ ೧೭ ಅನುರಾಧಾ ೧೮ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ೧೯ ಮೂಲಾ
 ೨೦ ಪೂರ್ವಾಷಾಢಾ ೨೧ ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ ೨೨ ಶ್ರವಣಾ ೨೩ ಧನಿಷ್ಠಾ
 ೨೪ ಶತತಾರಣಾ ೨೫ ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರಪದ ೨೬ ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರಪದ
 ೨೭ ರೇವತಿ

೫. ಯೋಗಗಳು

೧ ಎಷ್ಟಂಭ ೨ ಪ್ರೀತಿ ೩ ಆಯುಷ್ಯಮೂರ್ತಿ ೪ ಸೌಭಾಗ್ಯ
೫ ಶೋಭನ ೬ ಅತಿಗಂಡ ೭ ಸುಕರ್ಮಾ ೮ ಧೃತಿ ೯ ಶೂಲ
೧೦ ಗಂಡ ೧೧ ವೃದ್ಧಿ ೧೨ ಧೃವ ೧೩ ವ್ಯಾಘಾತ ೧೪ ಹರ್ಷಣ
೧೫ ವಜ್ರ ೧೬ ಸಿದ್ಧಿ ೧೭ ವೃತ್ತಿವಾತ ೧೮ ವರಿಯಾನ ೧೯ ಪರೀಘ
೨೦ ಶಿವ ೨೧ ಸಿದ್ಧಿ ೨೨ ಸಾಧ್ಯ ೨೩ ಶುಭ ೨೪ ಶಕ್ತಿ ೨೫
ಇಂದ್ರ ೨೬ ವೈದ್ಯತಿ.

೬. ಕರಣಗಳು

೧ ಬವ ೨ ಬಾಲವ ೩ ಕಾಲವ ೪ ತೈಲ ೫ ಗರ
೬ ವೇಷ ೭ ವಿಷ್ಣು (ಭದ್ರಾ) ೮ ಶೌನಿ ೯ ಚತುಷ್ಪಾದ ೧೦ ನಾಗ
೧೧ ಕಿಂಕುಘ್ನ

೭. ಅಮನಗಳು

೧ ಉತ್ತರಾಯಣ ೨ ದಕ್ಷಿಣಾಯನ

೮. ಮತಗಳು

೧ ವಸುತ ೨ ದ್ವೀಪ್ತ ೩ ವರ್ಷ ೪ ಶರದ ೫ ಹೇಮಂತ
೬ ಶಿಶಿರ

೯. ರಾಶಿಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಶ್ಯಾಧಿಪತಿ

ರಾಶಿ	ಅಧಿಪತಿ	ರಾಶಿ	ಅಧಿಪತಿ
ಮೇಷ	— ಮಂಗಳ	ಕರಕ	— ಶುಕ್ರ
ವೃಷಭ	— ಶುಕ್ರ	ಮೃಗಶಿರ	— ಮಂಗಳ
ಮಿಥುನ	— ಬುಧ	ಧನು	— ಗುರು
ಕರ್ಕ	— ಚಂದ್ರ	ಮಕರ	— ಶನಿ
ಸಿಂಹ	— ರವಿ	ಕುಂಭ	— ಶನಿ
ಕನ್ಯಾ	— ಬುಧ	ಮೀನ	— ಗುರು

೧೦. ಹಿಂದೂ ತಿಂಗಳುಗಳು

೧ ಚೈತ್ರ	೨ ವೈಶಾಖ	೩ ಜ್ಯೇಷ್ಠ
೪ ಆಷಾಢ	೫ ಶ್ರಾವಣ	೬ ಭಾದ್ರಪದ
೭ ಅಶ್ವಿನ	೮ ಕಾರ್ತಿಕ	೯ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ
೧೦ ಪುಷ್ಯ	೧೧ ಮಗಧ	೧೨ ಫಾಲ್ಗುಣ

೧೧ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ತಿಂಗಳುಗಳು

೧ ಮೊಹರಮ್	೨ ಸಫರ್	೩ ರಬೀಅವಲ್
೪ ರಬೀಅಖರ	೫ ಜಮಾದೀಅವಲ್	೬ ಜಮಾದೀಅಖರ್
೭ ರಜ್ಜಬ್	೮ ಶಾಬಾನ್	೯ ರಮಜಾನ್
೧೦ ಸುಮಲ್	೧೧ ಜಿಲ್ಹಾದ್	೧೨ ಜಿಲ್ಹೀಜ

೧೨ ಫಾರಸಿ ತಿಂಗಳುಗಳು

೧ ಫರವದೀ	೨ ಆರ್ದಿಬೇಹಸ್ತ್	೩ ಖುರ್ದಾದ
೪ ತೀರ	೫ ಅಮರದಾದ	೬ ಶೇಹರೇವಾರ
೭ ಮೇಹೇರ	೮ ಆಬಾನ್	೯ ಆಜೂರ್
೧೦ ದಯ	೧೧ ಬಹಮನ್	೧೨ ಇಸ್ಪಿದರ್

೧೩ ಫರಸಿ ತಿಂಗಳುಗಳು

೧ ಆಜೂರ (೩೦ ದಿನ)	೨ ದಯ (೨೯ ದಿನ)
ಬಹಮನ್ (೩೦ ದಿನ)	೪ ಇಸ್ಪಿದಾರ್ (೩೦ ದಿನ)
೫ ಫರವದೀ (೩೦ ದಿನ)	೬ ಆರ್ದಿಬೇಹ್ತ್ (೩೦ ದಿನ)
೭ ಖುರ್ದಾದ (೩೦ ದಿನ)	೮ ತೀರ (೩೦ ದಿನ)
೯ ಅಮರದಾದ (೩೦ ದಿನ)	೧೦ ಶೇಹರೇವಾರ (೩೦ ದಿನ)
೧೧ ಮೇಹೇರ (೩೦ ದಿನ)	೧೨ ಆಬಾನ್ (೩೦ ದಿನ)

೧೪. ಇಂದ್ರೀಪ ತಿಂಗಳುಗಳು

೧ ಜಮೇವರಿ (೩೦ ದಿನ)	೨ ಫಬ್ರವರಿ (೨೮, ೨೯ ದಿನ)
೩ ಮಾರ್ಚ್ (೩೧ ದಿನ)	೪ ಎಪ್ರಿಲ್ (೩೦ ದಿನ)

೫ ಮೇ (೩೦ ದಿನ)	೬ ಜೂನ್ (೩೦ ದಿನ)
೭ ಜುಲೈ (೩೧ ದಿನ)	೮ ಆಗಸ್ಟ್ (೩೧ ದಿನ)
೯ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ (೩೦ ದಿನ)	೧೦ ಅಕ್ಟೋಬರ್ (೩೧ ದಿನ)
೧೧ ನವೆಂಬರ್ (೩೦ ದಿನ)	೧೨ ಡಿಸೆಂಬರ್ (೩೧ ದಿನ)

೧೫. ಕಾಲಮಾನ

೬೦ ವರ್ಷ = ೧ ಪಳ	೬೦ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ = ೧ ವರ್ಷ
೬೦ ಪಳ = ೧ ಫಟಿಕಾ	೬೦ ವರ್ಷ = ೧ ಕಲಾ
೬೦ ಫಟಿಕಾ = ೧ ದಿವಸ	೬೦ ಕಲಾ = ೧ ಅಂಶ
೨ ಫಟಿಕಾ = ೧ ಮುಹೂರ್ತ	೩೦ ಅಂಶ = ೧ ರಾಶಿ
೩೦ ಮುಹೂರ್ತ } ೧ ದಿವಸ	೧೨ ರಾಶಿ = ೧ ಭಗವಾ
೬೦ ಫಟಿಕಾ } = ೧ ಅಹೋರಾತ್ರಿ	
೧೫ ಅಹೋರಾತ್ರಿ = ೧ ವರ್ಷ	
೨ ವರ್ಷ = ೧ ಮಾಸ	
೨ ಮಾಸ = ೧ ಋತು	
೨ ಅಯನ } = ೧ ವರ್ಷ	
೧೨ ತಿಂಗಳು }	

ಅಂಗ್ಲ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ

೨೪ ಸೆಕೆಂಡು = ೧ ಪಳ	೧ ಸೆಕೆಂಡು = ೧ ವರ್ಷ
೧ ಮಿನಿಟು = ೨೫ ಪಳ	೪ ಸೆಕೆಂಡು = ೧ ಕಲಾ
೨೪ ಮಿನಿಟು = ೧ ಫಟಿಕಾ	೬೦ ಸೆಕೆಂಡು = ೧೫ ಕಲಾ
೧ ತಾಸು = ೨೫ ಫಟಿಕಾ	೪ ಮಿನಿಟು = ೧ ಅಂಶ

$$೩ ತಾಸು = \begin{cases} ೧ ಪ್ರಹರ \\ ೬ ಫಟಿಕಾ \end{cases}$$

೧ ದಿವಸ = ೮ ಪ್ರಹರ	೨ ತಾಸು = ೧ ರಾಶಿ
೬೦ ಪ್ರತಿ ಸೆಕೆಂಡು = ೧ ಸೆಕೆಂಡು	
೬೦ ಸೆಕೆಂಡು = ೧ ಮಿನಿಟು	
೬೦ ಮಿನಿಟು = ೧ ತಾಸು	

೩೦ ದಿವಸ = ೧ ತಿಂಗಳು

೧೨ ತಿಂಗಳು = ೧ ವರ್ಷ

೩೬೫ ದಿ. ೬ ತಾ. ೯ ಮಿ. = ೧ ಸೌರ ವರ್ಷ

ಶಕೆಗಳು

ಯಾವುದೇ ಪಂಚಾಂಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಹೊದಿಕೆ (ಕವರ್) ಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಕಾಣುವುದೇನು? ಆ ಪಂಚಾಂಗದ ಹೆಸರು, ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ಹೆಸರು, ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆಯ ವರ್ಷಗಳು, ಎಕ್ರಮ ಶಕೆಯ ವರ್ಷಗಳು, ಹಿಡರೀಸನ್, ಇಸವೀ ಸನ್, ಫಸಲೀ ಸನ್ — ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸನ್‌ಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಂಗಕರ್ತರು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶಕೆಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೋದಾವರೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪೈಠಣ ಎಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಾಲಿವಾಹನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಆರಸನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಎಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸರದ ೧೩೫ನೇ ವರ್ಷದಿಂದ ತನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಶಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಈ ಶಕೆಯು ವರ್ಷಾರಂಭವು ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಪೃತಿಪದಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ಹಿಡರಿ ಸನ್

ಮುಸ್ಲಿಮರು ತಮ್ಮ ಶಕೆಗೆ ಹಿಡರೀ ಸನ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಿಡರೀ ಎಂದರೆ ಓಡಿಕೋಗು ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಮ್ಮದ ಪೈಗಂಬರರು ಇಬ್ನುಸನ್ ೬೨೨ನೇ ಹುರೈ ೧೫ ನೆಯ ತಾರೀಖಿನಂದು ಮಕಾದಿಂದ ಮದೀನಾಕ್ಕೆ ಓಡಿಕೋದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಹಿಡರೀ ಶಕೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಶಕೆಯ ವರ್ಷಾರಂಭವು ಮೋಹರಮ್ ತಿಂಗಳ ಮೊದಲನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅಮೂಮಾಸ್ಕೆಯ: ಸಂತರ ಯಾವ ದಿನ ಮೊದಲು ಚುರ್ರದರ್ಶನವಾಗುವದೋ ಅದೇ ಅವರ ತಿಂಗಳ ಮೊದಲನೇ ದಿನ.

ನಮ್ಮ ವಂಚಾಂಗದಂತೆ ಶುದ್ಧ ದ್ವಿತೀಯಾ ಅಥವಾ ತೃತೀಯಾಕ್ಕೆ ಮುಸಲ್ಮಾನೀ ತಿಂಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ,

ಇಸ್ಲಾಮ್

ಕ್ರಿಸ್ತ ಜನರ ಶಕೆಗೆ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತನ ಜನ್ಮ ದಿನದಿಂದ ಈ ಶಕೆಯು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಶಕೆಯ ವರ್ಷಾರಂಭವು ಜನವರಿ ತಿಂಗಳ ಮೊದಲನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆಯಲ್ಲಿ ೭೮ ವರ್ಷ ಕೂಡಿದರೆ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಎಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ೫೭ ವರ್ಷ ಕಳೆದರೂ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಬರುತ್ತದೆ.

ಫಸಲೀ ಸನ್

ಈ ಫಸಲೀ ಶಕೆಯು ಇಸ್ಲಾಮ್‌ನ ೫೯೦ ವರ್ಷದ ನಂತರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತು. ನಿಜಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಶಕೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು.

ಸಂವತ್ಸರ ಫಲ ಅಥವಾ ನವನಾಯಕರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವದು

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಂಚಾಂಗದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ರಾಜ, ಮಂತ್ರಿ, ಸೇನಾಧಿಪತಿ, ಸಸಾಧಿಪತಿ, ಧಾನ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳು ಯಾರಾ ಯಾರು ? ಅವರವರ ಫಲಾಫಲಗಳಾವವು ? ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ವರ್ಷಾರಂಭದ ದಿನ (ಯುಗಾದಿ ದಿನ) ಓದುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ (ಪ್ರತಿ ಸಂವತ್ಸರದ) ನವನಾಯಕರನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ :— ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದೆಯು ಯಾವ ವಾರ ಇರುವದೋ ಆ ವಾರಾಧಿಪತಿಯೇ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ರಾಜನು. ಉದಾ : ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ

ಪ್ರತಿಪದಿ (ಪಾಡ್ಯ) ಗುರುವಾರ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವಾ. ಗುರುವು ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ರಾಜನು.

ಮಂತ್ರಿ :— ಮೇಷ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಯಾವ ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಾಗುವದೋ ಆ ವಾರಾಧಿಪತಿಯೇ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಂತ್ರಿಯು. ಉದಾ : ಮೇಷ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ರವಿವಾರವಾಗಿದ್ದರೆ ರವಿಯೂ, ಸೋಮವಾರವಾಗಿದ್ದರೆ ಚಂದ್ರನೂ— ಹೀಗೆ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಂತ್ರಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಆರ್ಭಾಧಿಪತಿ :— ಮಿಥುನ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಯಾವ ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಾಗುವದೋ ಆ ವಾರಾಧಿಪತಿಯೇ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ಆರ್ಭಾಧಿಪತಿಯು.

ಸಸ್ಯಾಧಿಪತಿ :— ಕರ್ಕ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಯಾವ ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಾಗುವದೋ ಆ ವಾರಾಧಿಪತಿಯೇ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ಸಸ್ಯಾಧಿಪತಿಯು.

ಸೇನಾಧಿಪತಿ :— ಸಿಂಹ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಯಾವ ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಾಗುವದೋ ಆ ವಾರಾಧಿಪತಿಯೇ ಆ ವರ್ಷದ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯು.

ರಸಾಧಿಪತಿ :— ತುಲಾ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಯಾವ ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಾಗುವದೋ ಆ ವಾರಾಧಿಪತಿಯೇ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ರಸಾಧಿಪತಿಯು.

ಧಾನ್ಯಾಧಿಪತಿ :— ಧನು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಯಾವ ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಾಗುವದೋ ಆ ವಾರಾಧಿಪತಿಯೇ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ಧಾನ್ಯಾಧಿಪತಿಯು.

ನಿರಸಾಧಿಪತಿ :— ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಯಾವ ವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಾಗುವದೋ ಆ ವಾರಾಧಿಪತಿಯೇ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ನಿರಸಾಧಿಪತಿಯು.

ಮೇಘಾಧಿಪತಿ :— ಆರಿದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಯಾವ ವಾರದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನೋ ಆ ವಾರಾಧಿಪತಿಯೇ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ಮೇಘಾಧಿಪತಿಯು.

ರವೆಯು ರಾಜನಾದರೆ ಯಾವ ಫಲಗಳು, ಚಂದ್ರನು ರಾಜನಾದರೆ ಯಾವ ಫಲಗಳು ಎಂಬುದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನ್ನು ಆಯಾ ವರ್ಷದ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪಶುನಾಯಕರನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು

ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದೆಯು ರವಿವಾರ ಇಲ್ಲವೇ ಮಂಗಳವಾರ ಬಂದರೆ ಯಮನು ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ಪಶುನಾಯಕನು ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದೆಯು ಬುಧವಾರ ಇಲ್ಲವೇ ಶನಿವಾರ ಬಂದರೆ ಬಲರಾಮನು ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ಪಶುನಾಯಕನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದೆಯು ಗುರುವಾರ, ಶುಕ್ರವಾರ, ಸೋಮವಾರ ಬಂದರೆ ಗೋಪಾಲಕನು ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ಪಶುನಾಯಕನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆಯಾ ಸಂವತ್ಸರದ ಪಶುನಾಯಕರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಗೋಪಾಲಕನು ಪಶುನಾಯಕನಾದರೆ, ಪಶುಗಳು ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಮೇವಿಗೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ, ಹುಲ್ಲು ಮತ್ತು ಇತರ ವೈರುಗಳು ಬೆಳೆದು ಪಶುಗಳು ಸುಖದಿಂದ ಇರುತ್ತವೆ. (ಸುಭಿಕ್ಷೆ)

ಬಲರಾಮನು ಪಶುನಾಯಕನಾದರೆ, ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮಳೆ ಬೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಿ, ಸಕಲ ವೈರುಗಳು ಬೆಳೆದು, ಪಶುಗಳೂ, ಜನರೂ ಸುಖದಿಂದ ಇರುವರು (ಮಧ್ಯಮ ಫಲ).

ಯಮನು ಪಶುನಾಯಕನಾದರೆ, ಆಲ್ಪ ಮಳೆಯಾಗಿ, ವೈರುಗಳು ಕಡಿಮೆ ಬೆಳೆದು ವೇವು ದುರ್ಲಭವಾಗುವದು. ಪಶುಗಳೂ ರೋಗಗ್ರೀಡಿತವಾಗುವವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಸಂತತಿ ಸಹ ಬದುಕಲಾರವು. ಪಶುಗಳು ನಾಶಹೊಂದುತ್ತವೆ.

೧೦೫ ವಿಂಶೋಪಕಾಃ

ಯಾವುದೇ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಮೊದಲು ನಮಗೆ ಕಾಣುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಆಯಾ ವರ್ಷದ ಸಂವತ್ಸರ ಫಲ, ಸಂವತ್ಸರ ಫಲವಾದ

ಕೂಡಲೇ ನಾವು ನೋಡುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ೧೦ನೇ ವಿಶೇಷವಾಃ ಎಂಬುದನ್ನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು (ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು) ಬರೆದು ಅದರ ಮುಂದೆ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರತಿ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಜರುಗುತ್ತವೆ. ಆಯಾ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವೆಷ್ಟು? ಧಾನ್ಯವೆಷ್ಟು? ಮರಣವೆಷ್ಟು? ಕೃಷಿ ಹಾವಳಿ ಎಷ್ಟು-ಹೀಗೆ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸರ್ವನಿಷ್ಪತ್ತಿ ವರೆಗೆ ೧೦ನೇ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಆಯಾ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಸಂಗತಿಗಳು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಜರುಗುವವು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ವಿಶೇಷವಾಃಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಶೇಷವಾಃ ಅಂದರೆನು ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊತ್ತ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ತೆಗೆಯುವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಯಾವುದೇ ಸಂಗತಿಯು ಆಯಾ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಜರುಗುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ ೫, ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು ಜರುಗುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ ೨೦— ಹೀಗೆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಐದು ಅಥವಾ ಐವರಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಅಂದರೆ ಬಹಳೇ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣ, ೫ ರಿಂದ ೧೦ ಅಂದರೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣ, ೧೦ ರಿಂದ ೧೫ ಅಂದರೆ ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣ, ೧೫ ರಿಂದ ೨೦ ರ ವರೆಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಮಾಣ ಅಂತಾ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಉದಾ : ಈ ವರ್ಷದ ವಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ (೧೨೮೧ ಶಕ.) ರೇಷ್ಮೆ ಅಂತಾ ಬರೆದು, ಅದರ ಮುಂದೆ ೧೬ ಅಂಕ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಅರ್ಥವಿವೇ — ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವದು, ಅಂದರೆ ಬೆಳೆಯ ದರ ಮಂದಿ ಆಗುವದು. ಇದರಂತೆ ತಾಮ್ರದ ಮುಂದೆ ೩ ಅಂಕವನ್ನು, ಕಬ್ಬಿಣ (ಲೋಹ)ದ ಮುಂದೆ ೧೧ ಅಂಕವನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಈ ವರುಷದಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರವು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವದು ಹಾಗೂ ತಾಮ್ರದ ದರವು ತೇಜಿ ಆಗುವದು ಅಂತಾ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆ ಲೋಹವು ಕೂಡ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಧಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ತೇಜಿ ಆಗುವದು ಅಂತಾ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆ ಬೋರನಾಕ, ಅಗ್ನಿಧಯ, ಪಾಪ-ವುಗ್ಗ,

ಮರಣ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ವಿಶೇಷವೇಕೆಂದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಆಯ-ವ್ಯಯ

ವಿಶೇಷವೇ ಆದ ಕೂಡಲೇ ನಮಗೆ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಮೇಷಾದಿ ೧೨ ರಾಶಿಗಳ ಆಯವರ್ಷಗಳ ಆಯವ್ಯಯ ವಿವರಣೆಯು.

ಯಾರಿಗೆ ಜನ್ಮರಾಶಿ ಗೊತ್ತಿದೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಆಯವರ್ಷದ ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಆಯ ಜಾಸ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಆ ವರ್ಷ, ಆರ್ಥಿಕ ದೃಢ ಹಾಗೂ ಸೌಖ್ಯ ಇರುತ್ತದೆ (ಖರ್ಚು ಕಡಿಮೆ). ವ್ಯಯ ಜಾಸ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಕ್ಷೀಣ, ದುಃಖ, ಹಾನಿ, ವಿರ್ಚಿ ಜಾಸ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಟ ಫಲಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆಯವ್ಯಯ ಸಮವಿದ್ದರೆ ಸಮ ಫಲಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಆಯ ವ್ಯಯಾದಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ರೀತಿ

ಆಯಾ ರಾಶಿಯವರಿಗೆ ಆಯಾ ವರ್ಷಗಳ ಆಯವ್ಯಯಾದಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ೨ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡಬೇಕು.

೧) ವರ್ಷಾಧಿಪ. ಒಂದರ ಆಯಾ ಸಂವತ್ಸರದ ರಾಜ.

೨) ರಾಶ್ಯಾಧಿಪ.

೧) ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಸಂವತ್ಸರದ ರಾಜನನ್ನು ಹೇಗೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

೨) ಅವಶ್ಯಕತೆ ಚಕ್ರದಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ರಾಶಿ ಹಾಗೂ ರಾಶ್ಯಾಧಿಪರನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಆಯಾರಾಶಿಗಳ ಆಯ-ವ್ಯಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ರವಿಯು ರಾಜನಾದರೆ ೬, ಚಂದ್ರನಾದರೆ ೨೬, ಮಂಗಳನಾದರೆ ೪, ಬುಧನಾದರೆ ೧೬, ಗುರು ಆದರೆ ೧೯, ಶುಕ್ರನಾದರೆ ೨೧, ಶನಿ ಆದರೆ ೧೦ ಹೀಗೆ ಆಯಾ ಗ್ರಹಗಳ ಧೃವಿಗಳಿವೆ.

ಇನ್ನು ಜನ್ಮರಾಶ್ಯಾಧಿಪನ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ವರ್ಷಾಧಿಪನ ಸಂಖ್ಯೆ (ಆಯಾ

ಸಂವತ್ಸರದ ರಾಹು) ಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕು, ಬಂದ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ೩ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ ಪುನಃ ೫ ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ಈ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ೧೫ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಬೇಕು. ಬಂದ ಶೇಷವೇ ಆಯಾ ಸಂವತ್ಸರ ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ಆದಾಯ; ಬಂದ ಭಾಗಾಕಾರಕ್ಕೆ ೩ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ, ಈ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ೫ ಕೂಡಿಸಿ, ೧೫ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಬೇಕು; ಬರುವ ಶೇಷವೇ ಆಯಾ ಸಂವತ್ಸರದ ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ವ್ಯಯವು ಆಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ಯಾವದೇ ಸಂವತ್ಸರದ ರವಿ ರಾಜನಿರುವ ಮೇಷ ರಾಶಿ ಯವರಿಗೆ ಆ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಆಯ-ವ್ಯಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯ ಬೇಕು ?

ರವಿ ರಾಜನಾದರೆ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ವಷಾಧಿಪ ಮೇಷ. ಆ ರಾಶಿಯು ರಾಹ್ಯಾಧಿಪನೆಂದರೆ ಮಂಗಳ ಆದುದರಿಂದ :

$$\begin{array}{r} \text{೩ ವಷಾಧಿಪ} \\ + ೦ \text{ ರಾಹ್ಯಾಧಿಪ} \\ \hline ೦೪ \text{ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಂದಿತು,} \\ \times ೩ \\ \hline ೧೨ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{೧೨ಕ್ಕೆ ೫ ಕೂಡಿಸಬೇಕು} + ೫ \\ \hline ೧೭ \text{ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಂದಿತು.} \end{array}$$

೧೭ನ್ನು ೧೫ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ೩ ಭಾಗಾಕಾರ ೨ ಶೇಷ. ಆದ್ದರಿಂದ ೨ ಇದು ಮೇಷ ರಾಶಿಯ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ಆಯವಿರುತ್ತದೆ.

$$\begin{array}{r} \text{ಇದರಿಂದ ೩ ಈ ಭಾಗಾಕಾರ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ೩ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಲು} \quad ೩ \\ \hline \times ೩ \\ \hline ೯ \end{array}$$

ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಂದಿತು. ಈ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ೫ನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕು. $೯ + ೫ = ೧೪$ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಂದಿತು. ೧೪ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ೧೫ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ೦ ಭಾಗಾಕಾರ, ೧೪ ಶೇಷ ಉಂಟುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ೧೪ ಇದು ಆ ರಾಶಿಯ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ವ್ಯಯವು. ಹೀಗೆ ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ಆಯಾ ಸಂವತ್ಸರದ ಆಯವ್ಯಯಾದಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಗೃಹಗಳು ಆಯಾ ಸಂವತ್ಸರದ ರಾಜರಾದರೆ ಆಯಾ ರಾಜಿಗಲ ಆಯವ್ಯಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಕೋಷ್ಟಕವನ್ನು ಕೂಡಲಾಗಿರುವುದು.

ರಾಜನ ಹೆಸರು	ಮೇಷ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ	ಪ್ರಪಂಚ ತುಲಾ ರಾಜಿಗಳಿಗೆ	ಮಿಥುನ ಸ್ನೇಹ ರಾಜಿಗಳಿಗೆ	ಕರ್ಕ ರಾಜಿಯವರಿಗೆ	ಸಿಂಹ ರಾಜಿಯವರಿಗೆ	ಧನು ಮೀನಗಳಿಗೆ	ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ
ರವಿ	ಅ ೨ ೨ ೧೪	ಅ ೨ ೧೧ ೨೧	ಅ ೨ ೧೪ ೨೧	ಅ ೨ ೧೪ ೨೧	ಅ ೨ ೧೧ ೧೦	ಅ ೨ ೧೪ ೧೧	ಅ ೨ ೧೪ ೧೦
ಚಂದ್ರ	೫ ೧೧	೧೪ ೨	೨ ೨	೨ ೨	೪ ೧೪	೪ ೨	೨ ೧೧ ೧೧
ಮಂಗಳ	೮ ೧೪	೨ ೮	೫ ೫	೫ ೧೪	೨ ೧೪	೧೧ ೫	೧೪ ೧೪
ಬುಧ	೫ ೫	೧೪ ೧೧	೨ ೧೧	೨ ೨	೧೪ ೨	೮ ೧೧	೧೧ ೫
ಗುರು	೧೧ ೫	೫ ೧೪	೮ ೧೧	೮ ೨	೫ ೫	೧೪ ೧೧	೨ ೮
ಶುಕ್ರ	೨ ೮	೧೧ ೧೪	೧೪ ೧೧	೧೪ ೨	೧೧ ೫	೫ ೧೪	೮ ೮
ಶನಿ	೧೪ ೧೪	೮ ೮	೧೧ ೧೫	೧೧ ೧೧	೮ ೧೪	೨ ೮	೫ ೨

ಅವಕಹಡಾ ಚಕ್ರವು

ವಿಂಶೋವಣಾ ವಿಷಯವನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ನಮಗೆ ಕಾಣುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಅವಕಹಡಾ ಚಕ್ರವು. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಎರಡು ಬಂಡಿಗಾಲಿಯಂತಿರುವ ೨ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅವಕಹಡಾ ಚಕ್ರವು, ಇನ್ನೊಂದು ರಾಶಿಯ ಘಾತ ಚಕ್ರವು ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಕಹಡಾ ಚಕ್ರ ನೋಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಎರಡು ಇರುತ್ತವೆ. (೧) ವರದಿವರರ ಸಾಲಾವಳಿಯನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ. (೨) ನಮ್ಮ ರಾಶಿ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಈ ರಾಶಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ವರದಿವರರ ಸಾಲಾವಳಿಯನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಘಟಕವನ್ನುತ್ತಾರೆ

ಈ ವರದಿವರರ ಸಾಲಾವಳಿಯನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ನೋಡಬೇಕು ? ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ? ನಾಡಿ, ಗಣ, ಯೋನಿ, ಕೂಟಗಳೆಂದರೇನು ? ಅವುಗಳನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ? ಈ ವೇದದಿಂದ ಸೂಗತಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ "ವರದಿವರರ ಜೋತಿಷ್ಯ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅವಕಹಡಾ ಚಕ್ರವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಅವಕಹಡಾ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ೧೧ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. (೧೫ ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿರಿ.)

ಅವಕಡಾ ಚಕ್ರ

೧	ವ್ಯಕ್ತಿ	ಅಶ್ವಿನೀ	ಭರಣಿ	ಕೃತ್ತಿಕಾ
೨	ನಾಡಿ	ಆದ್ಯನಾಡಿ	ಮಧ್ಯನಾಡಿ	ಅಂತ್ಯನಾಡಿ
೩	ಯೋನಿ	ಆಶ್ವಯೋನಿ	ಗಡಯೋನಿ	ಮೇಷಯೋನಿ
೪	ಗಣ	ದೇವಗಣ	ಮನುಷ್ಯಗಣ	ರಾಕ್ಷಸ
೫	ಚಂ. ಪ ವೇ ದಿ	೯ ೧೦ ೩ ೭ ೧೦ ೦ ೯ ೨೧ ೯ ೧೦ ೭ ೨೧		
೬	ಚರ ಣಾಂಕ	೧ ೨ ೩ ೪ ೧ ೨ ೩ ೪ ೧ ೨ ೩ ೪		
೭	ಚಂ.ನಾ ಕ್ಷರಗಳು	ಚು ಚಿ ಚೂ ರಾ ಲೀ ಲು ಲಿ ಲೋ ಅ ಇ ಉ ಎ		
೮	ರಾಶಿ	ಮೇಷ		
೯	ರಾಶ್ಯಾ ಧಿಪ	ಮಂಗಳ		
೧೦	ವರ್ಷ	ಕ್ಷತ್ರಿಯ		
೧೧	ವೈಶ್ಯ	ಚತುಷ್ಪಾದ		

೧ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ನಕ್ಷತ್ರದ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಉದಾ : ಅಶ್ವಿನಿ, ಭರಣಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

೨ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ನಾಡಿಗಳಾವವು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಉದಾ: ಅದ್ಯನಾಡಿ, ಮದ್ಯನಾಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

೩ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಯೋನಿಗಳಾವವು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಉದಾ : ಅಶ್ವಯೋನಿ ಇತ್ಯಾದಿ

೪ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಗಣಗಳಾವವು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಉದಾ : ದೇವಗಣ, ಮನುಷ್ಯಗಣ ಹೀಗೆ.

೫ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಜೇರಿ ಜೇರಿ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಡ ಇಲ್ಲವೆ ಬಾಧೆಯಾದರೆ, ಅದರ ಅವಧಿ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಉದಾ : ಅಶ್ವಿನಿ ೧ನೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಬಾಧೆಯಾದರೆ ೯ ದಿವಸ, ೨ನೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಅವರೆ ೧೦ ದಿವಸ, ೩ನೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಅವರೆ ೩ ದಿವಸಗಳು. ಇವರುತೆ ರೇವತಿ ನಕ್ಷತ್ರದ ೪ ನೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಬಾಧೆಯಾದರೆ ೬೦ ದಿವಸಗಳು, ಹೀಗೆ ಆಯಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಚರಣಗಳಿಗಿರುವ ಬಾಧೆಯು ಅವಧಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

೬ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಚರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಚರಣಗಳಿವೆ. ೯ ಚರಣಗಳು ಕೊಡಿದರೆ ಒಂದು ರಾಶಿ.

೭ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚರಣದ ಪ್ರಥಮ ಅಕ್ಷರ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಉದಾ : ಅಶ್ವಿನಿ ನಕ್ಷತ್ರದ ೧ನೆಯ ಚರಣಕ್ಕೆ ಚು ಎಂತಲೂ, ೨ನೆಯ ಚರಣಕ್ಕೆ ಜೇ ಎಂತಲೂ ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಚರಣ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ರಾಶಿ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಚರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಚೇತನ ಎಂಬ ಜನ್ಮನಾಮವಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ರಾಶಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಾವವು? ಚೇತನ ಅಂದರೆ ಅಶ್ವಿನಿ ನಕ್ಷತ್ರ ೨ನೆಯ ಚರಣ ಮೇಷ ರಾಶಿ ಅಂತಾ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಇದರಂತೆ ಆಯಾ ಜನ್ಮಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ರಾಶಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು.

೮ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ೨) ನಕ್ಷತ್ರ ಅಥವಾ ೯ ಚರಣಗಳಿಂದ ೧ ರಾಶಿ. ಹೀಗೆ ಮೇಷದಿಂದ ಮೀನದ ವರೆಗೆ ೧೨ ರಾಶಿಗಳಿವೆ.

೯ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ರಾಶ್ಯಾಧಿಪರು ಯಾರು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಉದಾ- ಮೇಷ, ವೃಶ್ಚಿಕ ಈ ರಾಶಿಗಳ ರಾಶ್ಯಾಧಿಪ ಮಂಗಳ-ಹೀಗೆ. (ವರ್ಧೂವರರ ಸಾಲಾವಳಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ).

೧೦) ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ವರ್ಣಗಳಿವೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ಹೀಗೆ ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ವರ್ಣಗಳಾವವು ಎಂಬುದನ್ನು ೧೦ ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. (ವರ್ಧೂವರರ ಸಾಲಾವಳಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ.)

೧೧) ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ವಶ್ಯಗಳಿವೆ. ಮೂನವ, ಜಲಚರ, ವನಚರ, ಕೀಟಕ, ಚತುಷ್ಪಾದ ಹೀಗೆ ರಾಶಿಗಳ ವಶ್ಯಗಳಾವವು ಎಂಬುದನ್ನು ೧೧ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೆಲವು ಮಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ೧೪ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಮತ್ತೆ ೩ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

(೧) ಆರಾಧ್ಯವೃಕ್ಷ (೨) ಖೇದಾಪರಿಹಾರಾರ್ಥ ದಾನ
(೩) ಚರಣಾಂಕಗಳ ಅಧಿಪತಿ.

೧) ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಆರಾಧ್ಯ ವೃಕ್ಷಗಳಿವೆ. ಔದುಂಬರ, ಅಶ್ವತ್ಥ, ಅಮೃ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಪಡಿಯ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ, ಉದಾ- ಕೃತ್ತಿಕಾ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ ಆರಾಧ್ಯ ವೃಕ್ಷವೆಂದರೆ ಔದುಂಬರ.

೨) ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಖೇದಾ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥ ದಾನಗಳಿವೆ. ಅನ್ನದಾನ, ವಸ್ತ್ರದಾನ, ಗೋದಾನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಆಯಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ದಾನಗಳಾವವು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಉದಾ : ಅಶ್ವಿನೀ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ ಅನ್ನದಾನ, ರೇವತೀ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ ಮಹಾದಾನ, ಇತ್ಯಾದಿ ದಾನಗಳು.

ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಹಾಗೂ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಚರಣಗಳಿಗೆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಅಧಿಪತಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾ : ಅಶ್ವಿನೀ ರಿಷೇಯ ಚರಣಕ್ಕೆ ಮಂಗಳ, ರಿಷೇಯ ಚರಣಕ್ಕೆ ಶನಿ, ೩ ನೆಯ ಚರಣಕ್ಕೆ ಬುಧ, ೪ ನೆಯ ಚರಣಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ರಾಶಿಯ ಘಾತ ಚಕ್ರವು

ಅವಶ್ಯಕತಾ ಚಕ್ರದ ಹತ್ತಿರವೇ ದೊಡ್ಡ ಕಾಲಿಯು ಒಂದು ಚಕ್ರವಿರುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಅವಶ್ಯಕತಾ ಚಕ್ರದ ಕೆಳದಾಗಲೀ, ಹತ್ತಿರವೇ ಆಗಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರಾಶಿಯ ಘಾತಚಕ್ರವು.

ಅವಶ್ಯಕತಾ ಚಕ್ರದಿಂದ ಯಾರೊಬ್ಬರ ರಾಶಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಬಳಿಕ, ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಘಾತಚಕ್ರವನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ರಾಶಿಯ ಘಾತಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ೯ ಭಾಗಗಳಿವೆ.

೧	ರಾಶಿ	ಮೇಷ
೨	ಘಾತಮಾಸ	ಕಾರ್ತಿಕ
೩	ಘಾತಕಿಧಿ	೧-೬-೧೧
೪	ಘಾತಮಾಸ	ರವಿವಾರ
೫	ಘಾತನಕ್ಷತ್ರ	ಮಂಗಳ
೬	ಘಾತಯೋಗ	ವಿಷ್ಣುಭ
೭	ಘಾತರಾಣ	ಬುಧ
೮	ಘಾತಚಂದ್ರ	೧
೯	ಘಾತವ್ಯಾಹರ	೧

೧ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಉದಾ : ಮೇಷದಿಂದ ಮೀನದ ವರೆಗೆ.

೨ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ಹಿಂದೂ ಮಾಸಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಉದಾ : ಚೈತ್ರದಿಂದ ಫಾಲ್ಗುಣದ ವರೆಗೆ.

೩ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಅಂಕಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಇವು ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ಘಾತ ತಿಥಿಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ. ಉದಾ : ೧ ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿಪದಾ, ೧೧ ಅಂದರೆ ವಿಕಾಂತಿ.

೪ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ಘಾತ ವಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

೫ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ಘಾತ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

೬ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ಘಾತ ಯೋಗಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

೭ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ಘಾತ ಕರಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

೮ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಅಂಕಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ಘಾತ ಚಂದ್ರ.

೯ನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಅಂಕಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ಘಾತ ಪ್ರಹರಗಳು.

ಉದಾ : ಹಿಂದಿನ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಮೇಷರಾಶಿಯ ಘಾತ ಮಾಸಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಘಾತ ಮಾಸ : ಕಾರ್ತಿಕ

ಘಾತತಿಥಿ : ೧-೬-೧೧ ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿಪದಾ, ಪಕ್ಷಿಣ, ವಿಕಾಂತಿ

ಘಾತವಾರ : ರವಿವಾರ

ಘಾತನಕ್ಷತ್ರ : ಮಂಘ

ಘಾತಯೋಗ : ವಿಷ್ಣುಂಭ

ಘಾತಕರಣ : ಬವ

ಘಾತ ಚಂದ್ರ : ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಾಶಿಯಿಂದ ಎಣಿಸಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿ ೧ ಅಂದರೆ ಮೇಷ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಘಾತ ಪ್ರಹರ : ರಿನೆಯ ಪ್ರಹರವು.

ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ ಆಯಾ ರಾಶಿಗಳ ಘಾತಮಾಸಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಣ, ಯಾತ್ರೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ದೂತ, ರಾಜದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ನಾಮಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ವೈರಿವರ್ಗ ನೋಡುವ ಕೋಷ್ಟಕ :

ಅ ಇ ಉ ಎ	ಕ ಖ ಗ ಘ ಙ	ಚ ಛ ಜ ಝ ಞ	ಟ ಠ ಡ ಢ ಣ
ಗರುಡ	ಮಾರ್ಜರ	ಸಿಂಹ	ಶ್ವಾನ
ತಥ ದಧನ	ವಘ ಬಭಮ	ಯ ರ ಲ ವ	ಶಿಷ ಸ ಹ ಳ
ಸರ್ಪ	ಮೂವಕ	ಗಜ	ಹರಿಣ

ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ ಕೋಷ್ಟಕವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಘಾತಮಾಸಾದಿ ಚಕ್ರದ ಕೆಳಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಹತ್ತಿರ ಇರುತ್ತದೆ.

ಯಾರಿಗೆ ಜನ್ಮನಾಮ ಇಲ್ಲವೇ ಜನ್ಮರಾಶಿ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಈ ಕೋಷ್ಟಕವು ಬಹಳ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನೋಡುವ ರೀತಿ

ಈ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ೪ ಭಾಗಗಳಿದ್ದು, ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವರ್ಗಗಳಿವೆ. ಉದಾ :— ಅ ವರ್ಗ; ಕ ವರ್ಗ; ಚ ವರ್ಗ; ಓಗೆ ರಿ ವರ್ಗಗಳಿವೆ. ಅ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಗಂಧ, ಕ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಜರ ಓಗೆ ರಿ ವರ್ಗಗಳಿವೆ ಒಂದೊಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯಿದೆ. ತನ್ನ ವರ್ಗದಿಂದ ಸನೆಯ ವರ್ಗವು ವೈರಿವರ್ಗ ಎಂಬ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಉಪಯೋಗ

ಈ ಕೋಷ್ಟಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಯಾರೀರ್ವರ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧ, ವರ್ಧನವರರ ಸಾಲಾವಳಿ, ಪಾಲಿಸಿದ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ನೋಡಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ :— ಈರಪ್ಪ ಹಾಗೂ ನಾಗಪ್ಪ ರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧ ಅಥವಾ ವ್ಯವಹಾರ ಹೇಗೆ ?

ಈರಪ್ಪ ಇದು ಆ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ, ನಾಗಪ್ಪ ಇದು ತ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ವರ್ಗದಿಂದ ತ ವರ್ಗವು ಖನಿಯದು ಇರುವುದರಿಂದ ವೈರಿ ವರ್ಗವಾದಂತಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಆ ವರ್ಗ ಇದು ಗಂಡ ಸಂಜ್ಞವೂ ತ ವರ್ಗ ಇದು ಸರ್ಪ ಸಂಜ್ಞವೂ ಹೀಗೆ ವೈರಿ ವರ್ಗಗಳಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಇವರೇ ರ್ವರ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಳಿತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಪರಸ್ಪರರ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೂ ಈ ಕೋಷ್ಟಕದಿಂದ ನೋಡಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅವಕಹಡಾ ಚಕ್ರ ಹಾಗೂ ಘಾತ ಮುಖಾದಿ ಚಕ್ರಗಳ ಹತ್ತಿರವೇ ಆಗಲಿ, ಕಳಗೆ ಆಗಲಿ ವರ್ಧನವರರ ಸಾಲಾವಳಿ ನೋಡುವ ಕೋಷ್ಟಕ ಇರುತ್ತದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವರ್ಧನವರರ ಜೋತಿಸ್ಸ ಎಂಬ ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋಷ್ಟಕವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ೩೬ ಸಾಲುಗಳು ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ, ೩೬ ಸಾಲು ಗಳು ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಇವೆ. ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಂನದು, ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಧವೆನದು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಕಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಅಂಕಗಳು ೩ ರಿಂದ ೩೬ರ ವರೆಗೆ ಇರುವವು. ಇವೇ ಗುಣಗಳು. ಈ ಅಂಕಗಳು ಗಿರಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲಾವಳಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. (ವಕನಾಡಿ ಮಾತ್ರ ಅಗಲೂಡದು) ಉದಾ :— ವರನದು ರೋಹಿಣಿ ೪ ಎಂದೂ, ವಧುವಿನದು ಉತ್ತರಾ ೩ ಎಂದೂ ತಿಳಿದು ಕೋಷ್ಟಕ ನೋಡಿರಿ.

ಈ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ೩೩ ಅಂಕಗಳಿವೆ. ಈ ಅಂಕ ೧೦ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇರುವುದರಿಂದ ಸಾಲಾವಳಿ ಚೆನ್ನಾದಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಮಳೆಯ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು

ಕೆಲವು ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪಂಚಾಂಗದ ಕೊನೆಗೂ, ಕೆಲವು ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲೂ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಳೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕೊವಲಾಗಿದೆ.

ಅಶ್ವಿನಿಯಿಂದ ರೇವತೀ ನಕ್ಷತ್ರದ ವರೆಗೆ ಪ್ರತಿ ೧೩ ಅಂಶ ೨೦ ಕಲಾ ಅಂತರದಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಒಂದೊಂದು ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸೂರ್ಯನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಂದೂ, ಮಳೆಯ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಂದೂ, ಮಹಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಉಂಟು.

ಮಳೆಯ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ. (೧) ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಮಳೆಗಳು (೨) ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಮಳೆಗಳು. ಅಶ್ವೀನಿ, ಭರಣಿ, ಕೃತ್ತಿಕಾ, ರೋಹಿಣಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಗೈಯುವವು ಈ ಮಳೆಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮಳೆಗಳೆಂದೂ, ಅಡ್ಡ ಮಳೆಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಸೂರ್ಯನು ಮೃಗನಕ್ಷತ್ರ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಮಳೆಗಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು, ಹಾಗೂ ಚಿತ್ತಾ ನಕ್ಷತ್ರವಾದ ಬಳಿಕ ಬಹುತರವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಳೆಗಾಲ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ರೀತಿ ವಿಶೇಷ ನಕ್ಷತ್ರದ ತನಕ ಮಳೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಮೃಗನ ಕೃತ್ತರಿದಿಂದ ಹಸ್ತಾ ನಕ್ಷತ್ರದ ವರೆಗಿರುವ ೯ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೇ ಮಳೆಗಾಲದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ಹಾಗೂ ಮಳೆಬೀಳುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು. ಈ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಗುವುದುಂಟು.

ಈ ಎಲ್ಲ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಮಳೆಗೈಯುವವು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ, ಕೆಲವು ಮಧ್ಯಮ ರೀತಿಯಿಂದ, ಕೆಲವು ಕನಿಷ್ಠ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಳೆ ತರುವವು.

ಈ ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ, ಕನಿಷ್ಠ ಮಳೆಗಳಾವವು. ಅವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

(೧) ಸೂರ್ಯನಕ್ಷತ್ರ ಅಥವಾ ಮಳೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಯಾವ ವಾಹನದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದೆ.

(೨) ಮಳೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಪ್ರವೇಶವಾಗುವಾಗ ಇರುವ ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವು (ಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರವು) ಪುರುಷ ಸಂಕ್ಷರವೋ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಕ್ಷರವೋ, ನವಂಶಕ ಸಂಕ್ಷರವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು.

(೩) ಮಳೆಯ ನಕ್ಷತ್ರ ಪ್ರವೇಶ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯನಕ್ಷತ್ರ ಪ್ರವೇಶವಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ನಕ್ಷತ್ರವು ಸೂರ್ಯನದೋ, ಚಂದ್ರನದೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು.

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಈ ಮೂರು ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಮಳೆ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ವಾಹನಗಳೆಂದರೇನು ?

ಸೂರ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ (ಮಳೆಯ ನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ) ನಿತ್ಯನಕ್ಷತ್ರದ (ಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರದ) ವರೆಗೆ ಎಣಿಸಿ, ಬಂದ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ೯ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲು ಬರುವ ಶೇಷವೇ ವಾಹನಸಂಖ್ಯಾ ಸಂಖ್ಯೆಯು.

(೧) ಮೂವಕ, (೨) ಮಂಡೂಕ, (೩) ಜಂಬೂಕ (೪) ಮೇಷ (೫) ಮಯೂರ (೬) ಮಹಿಷ (೭) ಖರ (ಕತ್ತ) (೮) ಗಜ (೯) ಅಶ್ವ ಹೀಗೆ ೯ ಪ್ರಕಾರದ ವಾಹನಗಳಿವೆ.

(೧) ಗಜವಾಹನವು ಉತ್ತಮ ವೃಷ್ಟಿ ಸೂಚಕವು.

(೨) ಮಂಡೂಕ ವಾಹನವು ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಸೂಚಕವು.

(೩) ಮಹಿಷ ವಾಹನವು ಮಹಾವೃಷ್ಟಿ ಸೂಚಕವು.

ಈ ಮೂರು ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಸುವೃಷ್ಟಿ ಸೂಚಕವನ್ನುತ್ತಾರೆ.

(೧) ಮೂವಕ ವಾಹನವು ಅಲ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಸೂಚಕವು.

- (೨) ಖರ (ಕತ್ತೆ) ವಾಹನವು ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಸೂಚಕವು
- (೩) ಮಯೂರ ವಾಹನವು ವೃಷ್ಟಿನಾಶದ ಸೂಚಕವು.
ಹೀಗೆ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ ೩ ವಾಹನಗಳು ಅಲ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಸೂಚಕವು.
- (೧) ಜಂಬೂಕ ವಾಹನವು ಮಧ್ಯಮವೃಷ್ಟಿ ಸೂಚಕವು
- (೨) ಮೇಷ ವಾಹನ ಮಧ್ಯಮವೃಷ್ಟಿ ಸೂಚಕವು
ಈ ಎರಡು ವಾಹನಗಳು ಮಧ್ಯಮವೃಷ್ಟಿ ಸೂಚಕವು.
- (೧) ಅಶ್ವವಾಹನವು ಇದು ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವೃಷ್ಟಿ ಸೂಚಕವಿರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ವಾಹನಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳ ಫಲವನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಬೇಕು.

(೨) ಅಶ್ವಿನಿಯಿಂದ ರೇವತೀ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯುಹ ನಕ್ಷತ್ರ, ಸ್ತ್ರೀನಕ್ಷತ್ರ, ನವಂಶಕ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಂದು ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಅರಿದ್ರಾ, ಪುನರ್ವಸು, ಪುಷ್ಯ, ಆಶ್ಲೇಷಾ, ಮಘಾ, ಪೂರ್ವಾ, ಉತ್ತರಾ, ಹಸ್ತಾ, ಚಿತ್ತಾ, ಸ್ವಾತಿ ಈ ಹತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಜ್ಞಕವು.

ವಿಶಾಖಾ, ಅನುರಾಧ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಈ ಮೂರು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ನವಂಶಕ ಸಂಜ್ಞಕವು.

ಮೂಲಾ, ಪೂರ್ವಾಷಾಢ, ಉತ್ತರಾಷಾಢ, ಶ್ರವಣ, ಧನಿಷ್ಠ, ಶತ ತಾರಕಾ, ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರಪದ, ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರಪದ, ರೇವತಿ, ಅಶ್ವಿನಿ, ಧರಣಿ, ಕೃತ್ತಿಕಾ, ರೋಹಿಣಿ, ಮೃಗ— ಈ ೧೪ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ವ್ಯುಹ ಸಂಜ್ಞಕ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು.

ಮಳೆ ಪ್ರವೇಶ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ನಿತ್ಯನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ಆಗುವ ಯೋಗಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಮೃಗಶಿರಾ ನಿತ್ಯನಕ್ಷತ್ರವಿರುವ ದಿನ ಅಶ್ವಿನಿ ಮಳೆಯು ಪ್ರವೇಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಮೃಗಶಿರಾ ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಸಹ ಪುರುಷ ನಕ್ಷತ್ರವು. ಅದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಪು—ಪು ಯೋಗವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ :— (೨) ಭರಣಿ ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವಿರುವ ದಿನ ಆರಿದ್ರಾ ಮಳೆಯು ಪ್ರವೇಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಇಲ್ಲಿ ಭರಣಿ ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಪುರುಷ ನಕ್ಷತ್ರವು. ಆರಿದ್ರಾಮಳೆಯು ಸ್ತ್ರೀ ನಕ್ಷತ್ರವು. ಅದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಪು—ಸ್ತ್ರೀ ಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಬಳಿಕ ಅವುಗಳ ಫಲಗಳಾವವು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

(೧) ಎರಡೂ ನವುಸಕ (ನ—ನ)ಗಳಾದರೆ ಗಾಳಿ ವಿಶೇಷದಿಂದ ವೃಷ್ಟಿಭಂಗವಾಗುವುದು.

(೨) ಎರಡೂ ಸ್ತ್ರೀ (ಸ್ತ್ರೀ—ಸ್ತ್ರೀ) ಯೋಗಗಳಾದರೆ ಮೇಘಾ ದಂಬರವಾಗುವುದು.

(೩) ಎರಡೂ ಪುರುಷ (ಪು—ಪು) ಯೋಗಗಳಾದರೆ ವೃಷ್ಟಿ ಭಂಗವಾಗುತ್ತದೆ.

(೪) ಪು-ಸ್ತ್ರೀ ಯೋಗವಾಗಲೀ, ಸ್ತ್ರೀ-ಪು ಯೋಗವಾಗಲೀ ಆದರೆ ಸುವೃಷ್ಟಿಯು, ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಳೆಯಾಗುವುದು.

(೫) ಪು-ನ ಯೋಗವಾಗಲೀ, ಸ್ತ್ರೀ-ನ ಯೋಗವಾಗಲೀ ಆದರೆ ಮಧ್ಯಮ ವೃಷ್ಟಿಯು.

ಹೀಗೆ ಯೋಗಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು.

೩. ವೃಷ್ಟಿಯು ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರ ಯೋಗ

ಅಶ್ವಿನಿ, ಭರಣಿ, ಕೃತ್ತಿಕಾ, ಆರಿದ್ರಾ, ಪುನರ್ವಸು, ಮೃಗಶಿರಾ, ಮೇಷಾಸಾಧ ಶ್ರವಣಾ, ಧನಿಷ್ಠಾ, ರೇವತೀ— ಈ ೧೪ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಾಗಿವೆ

ರೋಹಿಣಿ, ಮೃಗಶಿರಾ, ಪೂರ್ವಾ, ಹಸ್ತಾ, ಚಿತ್ತಾ, ಸ್ವಾತಿ, ವಿಶಾಖಾ,

ಅನುರಾಧಾ, ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ, ಮೂಲಾ, ಶತತಾರಕಾ, ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರಪದ, ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರಪದ— ಈ ೧೩ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಸೂರ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು.

ಈ ಸೂರ್ಯನಕ್ಷತ್ರ ಹಾಗೂ ಚಂದ್ರನಕ್ಷತ್ರ ಇವುಗಳಿಂದ ಅಗುವ ಯೋಗಗಳ ಪರಿಣಾಮವು ಭಿನ ಭಿನ್ನವಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:- ಆರಿದ್ರ ಮಳೆಯು ಭರಣಿ ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವಿರುವ ದಿನ ಪ್ರವೇಶವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಮಳೆಯ ನಕ್ಷತ್ರವಾದ ಆರಿದ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರವು ಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರವಿರುತ್ತದೆ. ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವಾದ ಭರಣಿ ನಕ್ಷತ್ರವೂ ಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರವಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದು ಚಂ-ಚಂ ಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರಯೋಗ ಫಲ

(೧) ಚಂ-ಚಂ ಯೋಗವಾದರೆ ಗಾಳಿ ವಿಶೇಷವಿರುತ್ತದೆ.

(೨) ಸೂ-ಸೂ (ಕೆಲವು ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೂ-ಸೂದ ಬದಲಾಗಿ ರೇ-ರೇ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ) = ರವಿ ಯೋಗವಾದರೆ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯು.

(೩) ಸೂ-ಚಂಯೋಗವಾಗಲೀ, ಚಂ-ಸೂ ಯೋಗವಾಗಲಿ ಆದರೆ ಸುವೃಷ್ಟಿಯು (ಉತ್ತಮ) ನಮ್ಮ ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೇ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ:- ಗುರಗಿನೆಯ ಶಕೆಯ ಜೇಷ್ಠ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದ ದ್ವಿತೀಯಾ ಸೋಮವಾರ ದಿನಾಂಕ ೨೨-೬-೫೯ ರ ದಿನವನ್ನು ನೋಡಿರಿ. ಆರಿದ್ರಾರ್ಕ ಅಥವಾ ಆರಿದ್ರಾ ೧ ರವಿ ೪-೫೪ ಮೂವಕ ಮಾಹನ ಸ್ತ್ರೀ-ಪು ಚಂ ಚಂ ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಅರ್ಥವಿಪ್ರೇ; ಸೂರ್ಯೋದಯದ ನಂತರ ೪ ಘಂಟೆ ಪಾಕೈ ರವಿಯು (ಸೂರ್ಯ) ಆರಿದ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ (೨೨-೬-೫೯ ರ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ೪ ಘ-೫೫ ಪಾಕೈ ಆರಿದ್ರಾ ಮಳೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.) ಆರಿದ್ರಾ ಮಳೆಯು ಮೂವಕ ಮಾಹನದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀ-ಪು ಯೋಗದ ಮೇಲೆಯೂ ಚಂ-ಚಂ ಯೋಗದ ಮೇಲೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಮಲೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇತರ ಸಂಗತಿಗಳು

(೧) ಅಶ್ವಿನಿ, ಮೃಗ, ಪುಷ್ಯ, ಮಘ, ಸ್ವಾತಿ, ಶ್ರವಣ, ರೇವತಿ ಈ ಏಳು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಮಲೆಯಾಳ ನಕ್ಷತ್ರ ಪುರಾಣದ ಪ್ರಮೇಶ ವಾದರೆ ಸುವೃಷ್ಟಿಯು.

(೨) ಒಲಿತಕ್ಷರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಲೆಯಾಳವೂ ಇದ್ದರೆ ಸುವೃಷ್ಟಿಯು.

(೩) ವೃಷ್ಟಿಪತನ ಮಲೆ ನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ನಿತ್ಯನಕ್ಷತ್ರದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎಣಿಸಿ ೧೬ ನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ೨೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಬೇಕು. ಬಂದ ಶೇಷವು ೧-೨-೪-೯-೧೩-೧೬-೨೨-೨೩ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಪತನ, ೩-೬-೧೦-೧೪-೧೬-೨೦-೨೪-೦ ಬಂದರೆ ಸಮುದ್ರ ತಟಾಕದಲ್ಲಿ ಪತನ; ಶೇಷವು ೫-೧೨-೧೯-೨೬ ಉಳಿದರೆ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಪತನ, ಶೇಷವು ೪-೬-೧೧-೧೩-೧೮-೨೦-೨೫-೨೬ ಉಳಿದರೆ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಪತನ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು

(೧) ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಪತನ ಆದರೆ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯು. (೨) ತಟಾಕ ದಲ್ಲಿ ಆದರೆ ಸುವೃಷ್ಟಿಯು. (೩) ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿಯಾದರೆ ಮಿಡವೃಷ್ಟಿಯು. (೪) ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಆದರೆ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯು.

೪. ಯಾವ ರೀತಿ ಮಲೆ ಆಗುವುದು

ರವಿಯು ಯಾವ ದಿವಸ ಯಾವ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಎಷ್ಟು ಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಾಗುವನೋ ಆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ೬ ದಿವಸದ ತಿಥಿ. ಮಾರ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ೬ ರಿಂದ ಗುಣಿಸಿ, ೮ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಬೇಕು.

ಶೇಷ	೧ ಉಳಿದರೆ	ಶೂನ್ಯವೃಷ್ಟಿ
..	೨ ..	ಸುವೃಷ್ಟಿ
..	೩ ..	ಮಿಡವೃಷ್ಟಿ
..	೪ ..	ಪರ್ವತ
..	೫ ..	ಅತಿವೃಷ್ಟಿ
..	೬ ..	ಅನಾವೃಷ್ಟಿ
..	೭ ..	ಸಾಧಾರಣ ವೃಷ್ಟಿ
..	೦ ..	ವೃಷ್ಟಿಭಂಗ

ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ?

ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಶಕಿ ರೆಕಾರ್ಡಿನೆಯ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಮಾದರಿಯನ್ನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿರಿ ಈ ಪುಟ ತೆಗೆದ ಕೂಡಲೆ ನಾವು ವೇದವಲು ಕಾಣುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಈ ಪುಟದ ಶಿರೋಭಾಗದಲ್ಲಿ ೨ ಸಾಲುಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಡದಿಂದ ಬಲಭಾಗದ ಕಡೆಗೆ ಇಸ್ರೈ ಸನ್ ೧೯೨೯ ಎಪ್ರಿಲ್, ಹಿಜರಿ ೧೩೩೮ ಶವ್ವಾಲ್, ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸರ ೨೦೧೫, ಪಾಠ್ಯ ಸನ್ ೧೩೨೮ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಎರಡನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ (ಎಡದಿಂದ ಬಲಭಾಗದ ಕಡೆಗೆ) ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕಿ ರೆಕಾರ್ಡಿನೆಯ ವಿಶಾಖನಾಮ ಸಂವತ್ಸರ ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷ ಉತ್ತರಾಯಣ ವಸಂತ ಋತು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಎರಡೂ ಸಾಲುಗಳ ನಂತರ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ೨೦ ಪಾನೆಗಳ ೨೦ ಭಾಗಗಳಿವೆ.

೧ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಈ ಪಾನೆಯಲ್ಲಿ ೧, ೨, ೩, ೪, ಹೀಗೆ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಕಿಠಿ ಅನು ತ್ತಾರೆ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕಿಠಿಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸದೇ ಅಂಕಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ :— ಪ್ರತಿಪದಾ (ಪಾಡ್ಯ) ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ೧ ಅಂಕಿಯನ್ನು ದ್ವಿತೀಯದ ಮುಂದೆ ೨ ಅಂಕಿಯನ್ನು, ತೃತೀಯದ ಮುಂದೆ ೩ ಅಂಕಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾ (ಪೂರ್ಣಿಮೆ) ದ ಮುಂದೆ ೧೫ ಅಂಕಿಯನ್ನು ಅಮಾವಾಸ್ಯದ ಮುಂದೆ ೩೦ನೆಯ ಅಂಕಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಕಿಠಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅಂಕಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತಾರೆ.

೨ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಈ ಎರಡನೆಯ ಪಾನೆಯಲ್ಲಿ ಗು, ಶು, ಶ, ರ, ಚಂ ಹೀಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಇವು ಆ ಆ ವಾರಗಳ ಆದ್ಯಾಕ್ಷರಗಳು. ಉದಾ : ಗು ಅಂದರೆ ಗುರುವಾರ, ಚಂ ಅಂದರೆ ಸೋಮವಾರ (ಚಂದ್ರವಾರ), ಶ ಅಂದರೆ ಶನಿವಾರ ಹೀಗೆ.

೩ನೆಯ ಹಾಗೂ ೪ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಈ ಎರಡೂ ಪಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಯಾವ ಅಂಕಿಗಳಿರುವವೋ ಇವು ತಿಥಿಗಳ ಘಟಿಕಾ ಹಾಗೂ ಪಳಗಳು. ಉದಾ : ೧೦-೨೯ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದರೆ ೧೦ ಘಟಿಕಾ ೨೯ ಪಳ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

೫ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಈ ಐದನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪಾನೆಯಲ್ಲಿ ಆ, ಭ, ಕೃ, ರೋ ಹೀಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಇವು ಆ ಆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಆದ್ಯಾಕ್ಷರಗಳು. ಉದಾ : ಆ ಅಂದರೆ ಆಶ್ವಿನಿ, ಭ ಅಂದರೆ ಭರಣಿ, ಕೃ ಅಂದರೆ ಕೃತ್ತಿಕಾ, ರೇ ಅಂದರೆ ರೇವತಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

೬ನೆಯ ಹಾಗೂ ೭ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಈ ೬ನೆಯ ಹಾಗೂ ೭ನೆಯ ಪಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಂಕಿಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಆ ಆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಘಟಿಕಾ ಹಾಗೂ ಪಳಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾ : ೬೦-೦, ೨-೧೨, ೪-೪೫ ಅಂದರೆ ೬೦ ಘಟಿಕಾ, ೦ ಪಳ, ೨ ಘಟಿಕಾ ೧೨ ಪಳ ಇತ್ಯಾದಿ.

೮ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಈ ೮ ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪಾನೆಯಲ್ಲಿ ವಿ, ಪ್ರೀ, ಆ, ಸೌ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ. ಇವು ಆ ಆ ಯೋಗಗಳ ಆದ್ಯಾಕ್ಷರಗಳು. ಉದಾ : ವಿ ಅಂದರೆ ವಿಷ್ಣುಂಭ, ಪ್ರೀ ಅಂದರೆ ಪ್ರೀತಿ, ಆ ಅಂದರೆ ಆಯುಷ್ಯಮಾನ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

೯ನೆಯ ಹಾಗೂ ೧೦ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಈ ೯ ನೆಯ ಹಾಗೂ ೧೦ ನೆಯ ಪಾನೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಂಕಿಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಆ ಆ ಯೋಗಗಳ ಘಟಿಕಾ ಪಳಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾ : ೨೯-೨೬, ೬೦-೦.

೧೧ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಈ ೧೧ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪಾನೆಯಲ್ಲಿ ಬ, ಠ, ಭ, ಗ ಹೀಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ ಇವು ಆ ಆ ಕರಣಗಳ ಆದ್ಯಾಕ್ಷರಗಳು. ಉದಾ : ಬ ಅಂದರೆ ಬನ, ಠ ಅಂದರೆ ಠಲಿವ, ಗ ಅಂದರೆ ಗರ ಇತ್ಯಾದಿ.

೧೨ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಈ ೧೨ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪಾನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾದಿ ಆ ಆ ಕರಣಗಳ ಘಟಕಾ ಹಾಗೂ ಪಳಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

೧೩ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಈ ಪಾನೆಯಲ್ಲಿ ದಿ ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ದಿ ಅಂದರೆ ದಿನಮಾನ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

೧೪ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನೀ ತಿಂಗಳು, ತಾರೀಖುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

೧೫ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಪಾರಸೀ ತಿಂಗಳು, ತಾರೀಖನ್ನು.

೧೬ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಫಸಲೀ ತಿಂಗಳು, ತಾರೀಖನ್ನು.

೧೭ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಇಂಗ್ಲೀಷ ತಿಂಗಳು, ತಾರೀಖನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

೧೮ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಇಲ್ಲಿ ರವಿಯು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ಉದಯದ (ಸ್ವಾಂಧರ್ವ್)ವೇಳೆಯನ್ನು.

೧೯ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಇಲ್ಲಿ ರವಿಯು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಅಸ್ತವಾಗುವ (ಸ್ವಾಂಧರ್ವ್)ವೇಳೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ : ಉ ೬-೨೦ ಅಸ್ತ ೬-೪೦ ಹೀಗೆ.

೨೦ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಇರುವನು ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ಚಂದ್ರನ ರಾಶಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ : ೩-೧೨ ನ. ವೃ ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ೩ ಘಳಿಗೆ ೧೨ ವಳದ ನಂತರ ಚಂದ್ರನು ವೃಷಭರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದರ್ಥ.

೨೧ನೆಯ ಪಾನೆ :— ಇದು ಕೊನೆಯ ಪಾನೆಯಿದ್ದು, ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ತಿಥಿ, ನಕ್ಷತ್ರ, ವಾರ, ಯೋಗ, ಕರಣಗಳ ಸಾಮೂಹಿಕ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು ಪಂಚಾಂಗದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ೨ ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಶ್ವಪ್ನಗ್ರಹಗಳ ಮಾನೆಯೂ, ಇನ್ನೊಂದು ೧೫ ದಿವಸಗಳ ಕಂದರಿಯೂ

ಹೀಗೆ ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ೨೩ ಖಾನೆಗಳ ೨೩ ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗುವುದು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಖಾನೆಯ ಪೂರ್ಣ ವಿಷಯ
ಖಾನೆ ನಂ. ೧ ತಿಥಿ

ಅಮಾ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ವಸ ಅಂದರೆ ಇರು. ಅಮವಾಸೆ ಅಂದರೆ ಒಂದೇ ಕಡೆಗಿರು. ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರು ಯಾವ ದಿನ ಒಂದೇ ಕಡೆಗೆ ಕೂಡುವರೋ (ಇರುವರೋ) ಆ ದಿನಕ್ಕೆ ಅಮವಾಸೆ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಅಮಾವಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರನ ಗತಿಯು ಸೂರ್ಯನ ಗತಿಗಿಂತ ಶೇಫ್ರವಾದಿರುತ್ತದೆ ಚಂದ್ರನು ಸೂರ್ಯನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಅಮಾವಾಸ್ಯದ ನಂತರ ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಕ್ರಮಶಃ ಹತ್ತುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಪ್ರತಿವದೆಯು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಚಂದ್ರನು ೧೨ ಅಂಶ ಕ್ರಮಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರತಿವದೆಯು ಸಮಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರಲ್ಲಿ ೧೨ ಅಂಶ ಅಂತರವಾದಾಗ ಒಂದು ತಿಥಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

೬೦ ಘಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ಒಂದು ತಿಥಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ೬೦ ಘಟಿಗೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ವೃದ್ಧಿ (ತಿಥಿವೃದ್ಧಿ) ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ೬೦ ಘಟಿಗೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಆದರೆ ಕ್ಷಯ (ತಿಥಿಕ್ಷಯ) ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ತಿಥಿ ಇರುವದೋ ಅದನ್ನೇ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವಕ್ಷದಲ್ಲಿ ೧೫ ತಿಥಿಗಳಿರುತ್ತವೆ ಅಂದರೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೩೦ ತಿಥಿಗಳಿವೆ. ಎರಡೂ ವಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೧೪ ತಿಥಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಶುಕ್ಲವಕ್ಷದ ೧೫ನೆಯ ತಿಥಿಗೆ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಎಂತಲೂ, ಕೃಷ್ಣ ವಕ್ಷದ ೧೫ನೆಯ ತಿಥಿಗೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಎಂತಲೂ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷ್ಣವಕ್ಷದ ೧೫ನೆಯ ತಿಥಿಗೆ ೩೦ ಅಂಕಿಯನ್ನು ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ.

ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿವದೆಯಿಂದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ವರೆಗೆ ಶುಕ್ಲವಕ್ಷವು. ಈ ವಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಪ್ರತಿದಿನ ವೃದ್ಧಿಂಗಳವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಕೃಷ್ಣ

ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಕಲೆಯು ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವದು. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷವು ಮುಗಿಯುವದು.

ತಿಥಿವೃದ್ಧಿ :— ಎರಡು ದಿವಸಗಳ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ತಿಥಿ ಇದ್ದರೆ ವೃದ್ಧಿತಿಥಿ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ೧೬ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪಕ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕ್ಷಯತಿಥಿ :— ಎರಡು ದಿವಸಗಳ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ೨ ತಿಥಿ ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತವೆಯೋ, ಹಾಗೆ ಎರಡು ಸೂರ್ಯೋದಯಗಳ ಒಳಗೆ— ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ತಿಥಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕ್ಷಯ ತಿಥಿ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ೧೪ ತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಪಕ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಾನೆ ನಂ. ೨ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ವರೆಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವಾರವೆಂದು ಹೆಸರು. ರವಿವಾರ, ಸೋಮವಾರ ಹೀಗೆ ಏಳು ವಾರಗಳು. ಒಂದೊಂದು ವಾರಕ್ಕೆ ೨೪ ಹೋರೆ (ತಾಸು)ಗಳು. ಒಂದೊಂದು ಹೋರೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಗ್ರಹನು ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಉದಯ ಹೋರಾಧಿ ಪತಿಯು ಹೆಸರೇ ಆ ವಾರಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವೃದ್ಧಿಯು ಉತ್ತನ್ನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ರವಿ, ಆಮೇಲೆ ಶುಕ್ರ, ಬುಧ, ಚಂದ್ರ ಶನಿ, ಗುರು, ಮಂಗಳ (ಕುಜ)ರು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಉತ್ತನ್ನರಾದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೋರಾಧಿಪತಿಗಳಾದರು ಮುಂದಿನ ವೃದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದ ಹೋರಾಧಿಪತಿ ದಿಂದ ಹೋರಾಧಿಪತಿಗಳನ್ನು, ವಾರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈ ವಾರಗಳ ಆರಂಭದ ಗಣನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಮತಭೇದಗಳಿವೆ. ಉದಾ : ಒಂದೂ ಪದ್ಧತಿಯು ಪ್ರಕಾರ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ವರೆಗೆ ಒಂದೇ ವಾರವೂ, ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ವಾರದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮುಸ್ಲಿಮನೇ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೆ ವಾರದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ರಾತ್ರಿ ೧೨ ಘಂಟೆ ಆದ ಬಳಿಕ ವಾರದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ :— ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬುಧವಾರ ರಾತ್ರಿ ೯ ಘಂಟೆಗೆ ಜನಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು

ಹಿಜರಿ ೧೩೭೮ ಶವಾಬ, ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸರ ೨೦೧೫, ಭಾರತೀಯ ಚೈತ್ರ-ವೈಶಾಖ
 ತ್ರೇ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೮೮೧ ವಿಕಾಂಸಾ ಸಂವತ್ಸರೇ ಚೈತ್ರ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷ:

ಪಂಚಾಂಗ	ಚ	ಪ	ಶ	ಬ	ವಿ	ಮಾ	ಸಂ	ಲ	ವಿ ಚಂದ್ರ	ತಾಸ್ತಿ
೨೨	೨೬	೨೭	೧೦	೧೬	೨೨	೩೦	೪	೬	ಮೇಷೇ	ನವಸಂವತ್ಸರಾರಂಭ: ಶೈಲ
೨೪	೨೮	೦೧	೦೫	೦೫	೨೯	೩೦	೦	೦೦೦	ಮೇಷೇ	ದಮಸ್ಕೋನ ಶಿವಗೋರೇ ಭೂ
೨೭	೦೩	೦೫	೨೦	೨೨	೨೨	೨೨	೨	೦೦	ಮೇಷೇ	ಗೋರೇತ್ಯುತಿಯಾ ತ್ರೀಗೋರೇ
೦೧	೨	೨೫	೨೫	೨೦	೨೩	೨೩	೨	೦೨	ಮೇಷೇ	ತ್ರಿವಿನ್ಯಾಕ ಚತುರ್ಥೇ,
೦೩	೨೫	೨೫	೨೯	೨೫	೨೫	೨೫	೪	೦೨	ಮೇಷೇ	ಅಶ್ವಿನೀ ೦ ಮೇಷೇಶ್ವರ:
೦೫	೨೭	೨೭	೦೨	೨೫	೨೭	೨೭	೦	೦೨	ಮೇಷೇ	ಶ್ಯಾಮಾ ದಮಸ್ಕೋರೇ
೦೭	೨೯	೨೯	೦೩	೨೭	೨೯	೨೯	೬	೦೨	ಮೇಷೇ	ಭಾಸ್ಕರಾಯ ಭಮಸ್ಕೋರೇ
೦೯	೩೧	೩೧	೦೫	೨೯	೩೧	೩೧	೬	೦೨	ಮೇಷೇ	ತ್ರಿಭುವಾನೀ ಜಯಂತಿ ಗು
೧೧	೩೩	೩೩	೦೭	೩೧	೩೩	೩೩	೬	೦೨	ಮೇಷೇ	ತ್ರಿಲಾಂಕನವಮೀ ತ್ರೀದೇ
೧೩	೩೫	೩೫	೦೯	೩೩	೩೫	೩೫	೬	೦೨	ಮೇಷೇ	ವ್ಯಾಕಾ ಪಾರ್ವಣಂ ತ್ರೀಶಾ
೧೫	೩೭	೩೭	೧೧	೩೫	೩೭	೩೭	೬	೦೨	ಮೇಷೇ	ಶರ್ದೂಪಂ ೧೧ ಕಾಮದಾ
೧೭	೩೯	೩೯	೧೩	೩೭	೩೯	೩೯	೬	೦೨	ಮೇಷೇ	ಕೋಮಪ್ರದೋಷ: ವಿಷ್ಣು
೧೯	೪೧	೪೧	೧೫	೩೯	೪೧	೪೧	೬	೦೨	ಮೇಷೇ	ಮದಾವೀರ ಪಯೋಕೀ, ಅ
೨೧	೪೩	೪೩	೧೭	೪೧	೪೩	೪೩	೬	೦೨	ಮೇಷೇ	ತ್ರಿಮೂಲಕೀಶ ರಾಜ, ಕೊ
೨೩	೪೫	೪೫	೧೯	೪೩	೪೫	೪೫	೬	೦೨	ಮೇಷೇ	ರಾಜನರ ಪುಣ್ಯವೆ. ಪನುವ

೨೪. ನವತನಮಾಂಗ ಫಲಶ್ರುತಗಂ, ಪದಾಧಾನಂ, ತ್ರೀದೇವೀ-ತ್ರಿಲಾಂಕನವರಾತ್ಮಾ
 ಶೃಂಗೇಶ್ವರಾ ದಿ, ಪಾಲೇಂದಂ ಪೂಜಾ ಕೃತ್ಯ ಶಿ, ವ್ಯವರ್ಥೇ ಶುಕ್ರಾ, ೧೯೫೦, (೨)
 ದೋರೋತ್ತಮ, ಮತ್ಸ್ಯ, ಪ ಮನ್ವಾದಿ ಭ. ಪ್ರ. ೫೩-೧೧. ತಿಥಿಕಾ
 ಭಾ. ಸಂ. ಶ್ರಾವಾ ದಿ, ನಾಗಪೂಜಾ, ಪಯವೃತಂ, ತ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜಾ, ವಿಷ್ಣು
 ೦೨-೨೪, ಪ. ಯಮಾಧಾಂಭ ೪-೨೪, ನಂ. (೨) ೧೧-೫೨, ನಂ. ಭ ನ. ೫-೨೧, ನಂ.
 ೦೨-೨೨, ನಂ. ಅಶ್ವಿನೀ, ಅರ್ಕ ೨೪-೪೮ ತ್ರೀಶತ್ಯಧಾನಕೀರ್ಥನಾ, (೩)
 ೦೨-೨೦, ಪ. ಪಗ್ಧ: ೩೦-೨೭, ೫೩ (೧೨) ಭವಾ ೧೦-೧೫ ಪ. ಅಶ್ವಿನೀ
 ೨೨-೨೨, ಪ. ಭವಾ ೮-೧೧, ನಂ. ೨೨-೨೨, ಭಾರತೀಯ ಪುರಾಣ ತಿಥಿಪ್ರಾಯ
 ದೋರೋತ್ತಮ, ಮನ್ವಾದಿ ಅಗಾ ೧೫ ನಂ. ಭ. ೧೨ ೧೦-೧೧, ೫ ೪೪-೧೩
 ೫೪, ವಿ ಪ. ೫೪, ಪಂಚ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಪೂಜಾ ಕಾಲಕಾಲೇಶ್ವರ, ತ್ರೀ ಪಾದಾಲಕ್ಷ್ಮೀರಥ

ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನ ಕೆಲ
ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷವು ಮುಗಿಯಿತು.

ತಿಥಿವೃದ್ಧಿ :-

ಇದ್ದರೆ ವೃದ್ಧಿತಿಥಿ ಆ
ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೃಯತಿಥಿ :-

ಇರುತ್ತವೆಯೇ, ಹಾ
ಸೂರ್ಯೋದಯದ
ತಿಥಿ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಖಾನೆ ಸಂ. ೨

ಕಾಲಕ್ಕೆ ವಾರವೆಂದು
ವಾರಗಳು. ಒಂದೊಂದು
ಹೋಗಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಗ
ಪತಿಗಳು ಹೆಸರೇ ಆ
ಮೊದಲು ರವಿ, ಆಮೆ
(ಕುಟ)ರು ಕೃಮವಾಗಿ
ಹೋರಾಧಿಪತಿಗಳಾದರೆ
ದಿಂದ ಹೋರಾಧಿಪತಿಗಳ

ಈ ವಾರಗಳ

ಗಳಿವೆ. ಉದಾ :
ಸೂರ್ಯೋದಯದ ವರ
ವಾರದ ಆರಂಭವಾಗ
ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೆ ವಾರ
ರಾತ್ರಿ ೧೨ ಘಂಟೆ ಆದ
ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಒ

೦	೦
೫	೫
೧೦	೧೦
೧೫	೧೫
೨೦	೨೦
೨೫	೨೫
೩೦	೩೦
೩೫	೩೫
೪೦	೪೦
೪೫	೪೫
೫೦	೫೦
೫೫	೫೫
೬೦	೬೦
೬೫	೬೫
೭೦	೭೦
೭೫	೭೫
೮೦	೮೦
೮೫	೮೫
೯೦	೯೦
೯೫	೯೫
೧೦೦	೧೦೦

ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಸ್ಕೃತ

ಹೋರಾಟ

ಹೋರಾಟಗಾರ	ಹಗಲು ಹೋರಾಟಗಾರ												ರಾತ್ರಿ ಹೋರಾಟಗಾರ											
	ಸುರ್ಯೋದಯದಿಂದ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ವರೆಗೆ												ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದಿಂದ ಸುರ್ಯೋದಯದ ವರೆಗೆ											
	೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯	೧೦	೧೧	೧೨	೧	೨	೩	೪	೫	೬	೭	೮	೯	೧೦	೧೧	೧೨
ರವಿವಾರ	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು
ಸೋಮ	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು
ಮಂಗಳ	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು
ಬುಧ	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ
ಗುರಾ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ
ಶುಕ್ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ
ಶನಿ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು	ರ	ಶು	ಬು	ಚಂ	ಶ	ಗು	ಕು

ರ-ರವಿ, ಚಂ-ಚಂದ್ರ, ಕು-ಕುಟ (ವೆಂಗಳ), ಬು-ಬುಧ, ಗು-ಗುರಾ, ಶು-ಶುಕ್ರ, ಚ-ಶನಿ ಎಂದೂ ತಿಳಿಯಿರಿ.

ತಿಥಿರೇ ಹಿಂದೂ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಬುಧವಾರವು ಅವನ ಜನ್ಮವಾರವೂ, ಮುಸಲ್ಮಾನೀ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಗುರುವಾರ ಅವನ ಜನ್ಮವಾರವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬುಧವಾರ ರಾತ್ರಿ ೩ ಘಂಟೆಗೆ ಜನ್ಮಹೃದ್ವಾಸ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಗುರುವಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ವಾರದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ವಾರದ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಾನೆ ನಂ. ೩ ಹಾಗೂ ೪ — ಈ ಎರಡೂ ಪಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ತಿಥಿಗಳ ಘಂಟೆ ಹಾಗೂ ಪಳಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾ— ಪ್ರತಿಪದೆಯು (ಪುಷ್ಯ) ಗುರುವಾರ ೧೨ ಘಂಟೆ ೩೨ ಪಳ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ, ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಷ್ಟೇ, ಪ್ರತಿಪದೆಯು ಗುರುವಾರ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ೧೨ ಘಂಟೆ ೩೨ ಪಳದ ವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ತದನಂತರ ಬಿದಿಗೆ (ದ್ವಿತೀಯಾ), ಪ್ರಾರಂಭ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಪಾನೆ ನಂ. ೫ ಚುದ್ರವಿಂದ ೧೨ ಅಂಶ ೨೦ ಕಲಾ ಆಗುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯ (ಚುದ್ರ) ನಕ್ಷತ್ರವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ನಕ್ಷತ್ರವು ೬೦ ಘಂಟೆ ೪೨ ಪಳಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಸಹ ವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಕ್ಷಯಗಳಾಗುತ್ತವೆ. (ಒಂದೇ ನಕ್ಷತ್ರವು ೨ ದಿವಸ ಇರಬಹುದು.)

ನಮ್ಮ ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ೨೭ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಆದ್ಯ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ— ಅ ಅಂದರೆ ಅಶ್ವಿನಿ, ಭ ಅಂದರೆ ಭರಣಿ ಹೀಗೆ. ಈ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೂಡವಾಗುತ್ತದೆ. ಅ ಅಂದರೆ ಅರಿದ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರವೂ, ಅ ಅಂದರೆ ಅಶ್ಲೇಷಾ ನಕ್ಷತ್ರವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಉ ಅಂದರೆ ಉತ್ತರಾ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರಪದ ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಲು ಕೂಡವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಯಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಹಿಂದಿನ ನಕ್ಷತ್ರ ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಕಂಡುಕೊಡಬೇಕು.

ಪಾನೆ ನಂ. ೬ ಹಾಗೂ ೭ — ಈ ಎರಡೂ ಪಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಘಂಟೆ ಹಾಗೂ ಪಳಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾ— ಗುರುವಾರ ಅಶ್ವಿನಿ ೪೫-೪೨ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಅಂದರೆ ಗುರುವಾರ ಅಶ್ವಿನಿ

ನಕ್ಷತ್ರವು ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ೪೫ ಘಂಟೆ ೪೨ ವರ್ತದ ವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಪಾನೆ ನಂ. ೮— ಈ ಎಂಟನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪಾನೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ರವಿಯು ಬೇರೇನೂ ೧೩ ಅಂಶ ೨೦ ಕಲೆಯಾಗುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಯೋಗವೆಂದು ಹೆಸರು. ವಿಷ್ಣುಭದ್ರದಿಂದ ವೈಶ್ವಾತಿ ವರೆಗೆ ೨೨ ಯೋಗಗಳಿವೆ. ಇವನ್ನು “ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳು” ಎಂಬ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಾನೆ ನಂ. ೯ ಹಾಗೂ ೧೦ — ಈ ಎರಡೂ ಪಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಯೋಗಗಳ ಘಂಟೆ ಪಳಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾ- ಶುಕ್ರವಾರ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ವಿಭವಯೋಗ ೨ ಘಂಟೆ ೧೨ ವರ್ತದ ವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಪಾನೆ ನಂ. ೧೧— ಈ ೧೧ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರಣಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ತಿಥಿಯ ಅರ್ಧಭಾಗಕ್ಕೆ ಕರಣಗಳನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಒಂದು ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ೨ ಕರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಚಂದ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿ ೩೦ ತಿಥಿಗಳೂ ೬೦ ಕರಣಗಳೂ ಆಗುತ್ತವೆ. ಚಂದ್ರ ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ೬ ಅಂಶದ ಅಂತರವಾದ ಕೂಡಲೇ ಒಂದು ಕರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದರಿಂದ ಕೊಂಪುಘಡ ವರೆಗೆ ೧೧ ಕರಣಗಳಿವೆ. ಇವನ್ನು “ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳು” ಎಂಬ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ವದ್ಯ ಚತುರ್ದಶಿಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಕುನಿ ಕರಣವೂ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚತುಷ್ಪಾದ ಕರಣವೂ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ನಾಗಕರಣವೂ, ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದೆಯ ಪೂರ್ವ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕಿಂಕುಘಟಕರಣವೂ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿವೆ.

ಇದಂತೆ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದೆಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಒವ ಕರಣವೂ, ಹಾಗೆ ದ್ವಿತೀಯಾಕ್ಕೆ ಬಾಲವ ಹಾಗೂ ಕೇವಲ ಕರಣವೂ, ತೃತೀಯಾಕ್ಕೆ ತೈಕುಲ ಹಾಗೂ ಗರಕರಣವೂ ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ತಿಥಿಗೆ ಎರಡೊಂದು ಕರಣಗಳಿವೆ.

ಪಾನೆ ನಂ. ೧೨— ಇದು ಕರಣದ ಘಟಣಾ ಪಳ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಾನೆ ನಂ. ೧೩— ಈ ೧೩ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪಾನೆಯಲ್ಲಿ ದಿ. ಎದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ದಿ ಅಂದರೆ ದಿನಮಾನ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಹದಿನೈದನೆಯ ದಿವಸದ ಘಳಿಗೆ-ಪಳಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪಳಗಳನ್ನಪ್ಪೇ ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ದಿನದ ದಿನಮಾನವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ದಿನದ ಘಳಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ದಿನಮಾನ ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಮೊವಲು ಘಳಿಗೆಯ ಅಂಕಗಳನ್ನು, ಬಳಿಕ ಪಳಗಳ ಅಂಕಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನಮಾನಗಳಿಂದ ಹಗಲು ಎಷ್ಟು ತಾಪನದು ರಾತ್ರಿ ಎಷ್ಟು ತಾಪನದು, ಹಗಲು ದೊಡ್ಡದೋ ರಾತ್ರಿ ದೊಡ್ಡದೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ಪಾನೆ ನಂ. ೧೪ ರಿಂದ ೧೬— ನಂಬರಿನ ಪಾನೆಗಳ ಮರೆಗೆ ಫಾರಸೀ, ಫರಸೀ, ಮುಕಶ್ಶಾನೀ. ಇಂಗ್ಲೀಷೀ ಮೊದಲಾದ ತಾರೀಖುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಾನೆ ನಂ. ೧೭ ಹಾಗೂ ೧೯ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ಸ್ಥಾನ. ಟಾ. ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಘಟಣಾ ಪಳಗಳೆರಡೆ ತಾಪು ಹಾಗೂ ಮಿನಿಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ : ರ.ಉ ೬-೧೪, ರ. ಅ. ೬-೩೭ ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯೋದಯವು ೬ ಕೊಡೆಮ ೧೪ ಮಿನಿಟು ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವು ೬ ಹೊಡೆದು ೩೭ ಮಿನಿಟು ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಪಾನೆ ನಂ. ೨೦ — ಈ ಪಾನೆ ನಂ. ೨೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ಚಂದ್ರನ ಬಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಚಂದ್ರನು ಯಾವ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿರುವನು, ಯಾವ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಘಳಿಗೆ ಬದಲಿಸುವನು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ : ೫-೨೯ ನಂ. ವೃ. ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ |

ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ, ಸೂರ್ಯೋದಯದ ನಂತರ ಚಂದ್ರನು ೫ ಘಳಿಗೆ ೨೯ ಪಳದ ನಂತರ ಮೇಷ ರಾಶಿಯಿಂದ ವೃಷಭ ರಾಶಿಗೆ ಬರುವನು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈ ೧೨ ರಾಶಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ದಿನ ಯಾವ ಘಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಬದಲಿಸುವನು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ಖಾನೆ ನಂ. ೨೧— ಈ ಖಾನೆ ನಂ. ೨೧ ರಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ತಿಥಿ, ಯೋಗ, ಕರಣ ಚಂದ್ರವರ್ಷನ ಮೊದಲಾದವನ್ನೂ, ಗ್ರಹಗಳ ಉದಯ, ಅಸ್ತ, ವಕ್ರಿ ಮಾರ್ಗ, ಸಂಕ್ರಮಣ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಷಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಖಾನೆ ನಂ. ೨೨— ಈ ಖಾನೆ ನಂ. ೨೨ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನಗ್ರಹಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ರ, ಚಂ. ಮಂ. ಬು. ಗಂ. ಶು. ಶ. ರಾ. ಕೇ. ಹೀಗೆ ೯ ಗ್ರಹಗಳ ಆದ್ಯಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹ ಅಂದರೆ ಹರ್ಷಲ, (ಪ್ರಜಾಪತಿ) ನ ಅಂದರೆ ನೆಪ್ಚೂನ್ ಹೀಗೆ ಆ ಗ್ರಹಗಳ ಆದ್ಯಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಕೆಳ ಮಗ್ಗಲು ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಅಂದರೆ ರಾಶಿ, ಅಂಶ, ಕಲಾ, ವಿಕಲ ಹೀಗೆ ೪ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಖಾನೆಯ ಕೆಳಗಡೆ ಆಯಾ ಗ್ರಹಗಳ ಕೆಳಗಡೆ ಮಾ ಉ. ವ. ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಾ ಅಂದರೆ ಮಾರ್ಗ, ವ ಅಂದರೆ ವಕ್ರಿ, ಉ ಅಂದರೆ ಉದಯ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿ ಹದಿನೈದನೆಯ ದಿನದ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಆಗುವ ಗತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ : ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಹುಣ್ಣಿವೆ ಅಂದರೆ ಇಂಗ್ರೇಜಿ ದಿನಾಂಕ ೨೩-೪-೧೯೭೯ನೆಯ ದಿನದ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಆಗುವ ಎಲ್ಲ ಗ್ರಹಗತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ರ. ಅಂದರೆ ರವಿ ೦-೨-೫೦-೧೨ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ೦ ರಾಶಿ ಅಂದರೆ ಕೊನೆಯ ರಾಶಿ ಮೀನ ರಾಶಿ, ಮೀನ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ರವಿಯು ಮೀನರಾಶಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದಿನ ರಾಶಿಯಾದ ಮೇಷ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ರ ಅಂಶ ೫೦ ಕಲಾ ೧೨ ವಿಕಲ ಕ್ರಮ

ಸಿದ್ಧಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆ ಯಾವ ಗ್ರಹವು ವಕ್ರ ಇದೆ, ಮಾರ್ಗ ಇದೆ. ಅಸ್ತ ಇದೆ. ಉದಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಸ್ವಪ್ನಗ್ರಹ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪಾನೆ ೦೦. ೨೩— ಯಾವುದೇ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ೧೫ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಪ್ರತಿ ವಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕುಂಡಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ೧೪ ದಿವಸಗಳು ಪೂರ್ಣವಾದ ಬಳಿಕ ೧೫ನೆಯ ದಿವಸದ ಅಂದರೆ ಪೂರ್ಣಮಾಸ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕಾಗಲಿ, ಅಮವಾಸ್ಯೆಯ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕಾಗಲಿ ಇರುವ ಗ್ರಹಗಳನ್ನು ೧೨ ಮಾನೆಗಳ ಕುಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕುಂಡಲಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ರವ್ಯಾದಿ ಗ್ರಹಗಳು (ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಒಂದು ರಾಶಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ರಾಶಿಗೆ ಬದಲಿಯಾದಾಗ ಒಂದೊಂದು ಕುಂಡಲಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ : ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಶುಕ್ಲವಕ್ಷ ಪಂಚಮೀ, ಸೋಮವಾರ— ಇಂಗ್ರೇಜಿ ದಿನಾಂಕ ೧೩-೪-೫೯ ರಂದು, ರವಿ ಮೇಷ ರಾಶಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕಾರಣ ಅಂದಿನ ಒಂದು ಕುಂಡಲಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಗ್ರಹಗಳು ಬದಲಿ ಆದ ಹಾಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕುಂಡಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರತಿ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಶೇಷ ತಿಥಿಗಳು

೧ ವಿನಾಯಕ ಚತುರ್ಥಿ

ಇದು ಪ್ರತಿ ಮಾಸದ ಶುದ್ಧ ಚತುರ್ಥಿ ದಿನ ಬರುತ್ತದೆ. ಗಣೇಶ ವ್ರತಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಚತುರ್ಥಿಯನ್ನೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಎಂಡೂ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ದಿನದ ತಿಥಿಯನ್ನೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಛಾದ್ರವದ ಶುದ್ಧ ಚತುರ್ಥಿಗೆ ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿಯೆಂತಲೂ, ಮಾಘಶುದ್ಧ ಚತುರ್ಥಿಗೆ ಗಣೇಶ ಜಯಂತಿ ಎಂತಲೂ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

(ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲ ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ನಂತರ ೧೨ ಭಾಗ ಯಿಂದ ೧೮ ಭಾಗವು ವರೆಗೆ).

೨. ದುರ್ಗಾಪ್ಪಮಿ (ದುರ್ಗಾ ರಿ)

ಪ್ರತಿ ಶುದ್ಧ ಅಪ್ಪಮಿಗೆ-ದುರ್ಗಾಪ್ಪಮಿ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಶಿವಶಕ್ತಿಯ ಪೂಜೆಗೋಸ್ಕರ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಶ್ವಿನ ಶುದ್ಧ ಅಪ್ಪಮಿಗೆ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಪ್ಪಮಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಮಿ ತಿಥಿ ಇದ್ದು ತಿಥಿಯನ್ನೇ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

೩. ಏಕಾದಶಿ

ಶುಕ್ಲ ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣ ಈ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶಿ ತಿಥಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಏಕಾದಶಿ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭೇದಗಳಿವೆ, ೧ ಸ್ವಾರ್ಥ ಏಕಾದಶಿ. ೨ ಭಾಗವತ ಏಕಾದಶಿ.

ದಶಮೀ, ಏಕಾದಶಿ ಅಥವಾ ದ್ವಾದಶಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ತಿಥಿ ಕ್ರಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ದ್ವಾದಶಿ ತಿಥಿಯು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಏಕಾದಶಿ ತಿಥಿಯು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ೩-೪ ಘಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ದಶಮೀ ತಿಥಿಯಿದ್ದರೆ (ದಶಮೀಯುಕ್ತ ಏಕಾದಶಿ) ಬಹು ತರವಾಗಿ ಎರಡು ಏಕಾದಶಿಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಏಕಾದಶಿಯನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥರೂ, ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಭಾಗವತರೂ ಆಚರಿಸುವರು.

೧ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ೩-೪ ಘಂಟೆ ವರೆಗೆ ದಶಮಿ ಇದ್ದು ತದನಂತರ ಏಕಾದಶಿ ಇರುವ (ದಶಮೀಯುಕ್ತ ಏಕಾದಶಿ) ತಿಥಿಯನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥರು ಆಚರಿಸುವರು.

೨ ನವಮೀ ತಿಥಿ ಕ್ರಯವಿದ್ದು, ದ್ವಾದಶಿ ದಿವಸ ಭಾಗವತ ಏಕಾದಶಿಯೂ, ಅದರ ಪೂರ್ವದ ತಿಥಿಯು ಸ್ವಾರ್ಥ ಏಕಾದಶಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

೩ ಎರಡು ದ್ವಾದಶಿಗಳು ಬಂದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ದ್ವಾದಶಿಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೆ ತಿಥಿಯು ಸ್ವಾರ್ಥ ಏಕಾದಶಿಯೂ, ಮೊದಲನೆಯ ದ್ವಾದಶಿ ಇರುವ ತಿಥಿಯು ಭಾಗವತ ಏಕಾದಶಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

೪ ದ್ವಾದಶಿ ತಿಥಿ ಕ್ರಯವಿದ್ದರೆ ಏಕಾದಶಿ ಯುಕ್ತವಿರುವ ದ್ವಾದಶಿ ತಿಥಿಯನ್ನು ಭಾಗವತ ಏಕಾದಶಿಯೆಂದೂ, ಅದರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿರುವ ತಿಥಿಯನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥ ಏಕಾದಶಿಯೆಂತಲೂ ಆಚರಿಸುವರು.

೫ ಎರಡು ಏಕಾದಶಿಗಳಿದ್ದರೆ ಮೊದಲನೆಯದನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥರೂ ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಧಾಗವತರೂ ಆಚರಿಸುವರು.

೪ ಪ್ರದೋಷ

ಪ್ರತಿ ತ್ರಯೋದಶಿಗೆ ಮಾಡುವ ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರದೋಷವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಶಿವನನ್ನು ವ್ರತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸುವರು. ಪ್ರದೋಷವು ಶನಿವಾರ ಅಥವಾ ಸೋಮವಾರ ಅಥವಾ ಮಂಗಳವಾರ ಬಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವವಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಶನಿಪ್ರದೋಷ, ಸೋಮಪ್ರದೋಷ ಧಾಮಪ್ರದೋಷ ಹೀಗೆ ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆಯುಂಟು.

೫ ಸುಕಪ್ಪ ೪ (ಸಂಕಪ್ಪ ಚತುರ್ಥಿ)

ಪ್ರತಿ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಚತುರ್ಥಿಗೆ ಸಂಕಪ್ಪ ಚತುರ್ಥಿಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಗಣೇಶ ವ್ರತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸುವರು. ಚಂದ್ರೋದಯಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರುವ ತಿಥಿಯನ್ನೇ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎರಡೂ ದಿನ ಚಂದ್ರೋದಯಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ದಿನದ ತಿಥಿಯನ್ನೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಸುಕಪ್ಪ ಚತುರ್ಥಿಯು ಮಂಗಳವಾರ ಬಂದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಗಾರಿಕಾ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಶ್ವಾವಣ, ಅಶ್ವಿನಿ, ಮಾಘ ಮುಷಕರ ಚತುರ್ಥಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿದೆ.

೬ ಕಾಲ ರ (ಕಾಲಾಪ್ತಮೀ)

ಪ್ರತಿ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಅಪ್ತಮಿಗೆ ಕಾಲಾಪ್ತಮೀ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ ಶಿವಶಕ್ತಿಯ ವ್ರತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಪರಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗಲೀ, ನವಮೀ ಯುಕ್ತವಾಗಲೀ ಇದ್ದು ತಿಥಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ತಿಕ ಕೃಷ್ಣ ಅಪ್ತಮಿಗೆ ಕಾಲಭೈರವ ಜಯಂತಿ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೭ ಶಿವರಾತ್ರಿ

ಪ್ರತಿ ವರು ಚತುರ್ಥಿಗೆ ಮಾಡುವ ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ತ್ರಯೋದಶಿಯುಕ್ತವಾಗಲೀ ವ.ಧ್ಯಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರುವ

ತಿಥಿಯನ್ನೇ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೂಘ ಕೃಷ್ಣ ಚತುರ್ದಶಿಗೆ ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೮ ದರ್ಶ ೨೦ (ದರ್ಶ ಅಮವಾಸ್ಯೆ)

ಮಾಸಿಕ ಒತ್ತುಶುದ್ಧತೋಷ್ಠರ ಈ ತಿಥಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅಪರಾಹ್ನಕಾಲ ವ್ಯಾಪಿನೀ ಇದ್ದ ತಿಥಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತಿಥಿ ವಿವೇಚನೆ

೧ (ಭಾಗ ೧)

ಪ್ರತಿಪದಾ (ಪಾಡ್ಯ)

೧ ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದಾ : ಬಾಂದ್ರಮಾನ ಯುಗಾದಿ. (ಜೊಸ ವರುಷ) ಧೃವಾರೋಹಣ.

೨ ಚೈಷ್ಣ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದಾ : ದಶಾಹಾರ ವೈಕ ಅರಂಭ

೩ ಭಾದ್ರಪದ ವದ್ಯ ಪ್ರತಿಪದಾ : ಮಹಾಲಯಾ ಅರಂಭ.

೪ ಅಶ್ವಿನ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದಾ : ನವರಾತ್ರಾರಂಭ, ಘಟಸ್ಥಾಪನ, ಮಾತಾಮಹಾ ಶ್ರಾದ್ಧ.

೫ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದಾ : ಬರಿಪಾಡ್ಯ, ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸರ ಅರಂಭ.

೬ ಫಾಲ್ಗುಣ ವದ್ಯ ಪ್ರತಿಪದಾ : ಧೂರಿವಂದನಂ

೭ ದ್ವಿತೀಯಾ

೧ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ದ್ವಿತೀಯಾ. (ಯಮದ್ವಿತೀಯಾ ಭಾವುಬೀಜ)

೨ ತೃತೀಯಾ (ತದಿಗೆ)

೧ ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ತೃತೀಯಾ : ಮಶ್ನ, ಜಯಂತಿ.

೨ ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ತೃತೀಯಾ : ಅಕ್ಷಯ ತೃತೀಯಾ, ಪರಶುರಾಮ ಜಯಂತಿ, ಬಸವಜಯಂತಿ

೩ ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ತೃತೀಯಾ : ಹರಿತಾಲಕಾ (ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿ ವ್ರತ), ವರಾಹ ಜಯಂತಿ.

೪ ಚತುರ್ಥಿ

೧ ಪ್ರತಿ ಶುದ್ಧ ಚತುರ್ಥಿ : ಇದು ವಿನಾಯಾಕ ಚತುರ್ಥಿ ಹಾಗೂ ವದ್ಯ ಚತುರ್ಥಿ ಸಂಕಷ್ಟ.

೨ ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ಚತುರ್ಥಿ : ನಾಗಚತುರ್ಥಿ

೩ ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ಚತುರ್ಥಿ : ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ

೫ ಪಂಚಮೀ

೧ ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮೀ : ನಾಗಪಂಚಮೀ

೨ ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮೀ : ಪುಷ್ಯಪಂಚಮೀ

೩ ಅಶ್ವಿನ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮೀ : ಲಲಿತ ಪಂಚಮೀ

೪ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮೀ : ವಸಂತ ಪಂಚಮೀ

೫ ಫಾಲ್ಗುಣ ವದ್ಯ ಪಂಚಮೀ : ರಂಗಪಂಚಮೀ

೬ ಷಷ್ಠಿ

೧ ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ಷಷ್ಠಿ : ಶಿವಯಾತ್ರಿ ಷಷ್ಠಿ

೨ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಷಷ್ಠಿ : ಚುವಾ ಷಷ್ಠಿ

೭ ಸಪ್ತಮೀ

೧ ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ಸಪ್ತಮೀ : ಪಿತೃಕಾ ಸಪ್ತಮೀ

೨ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಸಪ್ತಮೀ : ರಥ ಸಪ್ತಮೀ

೮ ಅಷ್ಟಮಿ

೧ ಪ್ರತಿ ಶುದ್ಧ ಅಷ್ಟಮಿ : ದುರ್ಗಾಷ್ಟಮೀ, ವದ್ಯ ಅಷ್ಟಮಿ ಕಾರಾಷ್ಟಮಿ.

೨ ಶ್ರಾವಣ ವದ್ಯ ಅಷ್ಟಮಿ : ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿ

೩ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ಅಷ್ಟಮಿ : ಭೀಮಾಷ್ಟಮಿ

೯ ನವಮಿ

೧ ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ನವಮಿ : ಶ್ರೀರಾಮ ನವಮಿ

ವಚಾಂಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ?

- ೨ ಭಾದ್ರಪದ ವದ, ನವಮೀ : ಅವಿರವಾನವಮೀ
- ೩ ಆಶ್ವೀನ ಶುದ್ಧ ನವಮೀ : ಮಹಾನವಮೀ
- ೪ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ನವಮೀ : ಕುಷ್ಠಾಂಡ ನವಮೀ
- ೫ ಮಾಘ ವದ್ಯ ನವಮೀ : ರಾಮದಾಸ ನವಮೀ

೧೦ ದಶಮೀ

- ೧ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುದ್ಧ ದಶಮೀ : ದಶಹಾರ ಸವಣ್ಣ
- ೨ ಆಶ್ವೀನ ಶುದ್ಧ ದಶಮೀ : ವಿಜಯಾದಶಮೀ

೧೧ ವಿದಾಹಿ

ವಿದಾಹಿಯ ಮಹತ್ವ ಹಿಂದೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

- ೧ ಅಷಾಢ ಶುದ್ಧ ವಿದಾಹಿ : ಚತುರ್ಮಾಸ ಆರಂಭ, ಯಾತ್ರಾ
- ೨ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ವಿದಾಹಿ

೧೨ ದ್ವಾದಶಿ

- ೧ ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿ : ವಾಮನ ಜಯಂತಿ
- ೨ ಆಶ್ವೀನ ವದ್ಯ ದ್ವಾದಶಿ : ಗೋವತ್ಸ ದ್ವಾದಶಿ
- ೩ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿ : ಶುಲಾ ವಿವಾಹ

೧೩ ತ್ರಯೋದಶಿ

- ೧ ಆಶ್ವೀನ ವದ್ಯ ತ್ರಯೋದಶಿ : ಧನ ತ್ರಯೋದಶಿ

೧೪ ಚತುರ್ದಶಿ

- ೧ ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ಚತುರ್ದಶಿ : ನರಸಿಂಹ ಜಯಂತಿ
- ೨ ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ಚತುರ್ದಶಿ : ಅನಂತ ಚತುರ್ದಶಿ
- ೩ ಆಶ್ವೀನ ವದ್ಯ ಚತುರ್ದಶಿ : ನರಕ ಚತುರ್ದಶಿ
- ೪ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ಚತುರ್ದಶಿ : ವೈಕುಂಠ ಚತುರ್ದಶಿ

೧೫ ಹುಣ್ಣಿವೆ (ಪೂರ್ಣಿಮಾ) ೩೦ ಶಾಗೂ ಅಮಾವಾಸಿ
ಎಲ್ಲ ಹುಣ್ಣಿವೆಗಳೂ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗಳೂ ಮಹತ್ವದವಿರುತ್ತವೆ.

ಪ್ರತಿಸದಾ ಮೊದಲಾದ ತಿಥಿಗಳ ನಿರ್ಣಯ

ಪಾಡ್ಯದ ನಿರ್ಣಯ :— ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವು ಅಪರಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ವಾಹ್ನತಾಡಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಮವಾಸ್ಯಾವೇಧೆಯುಳ್ಳ ದ್ವಿತ್ವೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಸಾಯಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿದ್ದರೂ ಪೂರ್ವವಿದ್ದ ವನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಧವಾಚಾರ್ಯರ ಮತವು ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದ್ವಿತೀಯಾ ಯುಕ್ತವಾದದ್ದನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಬಹುಳ ಪಾಡ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ದ್ವಿತೀಯಾ ಯುಕ್ತವಾದದ್ದನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಉಪವಾಸ ವಿಷಯದಲ್ಲಾದರೆ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳ ಪ್ರತಿಪದಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವವಿದ್ದವಾದದ್ದನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಅಪರಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕಾದ ಉಪವಾಸಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು; ಸಂಕಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ತಿಥಿಯು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪಾಡ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆ ಹೊರತು ಅಮವಾಸ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು. ಹೀಗೆಯೇ "ಉಪೋಷ್ಯಾದ್ವಾದಶೀ ಒದ್ದಾ", ಶುದ್ಧವಾದ ದ್ವಾದಶಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಏಕಾದಶೀ ವ್ರತ ನಿಮಿತ್ತವಾದ ಸಂಕಲ್ಪ ಪೂಜೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಏಕಾದಶೀ' ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕೆ ಹೊರತು 'ದ್ವಾದಶೀ' ಎಂದು ಹೇಳಬಾರದು. ಆದರೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ, ಅದ್ವಿಹೋತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ದ್ವಾದಶಾದಿ ತಿಥಿಯನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಧರ್ಮ ಸಿದ್ಧವಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡುವದೂ ಕೂಡ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಉಪಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಸೂರ್ಯೋದಯದ ನಂತರ ಪ್ರಾತಃಕಾಲಮೆಂಬ ಆರುಗಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಗಳಿಗೆಗಳೊಳಗಾಗಿ ಯಾಗಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯ ಮುಹೂರ್ತವಾದ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಗಳಿಗೆಗಳು ನಿಷಿದ್ಧಗಳಾಗಿವೆ.

ದ್ವಿತೀಯಾ ನಿರ್ಣಯ :— ಬದಿಗೆಯನ್ನು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತದಿಗೆಯ ವೇಧೆಯುಳ್ಳದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯಾದರೆ ಅದರ

ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗ ಮಾಡಿ, ಪೂರ್ವಾತ್ಮಮೆಂಬ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಇದ್ದರೆ ಪಾಡ್ಯದ ವೇಧಯುಳ್ಳದ್ದನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು; ಹಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ತದಿಗೆ ವೇಧಯುಳ್ಳದ್ದನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ತೃತೀಯಾ ನಿರ್ಣಯ :— ರಂಭಾವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯಾವೇಧಯುಳ್ಳ ತೃತೀಯ (ತದಿಗೆ)ಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಇತರ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದಿಗೆಯು ಮೂರು ಮುಹೂರ್ತ (ಆರಂಭಕ್ಕಾಗಿ) ಎದ್ದು, ಅದರ ಮೇಲೆ ತದಿಗೆಯು ಒಂದಿದ್ದರೆ, ಬಿದಿಗೆಯ ವೇಧಯುಳ್ಳ ಆ ದಿನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾರನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ತದಿಗೆಯು ಆರು ಗಂಗೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಪರದಿನವನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಬಿದಿಗೆಯು ಆರು ಗಂಗೆಗಿಂತ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿದ್ದು, ಪರದಿನದಲ್ಲಿ ತದಿಗೆಯು ಆರು ಗಂಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಆಗ ಬಿದಿಗೆಯ ವೇಧಯುಳ್ಳ ಹಿಂದಿನದನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಬಿದಿಗೆಯು ಆರು ಗಂಗೆ ಇದ್ದು, ಮಾರನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ತದಿಗೆಯು ಆರು ಗಂಗೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಮಾರನೆಯ ದಿನವನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಗೌರೀವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಲಾಕಾಷ್ಠಾದಿ ಅಲ್ಪಕಾಲದ ಬಿದಿಗೆಯ ವೇಧ ಇದ್ದರೂ ಆ ತದಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರದಿನದಲ್ಲಿ ತದಿಗೆಯು ಕಲಾಕಾಷ್ಠಾದಿ ಅಲ್ಪಕಾಲವಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ಯಾವೂ ತ್ವಾದರೂ ತಿಥಿಯು ಕ್ಷಯದಿಂದ ಪರದಿನದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಥೀಯುಕ್ತವಾದ ತದಿಗೆಯು ಇರದೇ ಇದ್ದು, ಪೂರ್ವ ದಿನದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯಾ ವೇಧಯು ತಪ್ಪದೆಯೂ ಇದ್ದರೆ, ಆಗ ದ್ವಿತೀಯಾವಿದ್ದವಾದ ತದಿಗೆಯನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ತಿಥಿಯ ವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ತದಿಗೆಯು ಅರವತ್ತು ಗಂಗೆ ಇದ್ದು, ಮಾರನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಗೆಯೇ ಮೊದಲಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತು ಗಂಗೆಯುಳ್ಳ ಶುದ್ಧವಾದದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಚತುರ್ಥೀಯುಕ್ತವಾದದ್ದನ್ನೇ ಗೌರೀವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಚತುರ್ಥೀ ನಿರ್ಣಯ :— ಗಣಪತಿಯ ವೃತ್ತವಲ್ಲದ ಇತರ ಉಪವಾಸ

ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಿಯುಕ್ತವಾದ ಚತುರ್ಥಿ (ಚೌತಿ)ಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಮತ್ತೆ ಗಣಪತಿ ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಚೌತಿಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಪರದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಇದ್ದರೆ, ಅದನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಇದ್ದರೂ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಎರಡು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಮವಾರಿಯಾಗಲೀ, ವಿಷಮವಾಗಿಯಾಗಲೀ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಏಕದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಶೃತೀಯಾ ಯೋಗವು ಮುಖ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ದಿನವನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ನಾಗವ್ರತದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಚೌತಿಯು ಪೂರ್ವ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ, ಪೂರ್ವ ದಿನವನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರೋಣ, ಇಲ್ಲದೇ ಇರೋಣ, ಸಮವಾರಿಯಾಗಲೀ, ವಿಷಮವಾಗಿಯಾಗಲೀ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಏಕದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದ್ದರೆ, ಈ ನಾಲ್ಕು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಿಯುಕ್ತವಾದದ್ದನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಸಂಜೆ ಚತುರ್ಥಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಚಂದ್ರೋದಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಚೌತಿಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಚಂದ್ರೋದಯ ಕಾಲವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಪರದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚಂದ್ರೋದಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಪರದಿವಸದ ಚೌತಿಯನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಪಂಚಮೀ ನಿರ್ಣಯ :— ಕರ್ಮಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಪಂಚಮೀಯನ್ನು ಉಭಯ ವಕ್ಷಗದಲ್ಲಿಯೂ ಚತುರ್ಥಿಯೇ ಮೇಧೆಯುಳ್ಳದ್ದನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ; ಆದರೆ ಸ೦ದೇಶವಾದದಲ್ಲಿಯೂ ನಾಗವ್ರತದಲ್ಲಿಯೂ ಪಕ್ಕೇವದ್ದವಾದ ಪಂಚಮಿಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಪರದಿನದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಿಯು ಮೂರು ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದ್ದು. ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದು ಚೌತಮೇಧೆಯು ಇದ್ದರೆ, ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪರಿಸಬೇಕು. ಚೌತಮೇಧೆಯು ಮೂರು

ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ್ದರೆ, ಮೂರನೆಯ ಪಂಚಮಿಯು ಎರಡು ಮುಹೂರ್ತವಿದ್ದರೂ ಪರದಿನವನ್ನೇ ಆಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು.

ಪಶ್ಚಿಮೀ ನಿರ್ಣಯವು :— ಸ್ಕಂಧ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವವಿದ್ದವಾದ ಪಶ್ಚಿಮಯನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಇತರ ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವಿದ್ದವಾದುದನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಿಯು ಆರು ಮುಹೂರ್ತಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಆಗಬಹುದು. ಪಶ್ಚಿಮಾಗಲೀ, ಸಪ್ತಮಿಯಾಗಲಿ ರವಿವಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪದ್ಮಕೋಣಿಗ ವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಸಪ್ತಮೀ ನಿರ್ಣಯವು :— ಸಪ್ತಮಿಯ ಕರ್ಮಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪಶ್ಚಿಮೀಯುಕ್ತವಾದದ್ದು ಆಗಬೇಕು. ಯಾವತ್ತಾದರೂ ಪೂರ್ವ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ಕಾಲಪರ್ಯಂತವಾಗಿಯೂ ಪಶ್ಚಿಮೀ ಇದ್ದು, ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಿಮೀಯುಕ್ತವಾದ ಸಪ್ತಮಿಯು ಇರದೇ ಹೋಗಿ, ಮೂರನೆಯ ದಿವಸ ಅಪ್ಪಮೀ ವೇಧೆಯೂ ಇದ್ದರೆ, ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಪರದಿನದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಮೀಯುಕ್ತವಾದ ಸಪ್ತಮೀಯನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಇದರಂತೆಯೇ ಮಿಕ್ಕ ತಿಥಿಗಳ ನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ ಉಹಿಸಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಪ್ಪಮೀ ನಿರ್ಣಯ :— ವ್ರತಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನವಮೀಯುಕ್ತವಾದ ಅಪ್ಪಮೀಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಮೀಯುಕ್ತವಾದ ಅಪ್ಪಮೀಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಮಿಕ್ಕ ವಾದಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಶೇಷವ, ಶಕ್ರಾಸ್ತವಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಾದರೂ ನವಮೀಯುಕ್ತವಾದದ್ದನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವ್ರತಾಕಾಲ ಮೊದಲಗೊಂಡು ಅರಾಹ್ನ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವುದ ರೊಳಗಾಗಿ ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತ ಮಾತ್ರವಾದರೂ ಅಪ್ಪಮೀ ಸುಬಂಧವು ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ, ಅದು ಗ್ರಾಹ್ಯವಾದ ಬುಧಾಷ್ಟಮಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಯುಷ್ಯ ದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ, ಶ್ರಾವಣವೇ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ದೇವಿ ಕೇದಂತೆ ಬುಧವಾರಕ್ಕೆ

ಆಪ್ತಮೀ ಸಂಬಂಧವು ಉಂಟಾದರೂ ಅದನ್ನು ಬುಧಾಷ್ಟಮಿಯೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕೆಲವರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕಾಲಭೈರವನನ್ನು ಉದ್ವೇಶಿಸಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಛಿತರ ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮಿಯಲ್ಲಿ ಭೈರವ ಜಯಂತಿಯಾದ ಕಾರಣ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವರು ಯುಕ್ತವಾದುದರಿಂದ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಆಪ್ತಮಿಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೌಸ್ತುಭಕಾರರು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರದೀಪಕಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ವಿರೋಧ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಧನವನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಪ್ರದೀಪ ತಕ್ಕಿ ಮಾತ್ರ, ಪರಧನದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕಿ ಮಾತ್ರವೇ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಆಗ ಬಹುಜನ ಶಿಷ್ಯರ ಆಚರಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರದೀಪವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಹಿಂದಿನ ದಿನವನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ, "ಆರ್ಕಪರ್ವದ್ವಯೇ ರಾತ್ರಿ ಚತುರ್ದಶಪ್ತಮಿದಿವಾ" || ರವಿವಾರ, ಪೂರ್ಣಿಮಾ-ಅನುವಾಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಚತುರ್ದಶ ಆಪ್ತಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಛೋಡನವು ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಚನದಿಂದ ಉಂಟಿ ಮಾಡುವದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂಬುದೊಂದೇ ಹೊರತು, ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾವ ವ್ರತವೂ ಇಲ್ಲ. "ನಿಷೇಧಸ್ತು ನಿವೃತ್ಯಾತ್ಮಾ ಕಾಲಮಾತ್ರವಪೇಕ್ಷತೇ" ನಿವೃತ್ತಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ನಿಷೇಧ ಶಬ್ದವು ಕಾಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಪೇಕ್ಷಿಸುವದು, ಎಂಬ ವಚನದಿಂದ ಛೋಡನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಆಪ್ತಮಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನವಮಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ, ಪಪ್ತಮಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಉಂಟಿ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದು ಯುಕ್ತವೋ ಅಯುಕ್ತವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು.

ನವಮೀನಿರ್ಣಯ :— ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಆಪ್ತಮೀಯುಕ್ತವಾದ ನವಮಿಹುಚ್ಚೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ದಶಮೀ ನಿರ್ಣಯ :- ಈಶವಾಸಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸವಮೀಯುಕ್ತವಾದ ದಶಮಿಯನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಸವಮೀಯುಕ್ತವಾದದ್ದು ರೂರಿಯದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶೀ ಎದ್ದವಾದ್ದನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

ಶ್ರವಣೋದತಿ ನಿರ್ಣಯ :- ಶ್ರವಣೋದತಿಯು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವವಿಧವಾದದ್ದು, ಕೃತ್ತಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪರವಿಧವಾದದ್ದು. ಗ್ರಹಭೃತನಿವಾರವೇ ನೂರಾರದ ವಾರಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ದಶಮೀಯಾದದ್ದು. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಶ್ರವಣೋದತಿಯಲ್ಲಾರಂಭಿಸಿ, ಒಂದು ವರ್ಷ ಮುಗಿದಾಗ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಶನಿವಾರದಿಯಾತವಾದ ಶ್ರವಣೋದತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಶ್ರವಣೋದತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರವಣೋದತಿಯಾದದ್ದು ಮಾತ್ರವೇ ಅದೇ ಪೂಜಾಸಕ್ತ ಭೋಜನ ರೂಪವಾದ ಶ್ರವಣೋದತಿಯಾದ್ದು. ಕೂರ್ಯಾಪ್ತನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣೋದತಿಯೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಮೂರು ಮುಹೂರ್ತ (ಅದು ಗಳಿಗೆ) ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಶ್ರವಣೋದತಿಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರವಣೋದತಿಯು ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದು ಎರಡು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸವಮೀ ಶ್ರವಣೋದತಿಯು ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದು ಕೂಡ ಎರಡೆಯ ದಿವಸವೇ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದು. ಏಕದಿನವೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದು ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದು ಅಗ ಹಿಂದಿನ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದು ಹಿಂದಿನ ದಿವಸವೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬಹುದು; ಅದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಫಲವೇ ವಾದಿ ಭೋಜನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವುದು. ಶ್ರವಣೋದತಿಯು ಇನ್ನಾದರೂ ವ್ಯಾಪ್ತವೇ ಹಿಂದಿನ ದಿವಸವಾದದ್ದು. ಕೂರ್ಯಾದಿ ದಿವಸ ಸಮಾಪ್ತವಾಗುವುದಾದರೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರವಣೋದತಿಯು ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದು ಕೂರ್ಯಾದಿ ಇದೇ ಕೋರೂರ ಪರಿವರ್ತನೆಯೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಕೂರ್ಯಾದಿ ನಿರ್ಣಯ :- ಕೂರ್ಯಾದಿಯು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವವಾದದ್ದು. ಕೃತ್ತಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣೋದತಿಯೇ ಪೂರ್ವವಾದದ್ದು. ಗ್ರಹಭೃತನಿವಾರವೇ ನೂರಾರದ ವಾರಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ದಶಮೀಯಾದದ್ದು. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಶ್ರವಣೋದತಿಯಲ್ಲಾರಂಭಿಸಿ, ಒಂದು ವರ್ಷ ಮುಗಿದಾಗ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಶನಿವಾರದಿಯಾತವಾದ ಶ್ರವಣೋದತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಶ್ರವಣೋದತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರವಣೋದತಿಯಾದದ್ದು ಮಾತ್ರವೇ ಅದೇ ಪೂಜಾಸಕ್ತ ಭೋಜನ ರೂಪವಾದ ಶ್ರವಣೋದತಿಯಾದದ್ದು. ಕೂರ್ಯಾಪ್ತನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣೋದತಿಯೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಮೂರು ಮುಹೂರ್ತ (ಅದು ಗಳಿಗೆ) ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ಶ್ರವಣೋದತಿಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರವಣೋದತಿಯು ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದು ಎರಡು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸವಮೀ ಶ್ರವಣೋದತಿಯು ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದು ಕೂಡ ಎರಡೆಯ ದಿವಸವೇ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದು. ಏಕದಿನವೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದು ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದು ಅಗ ಹಿಂದಿನ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದು ಹಿಂದಿನ ದಿವಸವೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬಹುದು; ಅದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಫಲವೇ ವಾದಿ ಭೋಜನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವುದು. ಶ್ರವಣೋದತಿಯು ಇನ್ನಾದರೂ ವ್ಯಾಪ್ತವೇ ಹಿಂದಿನ ದಿವಸವಾದದ್ದು. ಕೂರ್ಯಾದಿ ದಿವಸ ಸಮಾಪ್ತವಾಗುವುದಾದರೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಎರಡು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರವಣೋದತಿಯು ವ್ಯಾಪ್ತವಾದದ್ದು ಕೂರ್ಯಾದಿ ಇದೇ ಕೋರೂರ ಪರಿವರ್ತನೆಯೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಶಿವರಾತ್ರಿಯಂತೆ ಚತುರ್ದಶಿಯು ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಗೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಕೆಲವರು ಪ್ರಮೋಷ ಮಾತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವರು.

ಚತುರ್ದಶಿಯಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಉಚಿತ ಮಾಡಬಾರದುಬರುವುದು ನಿತ್ಯ ವಾದುದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಕಾವಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ, ಭೋಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಚತುರ್ದಶಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರವಣಾದಶಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಪೂರ್ಣಮಾ—ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ ಭೋಜನ ಮಾಡಬಹುದು. ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತ ಮಾಡತಕ್ಕವರು ಚತುರ್ದಶಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಂಡೆ ಮಾಡಬಹುದು. ವಿಧಿಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧವು ಪ್ರದೇಶಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಿಷಯವಿದೇಹದಿಂದ 'ಚತುರ್ದಶ್ಯಪ್ತಮೀ ದಿವಾ' ಎಂಬ ನಿಷೇಧವು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ಪೂರ್ಣಮಾ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗಳ ವಿರ್ಣಯ :— ಸಾವಿತ್ರಿ ವ್ರತದ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕವ್ರತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಮಾ-ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎರಡನೆಯವುಗಳದ್ದೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲವೆ, ಶ್ರಾವಣ ಮತ್ತು ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸಗಳ ಪೂರ್ಣಮಾಗಳು ಕುಲ-ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ದಶೀ ಎದ್ದವಾದವು ಗ್ರಾಹ್ಯಗಳಾಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಈ ಒಂದು ವಚನದಿಂದ ಕೆಲವರು ಕುಲಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪೂರ್ಣಮೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವ ಎದ್ದವಾದವುಗಳನ್ನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವರು. 'ಚತುರ್ದಶಿ'ಯು ಹದಿನೆಂಟು ಗಳಿಗೆಗಳಿಂದ ಪಂಚಮಿಯನ್ನು ದೂಷಿಸುವದಂಬ ವಚನದಂತೆ, ಚತುರ್ದಶಿ ತಿಥಿಯು ಹದಿನೆಂಟು ಗಳಿಗೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಳೆ ಅಂಥ ಚತುರ್ದಶಿ ವೇಧೆಯುಳ್ಳ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯನ್ನು ಕುಲಧರ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಚತುರ್ದಶಿಯು ಹದಿನೆಂಟು ಗಳಿಗೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಚತುರ್ದಶಿ ವೇಧೆಯುಳ್ಳ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು.

ಮಂಗಳವಾರದಿಂದ ಅಥವಾ ಸೋಮವಾರದಿಂದ ಹೊದಿದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ-ಹಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಬಹು ಪುಣ್ಯಕರ

ವಾದದ್ದು. ಇದರಂತೆ ಭಾನುವಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಪ್ತಮಿಯೂ. ಮಂಗಳ
ವಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚೌತಿಯೂ ಪುಣ್ಯವ್ರದಗಳಾಗಿವೆ ಅಲ್ಲದೆ
ಸೋಮವಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ವತ್ಥ ಪೂಜೆಯೇ ಮೊದ
ಲಾದ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳ ಸೋಮವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯಷ್ಟೇ ?
ಅದರಲ್ಲಿ ಸೋಮವಾರಕ್ಕೆ ಅಪರಾಹ್ನದೊಳಗಾಗಿ ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತ
ಮಾತ್ರ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯು ಸೇರಿದರೂ, ಆ ದಿನದಲ್ಲಿ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡ
ಬೇಕು. ಹಗಲಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮುಹೂರ್ತಾತ್ಮಕವಾದ
ಸಾಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯೋಗ
ಉಂಟಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂಬುದು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವು.

ಶಿಥಿ ವಿವೇಚನೆ

ಭಾಗ ೨

ಪ್ರತಿಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಹತ್ವದ ಹಬ್ಬಗಳು.

ಚೈತ್ರಮಾಸ :— ಯುಗಾದಿ, ದೌರೇತ್ಯತೀರ್ಥ, ತ್ರೀರಾಮನವಮೀ,
ಹನುಮದ್ಜಯಂತಿ (ದವನದ ಹುಣ್ಣಿವೆ) ಅಕ್ಷತ್ತದಿಗೆಯ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ.

ವೈಶಾಖ ಮಾಸ :— ಅಕ್ಷಯತೃತೀಯಾ, ನರಸಿಂಹಜಯಂತಿ,
ಅಗೀಹುಣ್ಣಿವೆ, ಬಾದಾಮೀ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, (ಅಕ್ಷಯ ತೃತೀಯಾ ಈ
ತಿಥಿಯು ಚತುರ್ಥಿಯುಕ್ತ ಇರಬೇಕು) ರೋಹಿಣೀ ಹಾಗೂ ಬುಧವಾರ
ಯುಕ್ತವಿದ್ದರೆ ಉತ್ತಮ, ಆದರೆ ದ್ವಿತೀಯಾಯುಕ್ತವಿರಕೂಡದು.

ಜ್ಯೇಷ್ಠ :— ವಟಸಾವಿತ್ರಿಯ ಪೂಜೆ, ಕಾರಹುಣ್ಣಿವೆ, ಮಣ್ಣೆತ್ತಿನ
ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ.

ಆಷಾಢ :— ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಆರಂಭ, ಆಷಾಢ ವಿಕಾದತೀ,
ಕಡ್ಲಿಗೊರಿಹುಣ್ಣಿವೆ, ವ್ಯಾಸಪೂಜಾ, ನಾಗರಜವರವಾಸ್ಯೆ.

ಶ್ರಾವಣ :— ನಾಗಚತುರ್ಥಿ, ನಾಗಪಂಚಮಿ, ಶಿರಿಯಹೂವಟ್ಟಿ,
ನೂಲಹುಣ್ಣಿವೆ (ರಕ್ಷಾಬಂಧನ), ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿ.

ಭಾದ್ರಪದ :- ಹರಿಹರಲಿಂಗ, ಸ್ವರ್ಣಗೀರಿವೃತ ಗಣೇಶಚತುರ್ಥಿ, ಚುಪ್ಪಿ ಪುಚ್ಚಮೀ, ಗೌರಿವಾಹನ, ದೌರೇಪೂಜನ, ಗೌರಿವಿಸರ್ಜನ, ಅವಂತಚತುರ್ದಶೀ, ಅನಂತನ ಹುಣ್ಣಿವೆ, ಪಿತ್ತಪಕ್ಷ, ಅವಿಧವಾ ನವಮೀ.

ಅಶ್ವಿನ್ :- ನವರಾತ್ರಿಯ ಆರಂಭ, ಫಟಸ್ಥಾಪನೆ, ಲಲಿತಪುಚ್ಚಮೀ, ಸರಸ್ವತೀಪೂಜೆ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಪೂಜೆ, ಖಂಡೇನವಮೀ, ವಿಜಯಾದಶಮಿ, (ವಿಜಯಾ ದಶಮಿ—ಇದನ್ನು ಅವರಾಹ್ಮಣಾಲವ್ಯಾಪನೇ ಇದ್ದದ್ದು) ಸೀಗೆ ಹುಣ್ಣಿವೆ : ಗುರುದ್ವಾದಶೀ, ನಂಕೆಚತುರ್ದಶಿ, ದೀಪಾವಳಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪೂಜಾ).

ಕರ್ತಿಕ :- ಬರಿಪ್ರತಿಪದಾ (ಪಾಡ್ಯ), ಯಮುದ್ರಿತೀಯಾ, ಅಕ್ಕನ ತದೀ, ಕಡೇಪುಚ್ಚಮೀ, ತುಲಸೀವಿವಾಹ, ವೈಕುಂಠಚತುರ್ದಶಿ, ಗೌರೀ ಹುಣ್ಣಿವೆ, ಫಟ್ಟೀ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ.

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ :- ನಾಗಪೂಜಾ, ಚಂದ್ರಾಪಕ್ಷಿ, ದತ್ತಜಯಂತಿ, ಹೊಸ್ದಲ ಹುಣ್ಣಿವೆ, ಎಳ್ಳ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ.

ಪೌಷ :- ಮೇರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಒನದ ಹುಣ್ಣಿವೆ, ಅವರಾತ್ರಿ ಅವಾಸ್ಯೆ.

ಮಾಘ :- ಗಣೇಶ ಜಯಂತಿ, ವಸಂತಪುಚ್ಚಮೀ ರಥಸವ್ವಮಿ (ಅರಾಣ್ಣೇದಯ ವ್ಯಾಪನೇ ಇದ್ದ ತಿಥಿ) ಭಾರತಿಹುಣ್ಣಿವೆ, ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿ.

ಫಾಲ್ಗುಣ :- ಹೋಳೇಹುಣ್ಣಿವೆ, ರಂಗವಂಜಮೀ, ದುರ್ಗಾದೀ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ.

ಜಯಂತಿಗಳು

ಜಯಂತಿ ಅಂದರೆ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ. ಪರಮಾತ್ಮನು ದುಷ್ಪರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯಾವ ತಿಥಿಯ ಮೇಲೆ ಅವತರಿಸಿದನೋ ಅದಕ್ಕೆ ಜಯಂತಿ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ೧೨ ಮುಖ್ಯವಾದ ಜಯಂತಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

೧ ಮತ್ಸ್ಯ ಜಯಂತಿ, ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ೩

೨ ತ್ರಿಶೂನ ಜಯಂತಿ, ಚೈತ್ರಶುದ್ಧ ೯ (ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲ ವ್ಯಾಪನೇ.)

- ೩ ಹನುಮಾನ ಜಯಂತಿ, ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ೧೫
(ಸೂರ್ಯೋದಯ ಕಾಲದ ತಿಥಿ)
- ೪ ವರಶುರಾಮ ಜಯಂತಿ, ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ೩,
(ಪ್ರದೋಷ ಕಾಲದ ವ್ಯಾಪ್ತಿನೇ)
- ೫ ನರಸಿಂಹ ಜಯಂತಿ, ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ೧೪,
(ಸಾಯಂಕಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿನೇ)
- ೬ ಕೂರ್ಮ ಜಯಂತಿ, ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ೧೫,
(ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ಕಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿನೇ)
- ೭ ಕಲ್ಕಿ ಜಯಂತಿ, ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ೬,
(ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ಕಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿನೇ)
- ೮ ಕೃಷ್ಣ ಜಯಂತಿ, ಶ್ರಾವಣ ಕೃಷ್ಣ ೮,
(ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಕಾಲ ತಿಥಿ)
- ೯ ವರಾಹ ಜಯಂತಿ, ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ೩,
(ಅಪರಾಹ್ನ ಕಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿನೇ)
- ೧೦ ವಾಮನ ಜಯಂತಿ. ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ೧೨,
(ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿನೇ)
- ೧೧ ಚುಡ್ಧ ಜಯಂತಿ, ಅಶ್ವೀನ ಶುದ್ಧ ೧೦ (ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ)
- ೧೨ ಶ್ರೀ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಜಯಂತಿ, ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಶುದ್ಧ ೧೫,
(ಪ್ರದೋಷ)

ಇದಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಸಾಧು-ಸತ್ಪುರುಷರ ಜಯಂತಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಉಂಟು. ಅವನ್ನು ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ನೋಡಲು ಸುಲಭವಿರುವ ಕಾರಣ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆಲ್ಲ. ಉದಾ : ಭವಾನಿ ಜಯಂತಿ, ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ ಜಯಂತಿ, ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಜಯಂತಿ, ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರ ಜಯಂತಿ, ಶ್ರೀ ಶೇಷಾದಲ ಮಹಾರಾಜರ ಜಯಂತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು.

ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಸಂಗತಿಗಳು

೧ ಗ್ರಹಣಗಳು

ಕೆಲವು ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಣದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೊನೆಗೂ, ಕೆಲವು ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲೂ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. (ಬಹುಶಃವಾಗಿ ಮೊದಲು ಕೊಡುವುದೇ ಒಳ್ಳೆ)

ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ, ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣ ಹೀಗೆ ಗ್ರಹಣಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣವು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗೂ, ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣವು ಹುಣ್ಣಿವೆಗೂ ಒತ್ತುವು. ಗ್ರಹಣಗಳು ಹೇಗಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡದೇ, ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗ್ರಹಣದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗುವುದು.

ಈ ಗ್ರಹಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ೭ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

೦ ವೇಧ — ವೇಧ ಅಂದರೆ ಗ್ರಹಣ ಹತ್ತುವಕ್ಕಿಂತ ಸುಮಾರು ೯-೧೦ ತಾಸುಗಳಿಂದ ಆಚರಿಸುವ ನಿಯಮವು. ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಣ ನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ೪ ಯಾಮಗಳೂ, ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ೩ ಯಾಮಗಳೂ ವೇಧ ಉಂಟು.

೧ ಸ್ತರ್ಶಕಾಲ — ಸ್ತರ್ಶವಾಗುವ ಕಾಲವು.

೨ ಸ್ಥೂಲನ ಕಾಲ — ಪೂರ್ಣ ಸ್ತರ್ಶವಾಗುವ ಕಾಲ.

೩ ಮಧ್ಯಕಾಲ — ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಕಾಲ.

೪ ಉನ್ನಿಲನ ಕಾಲ — ಸ್ತರ್ಶ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿಹೋದ ಕಾಲ.

೫ ಮೋಕ್ಷಕಾಲ — ಪೂರ್ಣ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ವೇಳೆ.

೬ ಪರ್ವಕಾಲ — ಸ್ತರ್ಶಕಾಲದಿಂದ ಮೋಕ್ಷಕಾಲದ ವರೆಗಿನ ಅವಧಿ.

ಗ್ರಹಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಎಂಬ ಎರಡು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ.

ಅಯ್ಯಾ ಗ್ರಹಣಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಗಳ ಶುಭಾಶುಭ ಫಲಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

೧ ತಮ್ಮ ರಾಶಿಯಿಂದ ೩ನೆಯ, ೬ನೆಯ, ೧೦ನೆಯ, ೧೨ನೆಯ, ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಣಗಳಾದರೆ ಶುಭವು.

೨ ತಮ್ಮ ರಾಶಿಯಿಂದ ೨ನೆಯ, ೫ನೆಯ, ೬ನೆಯ, ೯ನೆಯ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಣವಾದರೆ ಮಧ್ಯಮವು.

೩ ತಮ್ಮ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ರಾಶಿಯಿಂದ ೪ನೆಯ, ೮ನೆಯ, ೧೨ನೆಯ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿಯಾದರೆ ಒಡಲೇ ಅಶುಭವಾಯುವು.

೨ ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಫಲಗಳು

ಬಹುತರವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಕೆಳಗೆ ಎರಡು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ವಾಹನ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯವು. ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಯಾವ ವಾಹನದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವದೋ ಹಾಗೂ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವದೋ, ಆ ವಾಹನ ಹಾಗೂ ಆ ವಸ್ತುಗಳ, ತೀರ ಆಗುವವು ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯವಾಗುವವು. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ವಿಶ್ವಕರ್ಮರುತ್ತರೆ, ಉದಾ : ಯೋಧ ಹಾಗೂ ಶುಕ್ರವಾರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಬಂದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕಡೆ, ಕೋಮಾರ ಅಥವಾ ಕುಮಾರ ಬಂದರೆ ಈಶ್ವರ ಕಡೆ, ಮಂಗಳವಾರ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮವಾರ ಬಂದರೆ ಪಶ್ಚಿಮದ ಕಡೆ, ಗುರುವಾರ ಬಂದರೆ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ— ಬಾಗಿ ಬಿಕ್ಕಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯು ಬಂದಿರುವದೋ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅಗಮನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅದರ ಮುಖ ಇರುತ್ತದೋ ಅದರ ಬಲಗಡೆಯ ಕಾರ್ಯದಿಕ್ಕಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ

ಇರುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಉತ್ತರ ಕಡೆ ಗಮನವಿದ್ದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕಡೆಗೆ ಆಗಮನವೂ ಹಾಗೂ ಈಶಾನ್ಯ ಕಡೆಗೆ ಅವಲೋಕನವೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಜನ್ಮಾಶ್ವಮತಾತ್ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಫಲಂ

ಮೇಳರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ವಾಹನಾದಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಫಲಾಫಲಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಜನ್ಮಾಶ್ವಮತಾತ್ ಎಂದೂ ೬ ಮಾನೆಗಳ ಒಂದು ಕೋಷ್ಟಕವಿರುತ್ತದೆ. ೧ ಮಂಥಾ, ೨ ಭೋಗ, ೩ ವೃಥಾ, ೪ ಮರ್ತ್ಯಂ, ೫ ಹಾನಿ, ೬ ವಿವೃಲಧನಂ. ಇವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಯಾವ ನಕ್ಷತ್ರದ ಮೇಲೆ ಸಂಕ್ರಮಣವು ಬರುವುದೋ ಆ ನಕ್ಷತ್ರದ ಹಿಂದಿನ ನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ೩ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಒಂದನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಅದರ ಮುಂದಿನ ಮೂರು ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಅದರ ಮುಂದಿನ ೬ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಅದರ ಮುಂದಿನ ೩ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಐದನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಅದರ ಮುಂದಿನ ೬ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊನೆಯ ಅಂದರೆ ಆರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ : ಪುಷ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ರಮಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಪುನರ್ವಸು, ಪುಷ್ಯ, ಆಶ್ಲೇಷ ಇವು ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗ ಅಂದರೆ ಮಂಥಾದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಈ ಕೆಳದ ಅಂದರೆ ನಿರ್ದೇಶನೆಯ ಸಂಕ್ರಮಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಅಥ ಜನ್ಮಾಶ್ವಮತಾತ್ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಫಲಂ

೧	೨		೩
ಮಂಥಾ	ಭೋಗ		ವೃಥಾ
ಪುನರ್ವಸು ಪುಷ್ಯ ಆಶ್ಲೇಷಾ	ಮಂಥಾ ಪೂರ್ವಾ ಉತ್ತರಾ	ಹಸ್ತಾ ಚಿತ್ತಾ ಸ್ವಾತಿ	ವಿಶಾಖಾ ಅನುರಾಧ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ

೪		೫	೬	
ವಸ್ತುಂ		ಹಾನಿ	ವಿಪುಲ ಧನಂ	
ಮಘಾ	ಶ ವಣ	ಪೂ-ಭಾ	ಅಶ್ವಿನಿ	ರೋಹಿಣಿ
ಪೂ-ಆ	ಧನಿಷ್ಠಾ	ಉ-ಭಾ	ಭರಣಿ	ಮೃಗ
ಉ-ಆ	ಶತತಾರಾ	ರೇವತಿ	ಕೃತ್ತಿಕಾ	ಆರಿದ್ರಾ

ಈ ಕೋಷ್ಟಕವನ್ನು ನೋಡುವ ರೀತಿ

೧ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರವು ಈ ೬ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು.

೨ ಒಂದನೆಯ, ಮೂರನೆಯ, ಐದನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಹಾನಿ ದಾಯಕವು.

೩ ಎರಡನೆಯ, ನಾಲ್ಕನೆಯ, ಆರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಉತ್ತಮವು. ಉದಾ: ಯಾರೋಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಮೃಗ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ ಓನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಲಾಭವು.

ಯೋಗಗಳು

ಯೋಗವೆಂದರೆ ಕೆಲವು ತಿಥಿಗಳು ಕೆಲವೊಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದರೆ ಅಥವಾ ಕೆಲವೊಂದು ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ನಕ್ಷತ್ರಗಳು (ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು) ಬಂದರೆ ಕೆಲವೊಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಯೋಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ಹೀಗೆ ೧೩ ಪ್ರಕಾರದ ಯೋಗಗಳಿವೆ. ನಮ್ಮ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಸಿದ್ಧಿಯೋಗ, ಯುವಫಲಾಭಯೋಗ ಓನಿಗೆ ಕೆಲವೇ ಯೋಗಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ; ಇವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

೧ ಅಮೃತಸಿದ್ಧಿ ಯೋಗಗಳು

೧ ರವಿವಾರ ದಿನ ಹಸ್ತಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ

- ೨ ಸೋಮವಾರ ದಿನ ಮೃಗಶಿರಾ ಅಥವಾ ಶ್ರವಣಾ ಬಂದರೆ
- ೩ ಮಂಗಳವಾರ ಅಶ್ವಿನಿ ನಕ್ಷತ್ರವು ಬಂದರೆ
- ೪ ಬುಧವಾರ ಅನುರಾಧಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ
- ೫ ಗುರುವಾರ ಪುಷ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ
- ೬ ಶುಕ್ರವಾರ ರೇವತಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ
- ೭ ಶನಿವಾರ ರೋಹಿಣಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ

ಹೀಗೆ ಆಯಾ ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಬಂದರೆ ಅವುಗಳ ಸಿದ್ಧಿಯೋಗವಾಗುವುದು. ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ ೭ ಪ್ರಕಾರದ ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಶುಭ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ, ಧಾನ್ಯ ಸುವರ್ಣಾದಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದೂ ಶುಭದಾಯಕವು. ಗುರುವಾರ ಪುಷ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ ಗುರುವು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೋಗವೆಂತಲೂ ಅನ್ವತಾರಿ. ಈ ಗುರುವ್ಯಾಪ್ತಿಯೋಗವು ಬಹಳೇ ಶುಭಯೋಗವು.

೨ ಯಮಘಂಟಾ ಯೋಗಗಳು

- ೧ ರವಿವಾರ ಮಘಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ
- ೨ ಸೋಮವಾರ ವಿಶಾಖಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ
- ೩ ಮಂಗಳವಾರ ಅರಿದ್ವಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ
- ೪ ಬುಧವಾರ ಮೂಲಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ
- ೫ ಗುರುವಾರ ಕೃತ್ತಿಕಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ
- ೬ ಶುಕ್ರವಾರ ಅನುರಾಧಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ
- ೭ ಶನಿವಾರ ಹಸ್ತಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ

ಈ ವಿಳಾ ಪ್ರಕಾರದ ಯಮಘಂಟಾ ಯೋಗಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಶುಭ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಾರದು.

೩ ಮೃತು ಯೋಗಗಳು

- ೧ ರವಿವಾರ ಅನುರಾಧಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ
- ೨ ಸೋಮವಾರ ಉತ್ತರಾಷಾಢ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ

- ೩ ಮಂಗಳವಾರ ಶತತಾರಣಾ ಬಂದರೆ
  - ೪ ಬುಧವಾರ ಅಶ್ವಿನೀ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ
  - ೫ ಗುರುವಾರ ಮೃಗಶಿರಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ
  - ೬ ಶುಕ್ರವಾರ ಅಶ್ಲೇಷಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ
  - ೭ ಶನಿವಾರ ಹಸ್ತಾ ನಕ್ಷತ್ರ ಬಂದರೆ
- ಹೀಗೆ ಏಳು ಪ್ರಕಾರದ ಮೃತ್ಯುಯೋಗಗಳಿವೆ.

೪ ದಗ್ಧ ಯೋಗಗಳು

- ೧ ರವಿವಾರ ದ್ವಾದಶಿ (೧೨) ತಿಥಿ ಬಂದರೆ
  - ೨ ಸೋಮವಾರ ಏಕಾದಶೀ ತಿಥಿ ಬಂದರೆ
  - ೩ ಮಂಗಳವಾರ ಪುಷ್ಯಮಿ ತಿಥಿ ಬಂದರೆ
  - ೪ ಬುಧವಾರ ತೃತೀಯಾ (ತದಿಗೆ) ಬಂದರೆ
  - ೫ ಗುರುವಾರ ಚತುರ್ಥಿ ತಿಥಿ ಬಂದರೆ
  - ೬ ಶುಕ್ರವಾರ ಅಷ್ಟಮಿ ತಿಥಿ ಬಂದರೆ
  - ೭ ಶನಿವಾರ ನವಮಿ ತಿಥಿ ಬಂದರೆ
- ಹೀಗೆ ಏಳು ಪ್ರಕಾರದ ದಗ್ಧ ಯೋಗಗಳಿವೆ.

೫ ತ್ರಿವಿಷಯ ಯೋಗ

ಮಂಗಳವಾರ, ರವಿವಾರ, ಶನಿವಾರ, ಈ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಾರ ದಲ್ಲಿ ಭದ್ರಾ ತಿಥಿಗಳಾದ ದ್ವಿತೀಯಾ, ಸಪ್ತಮಿ, ದ್ವಾದಶೀ ಈ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ತಿಥಿಯು ಇದ್ದು, ತ್ರಿವಾದಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಾದ ಕೃತ್ತಿಕಾ, ಪುನರ್ವಸು, ಉತ್ತರಾ ವಿಶಾಖ, ಉತ್ತರಾಷಾಢ, ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರಪದ ಈ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೀಗೆ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ ಸರ್ವಿಷವಾದ ತಿಥಿ, ವಾರ, ನಕ್ಷತ್ರ ಎಲ್ಲವೂ ಎಂದು ಬರುತ್ತವೆಯೋ ಅದಕ್ಕೆ ತ್ರಿವಿಷಯ ಯೋಗವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ತ್ರಿವಿಷಯ ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಜನನ, ಮರಣ, ರಾಘ, ಜಗಳ ಹೀಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಗತಿ ಜರುಗಿದರೆ ಅವು ೩ (ಮೂರು ಸಾರೆ) ವಿನಾಶ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಪುರಾತನ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.)

ಇದರಂತೆ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಿದ ಅವೇ ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವೇ ಭದ್ರಾ ತಿಥಿಗಳು ಇದ್ದು, ದ್ವಿವಾದಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಾದ ಮೃಗಶಿರಾ, ಚಿತ್ತಾ, ಭನಿಷ್ಠಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಬಂದರೆ ದ್ವಿಪುಷ್ಕರ ಯೋಗವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಯಾವುದೇ ಸಂಗತಿ ಪುನಃ ಆಗುವವೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ.

೬ ಕಪಿಲಾಪಕ್ಷೀ ಯೋಗ

ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ಪಕ್ಷೀ ತಿಥಿಯು ಮಂಗಳವಾರ ಅಥವಾ ರವಿವಾರ ಇದ್ದು, ಅದೇ ದಿನ ವೃತ್ತಿಪಾತ ಯೋಗ ಹಾಗೂ ರೋಹಿಣಿ ನಕ್ಷತ್ರವೂ ಇದ್ದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕಪಿಲಾಪಕ್ಷೀ ಯೋಗವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಪಿಲಾಪಕ್ಷೀ ಯೋಗವೂ ಪ್ರತಿ ವರುಷಕ್ಕೆ ಬಾರದೇ ೬೦ ವರುಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ.

೭ ಗಜಚ್ಛಾಯಾ ಯೋಗ

ಭಾದ್ರಪದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನ ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಹಸ್ತಾ ಇದ್ದು, ಸೂರ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವು ಹಸ್ತಾ ಇವರೆ ಈ ಪರ್ವಣಿ ಕಾಡಕ್ಕೆ ಗಜಚ್ಛಾಯಾ ಯೋಗವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿ ಸಿಗುತ್ತದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. (ಈ ವರ.ಷದ ಭಾದ್ರಪದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗೆ ಈ ಯೋಗವಿದೆ.)

೮ ಭದ್ರಾ ಅಥವಾ ಭ. ಪ್ರ. ಭ. ನಿ.

ವಿಷ್ಣು ಕರಗಕ್ಕೆ ಭದ್ರಾಯಂಬ ಬೇರೆ ಹೆಸರು. ಭದ್ರಾ ಇದ್ದ ದಿನ ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಭದ್ರಾ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಕಾಲವನ್ನೂ, ಸಮಾಪ್ತವಾಗುವ ಕಾಲವನ್ನೂ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಭದ್ರಾ, ಪ್ರವತಿ, ಇದನ್ನೇ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಭ. ಪ್ರ. ವಂತಲೂ ಭದ್ರಾ ನಿವೃತ್ತಿ ಅಂದರೆ ಭ. ನಿ. ಎಂದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಅದರ ಮುಂಭಾಗ-ಪೂರ್ವಭಾಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ : ಚಿತ್ತ ಶುದ್ಧ ಸಪ್ತಮಿ ಅಂದರೆ ೧೫-೪-೨೯ ನೆಯ ದಿನ ಭ. ಪ್ರ. ೫೫-೨ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಅರ್ಥ ೧೫-೪-೨೯

ನೆಯ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ನಂತರ ೩೫ ಘಳಿಗೆ ೨ ಪಳಕ್ಕೆ (ಭ. ಪ್ರ.) ಭದ್ರಾ ಸುರಾ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಭ. ಪ್ರ. ಭೂನಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಶುಭ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಾರದು.

ಆರ್ಕ ನಿರ್ಣಯ

ಸೂರ್ಯ (ಆರ್ಕ) ಯಾವ ದಿನ ನಕ್ಷತ್ರ ಇಲ್ಲವೆ ರಾಶಿ ಬದಲಿಸುವನೋ ಅಥವಾ ಚರಣ ಬದಲಿಸುವನೋ ಆ ದಿನದ ತಿಥಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಆರ್ಕ ಎಂದು ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಯಾವ ರಾಶಿ ಬದಲಿಸುವನೋ ಆ ರಾಶಿಯ ಹೆಸರನ್ನೂ, ಯಾವ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು, ಚರಣವನ್ನು ಬದಲಿಸುವನೋ ಆ ನಕ್ಷತ್ರದ ಮುಂದೆ ಚರಣ ಬದಲಿಸಿದ ನಂತರ ಚರಣದ ಮುಂದೆ ಆರ್ಕವನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ— ಆಶ್ವಿನೀ ೧ ಮೇಷಾರ್ಕ, ಕೃತ್ತಿಕಾ ೨ ವೃಷಭಾರ್ಕ ಚೈತ್ರ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮೀ ದಿನ— ಅಂದರೆ ೧೩-೪-೨೯ ನೆಯ ಆಶ್ವಿನೀ ೧ ಮೇಷಾರ್ಕ ೨೪-೨೩ ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ ಇದರ ಆರ್ಕ ೧೩-೪-೨೯ ನೆಯ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ೨೪ ಘಳಿಗೆ ೨೫ ಪಳಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನು ಆಶ್ವಿನೀ ನಕ್ಷತ್ರದ ಒಂದನೆಯ ಚರಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು. ಆಶ್ವಿನೀ ನಕ್ಷತ್ರ ಮೇಷರಾಶಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾರಣ ಆಶ್ವಿನೀ ೧ ಮೇಷಾರ್ಕ ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಂತೆ ಇತರ ರಾಶಿ ಹಾಗೂ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕರಿವನ

ಹುಣ್ಣಿವೆ ಹಾಗೂ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಈ ಎರಡು ದಿನಗಳು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ವರ್ಷಗಳಿವೆ. ಈ ಹುಣ್ಣಿವೆ ಹಾಗೂ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗಳು ಮುಗಿಯುವ ಅವಧಿಗೆ ಪರ್ವಕಾಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಇದರಂತೆ ಸೂರ್ಯ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ದಿವಸವೂ ಕೆಲವು ನಿಯಮಿತ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಪರ್ವಕಾಲವಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆ ಸೂರ್ಯ ಹಾಗೂ ಚಂದ್ರ ಗ್ರಹಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಪರ್ವಕಾಲವಿರುತ್ತದೆ. (ಪರ್ವಕಾಲ ಅಂದರೆ ನಿಯಮಿತ ಕಾಲ) ಈ ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾದ ಶುಭ ಹಾಗೂ ನೂತನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಇದರಂತೆ

ಕೆಲವು ಪರ್ವಗಳ ಎರಡನೆಯ ದಿವಸ ಯಾವದೆಂದು ಹೊಸ ಕೆಲಸ ಮಾಡದುದು ಈ ಎರಡನೆಯ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಕರೆಯನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಕಂದಿನಗಳನ್ನು ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

- ೧ ವೃಶಾಖ ಕೃಷ್ಣ ಅವನಾಸ್ಯೆಯ ಮರುದಿನ
- ೨ ಹೋಳೇಹುಣ್ಣೆವೆಯ ಮರುದಿನ
- ೩ ಕರ್ತ ದಾಗೂ ಮಠರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯ ಮರುದಿನ
- ೪ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ ಹಾಗೂ ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣದ ಮರುದಿನ

ಸಂವತ್ಸರದ ಹೆಸರನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ರೀತಿ

ಕೆಲವು ಪಂಚಾಂಗಗಳ ಹೊರಮುಗ್ಗಲು ಅಂದರೆ ಕವರಿನಲ್ಲಿ ಶಾಲಿ ವಾಹನಶಕಿ, ಸಂವತ್ಸರದ ಹೆಸರು ಹೀಗೆ-ಅನೇಕ ಸನ್ಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆ ದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಪಂಚಾಂಗದ ಬಲ ಮುಗ್ಗಲಿಗೆ ಕೆವಲ ಶಕಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಂವತ್ಸರಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪಂಚಾಂಗದ ಕವರು ಹರಿದಾಗಲೇ ಅಥವಾ ಕಾಣಿಸಿದಂತೆ ಅಗಲಿ ಅದರ, ಈ ಪಂಚಾಂಗ ಯಾವ ಸಂವತ್ಸರದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಬೇಗ ಗುರುತಿಸಲು ಕಠಿಣವಾಗು ತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೊಪ್ಪರ ಈ ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ

ಯಾವುದೇ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆಯಲ್ಲಿ ೧೨ ಅಂಕಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಬಂದ ಬೇರೀಬೇಗಿ ೬೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಬೇಕು. ಭಾಗಿಸಿದ ನಂತರ ಉಳಿದ ಶೇಷವೇ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ನಂಬರಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ೧೮೮೧ ನೆಯ ಶಕೆಯ ಸಂವತ್ಸರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಬೇಕು ? ೧೮೮೧ + ೧೨ = ೧೮೯೩ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಂದಿತು. ಈ ೧೮೯೩ ಕ್ಕೆ ೬೦ ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಬೇಕು.

೧೮೯೩ ÷ ೬೦ = ೩೧ ಭಾಗಾಂಶ, ೩೩ ಶೇಷ. ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ೩೩ ನೆಯ ನಂಬರೇ ಆ ಸಂವತ್ಸರದ ಹೆಸರು. ಮುಖ್ಯಾಂಶ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ

೬೦ ಸಂವತ್ಸರಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ೩೩ನೆಯ ನಂಬರವಿಹಾರಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ೧೮೮೧ ನೆಯ ಶಕೆಯ ಸಂವತ್ಸರದ ಹೆಸರು ವಿಹಾರಿ ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ.

ಇದರಂತೆ ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ೯ ಅಂಕಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಬಂದ ಬೇರೀಜಿಗೆ ೬೦ ರಿಂದ ಭಾಸಿಸಲು ವಿಕ್ರಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಹೆಸರನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು ಬರುತ್ತದೆ.

ತಿಥಿಯ ಮೇಲಿಂದ ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು (ಚಂದ್ರನಕ್ಷತ್ರ)

ಹೇಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು.

ಯಾವುದೇ ತಿಂಗಳ ತಿಥಿಯ ಮೇಲಿಂದ ನಿತ್ಯನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಪಂಚಾಂಗ ನೋಡದೇ ಊಹತಾಳೆಯಿಂದ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ತಿಂಗಳ ಯಾವ ತಿಥಿಯ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆಯುವಾಗ ಚೈತ್ರ ಮಾಸದಿಂದ ಆ ತಿಂಗಳು ಎಷ್ಟನೆಯದು ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ತೆಗೆದು ಆ ನಂಬರಿನ ೨ ಪಟ್ಟು (ದುವುಟ್ಟು) ಮಾಡಬೇಕು. ತದನಂತರ ಬಂದಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ತಿಥಿಯ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ಅಧಿಕ ಮಾಸವಿದ್ದರೆ (ಒಂದು ತಿಂಗಳ) ೧ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ೧೫ ತಿಥಿಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ೧೫ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಬೇಕು. ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ತಿಥಿಯಿದ್ದರೆ ೨ ನ್ನು, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ತಿಥಿಯಿದ್ದರೆ ೩ ನ್ನೂ ಕಳೆಯಲು, ಬಂದ ಶೇಷ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ನಿತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರದ ಸಂಖ್ಯೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ೧ ಅಶ್ವಿನಮಾಸ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಅಷ್ಟಮಿಗೆ ಯಾವ ನಕ್ಷತ್ರವಿರುವದು ? ಅಶ್ವಿನಮಾಸ ಇದು ಚೈತ್ರಮಾಸದಿಂದ ಎರಡನೆಯ ಮಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾಸದ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಅಂದರೆ $2 \times 2 = ೦೪$; ೦೪ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಂತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಮೀ ತಿಥಿ ಅಂದರೆ ೮ನ್ನು ಕೂಡಿಸಲು, $೦೪ + ೮ = ೧೨$; ೧೨ ಸಂಖ್ಯೆ. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷವಿರುವ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು ಅಂದರೆ $೧೨ - ೨ = ೧೦$ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಂದಿತು. ಈ ೧೦ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ನಕ್ಷತ್ರದ ಸಂಖ್ಯೆಯು. ಅಶ್ವಿನಿಯಿಂದ ರೇವತಿಯ ವರೆಗೆ ಇರುವ ೨೭ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ೧೦ ನೆಯ ನಂಬರಿನ ನಕ್ಷತ್ರವೆಂದರೆ

ಪೂ-ಆ ನಕ್ಷತ್ರವಿರುತ್ತದೆ ಅದುದರಿಂದ ಅಶ್ವಿನ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ಅಷ್ಟಮೀ ದಿನ ಪೂರ್ವಾಷಾಢ ನಕ್ಷತ್ರವಿರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ತಿಥಿಗಳ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಹೇಗೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು ?
ಉದಾ: ೨. ಆಷಾಢ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಪಂಚಮೀ ದಿನ ಯಾವ ನಕ್ಷತ್ರವಿರುತ್ತದೆ ? ಆಷಾಢಮಾಸ ಇದು ೪ ನೆಯ ತಿಂಗಳು ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾಸದ ಎರಡು ಪಟ್ಟು (ದುವುಟ್ಟು) $4 \times 2 = 8$ ಸಂಖ್ಯೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಂಚಮೀ ಅಂದರೆ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ೧೫ ತಿಥಿ ಅಧಿಕ ಪಂಚಮೀ ಅಂದರೆ $೧೫ + ೫ = ೨೦$ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಂದಿತು. ಮಾಸದ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ತಿಥಿಯ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕು. $8 + ೨೦ = ೨೮ - ೨೮$ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಂದಿತು. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ತಿಥಿ ಇರುವ ಕಾರಣ ೩ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕು. ಅಂದರೆ $೨೮ - ೩ = ೨೫$ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಂದಿತು. ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ೨೫ ನೆಯ ನಂಬರಿನ ನಕ್ಷತ್ರ ಅಂದರೆ ಪೂರ್ವಾಫಾಲ್ಗುಣದ ನಕ್ಷತ್ರವಿರುವುದು. ಅದುದರಿಂದ ಆಷಾಢ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಪಂಚಮೀ ದಿನ ಪೂರ್ವಾಫಾಲ್ಗುಣದ ನಕ್ಷತ್ರವಿರುತ್ತದೆ.

ಶೇಷ ಸಂಖ್ಯೆಯು ೨೭ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಂದರೆ, ಬಂದ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ೨೭ನು ತಿಳಿಸಿ ಕಳೆಯಬೇಕು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಶೇಷ ೨೯ ಬಂದಿತು ಎಂದು ತಿಳಿದು ೨೯ ರಲ್ಲಿ ೨೭ ಕಳೆಯಬೇಕು ೨ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಂದರೆ ಭರಣಿ ನಕ್ಷತ್ರ. ಹೀಗೆ ಈ ಲೇಖನ ಬಹಳೇ ಸ್ಥೂಲವಾದುದರಿಂದ ಇರುವ ಕಾರಣ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತಪ್ಪು ಬಂದ ಇಲ್ಲವೆ ವಾದಿನ ನಕ್ಷತ್ರ ಬರುವುದುಂಟು ಮತ್ತು ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ೨ ತಿಥಿಗಳಾಗಲೀ ಬಂದರೆ ಅಥವಾ ತಿಥಿ ಕ್ಷಯವಾದರೆ ಲೆಕ್ಕ ತಪ್ಪು ಬಂದಿನ ನಕ್ಷತ್ರವಾಗಲೀ ಬರುವ ಸಂಭವವಿದೆ.

ಅಯನಾಂಶ ವಾದ

ನಮ್ಮ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ನಿರಯನ ಪಂಚಾಂಗಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವವೆ. ಅಯನಾಂಶ ವಾದದಿಂದ ಭಿನ್ನತೆಯುಂಟಾಗಿ ವಿಕಮುಖ ಪಂಚಾಂಗಗಳು ಹೊರಡುವುದಿಲ್ಲ. ಜ್ಯೋತಿಷಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೇಲೆ ಆಧುನಿಕರಲ್ಲಿ ಅವಿಶ್ವಾಸ ಹುಟ್ಟಿರಿಕ್ಕೆ ಇದೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ೧೯೧೬ ರಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ಯೇಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಂಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿಷ ಸಮ್ಮೇಲನವು ಕೂಡಿತು. ಪಂಚಾಂಗರ್ಟರ ವಾಗ್ದಾದದಿಂದ ಬೇಸತ್ತು, ಕೊನೆಗೆ ಲೋ. ಟಿಲಕರು: "ಪಾಹಿಜೇತರ ೨೦ ಅಯನಾಂಶ ಧರಾ, ವಿಕಚ ಪಂಚಾಂಗ ಕರಾ" ಎಂದು ನುಡಿದರು ಆ ಬಳಿಕ ಅನೇಕ ಸಮ್ಮೇಲನಗಳಾದರೂ ಅಯನಾಂಶ ವಾದ ಬಗೆಹರಿದಿಲ್ಲ. ಸಾಯನ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಈ ವಾದವಿಲ್ಲ. ರಾಫೆಲ್ ಎಫಿಪೇರೀಜ್ ಅಥವಾ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯಿಂದ ಹೊರಡುವ ಸಾಯನ ಪಂಚಾಂಗ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ನೋಡಿದರೆ, ನಿಮಗೆ ಕೂಡ ತಿಳಿಯುವದು. ನಮ್ಮ ನಿರಯನ ಪಂಚಾಂಗರ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು ವಕ್ಷಗಳಿರುವವು. ಒಂದು ಟಿಲಕ ಪಂಚಾಂಗ ರ್ಟರಾದ ಪಟವರ್ಧನ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳದು, ಇನ್ನೊಂದು ಕೇತಕರ ಪಕ್ಷ. ಮತ್ತೊಂದು ಬಿ. ವಿ. ರಾಮನ್ನರ ವಕ್ಷ. ಇವರೆಲ್ಲರ ಅಯನಾಂಶ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಪುರಾತನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅಯನಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಂಚ ಮತಭೇದಗಳಿದ್ದರೂ, ಈಗ ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಾಯಶಃ ಮೇದರ್ಭಾವದ ಅಯನಗತಿ ಪ್ರತಿಪರ್ಷ ಸು. ೨೧ ವೀಲೆ (ವಿಲೋಮಗತಿ) ಇದನ್ನೇ ಒಡಿಯುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮತಭೇದವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಯಾವ ವರುಷ ಸಾಯನ ನಿರಯನಗಳು ರಾಶಿಚಕ್ರದ ಒಂದೇ ಅಂಶದಲ್ಲಿರುವೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಗಣಕಶ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬದಿದಾಟವಿದೆ. ಈ ಬದಿದಾಟ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಿಂದ 'ತ್ವಯಾರ್ಥಂ ಮಯಾರ್ಥಂ' ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಬಗೆಹರಿಯುವದೂ ಅಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲರೂ ಗಣಿತಜ್ಞರು ; ಮಹಾ ಮೇಧಾವಿಗಳು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅಸ್ತಾರಾಜಿಕಲ್ ಮ್ಯಾಗೆಜಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳು ಬಂದಿರುವವು. ಅವನ್ನು ವಾಚಕರು ನೋಡಿರಬಹುದು.

ಕಾಲಕ್ರಮದಿಂದ ಗ್ರಹಗತಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಕ್ಷಣವನ್ನು ಗಣಿತಜ್ಞರು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕಾಗುವದು. ಸೂರ್ಯಸಿದ್ಧಾಂತದ ಶರುವಾಯ್ ಎರಾಹಮಿಹರ ಅಚಾರ್ಯರು ವೇದದಿಂದ ನೋಡಿ ವಂಚಿಸಿದ್ಧಾಂತಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆದು, ಗಣಿತವನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡರು. ಶರುವಾಯ ಭಾಸ್ಕರಾಚಾರ್ಯರ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಿರೋಮಣಿಯನ್ನು ಬರೆದು, ಅನೇಕ ಮುಖ್ಯಗಳ ನಂತರ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿದರು. ಶರುವಾಯ ಸುಮಾರು ೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೇಶವ ದೈವಜ್ಞನು ಹುಟ್ಟಿ, ಪಂಚಾಂಗ ಸಾಧನೆಯ ಗ್ರಹಲಾಭವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಬರೆದು, ಹಿಂದಿನ ಪಂಚಾಂಗಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿದನು. ಶರುವಾಯ ೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೇತಕರರು ಹುಟ್ಟಿ ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಣಿತವನ್ನು ಸುಲಭ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದು, ಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಈಗಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗಣಿತಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಮಕ್ಕಳೂ ಗಣಿತಜ್ಞರಿದ್ದಾರೆ. (ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ಈಗ) ಈಗ ಕಲಾತ್ತೆಯ ರಾಹೀರಿ ಪಂಚಾಂಗ, ಮುಂಬೈಯ ವ್ರಸಿದ್ಧ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ಪಂಚಾಂಗ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೊರಡುವ ಪಂಚಾಂಗ ಇವೆಲ್ಲ ಕೇತಕರ ಅಯುನಾಂಶ ಪ್ರಕ್ರಮವರವು. ಆದರೆ ಕೇತಕರರು ಗಣಿತ ತಜ್ಞರಿರುವಂತೆ ಫರಿತಜ್ಞರರರಲ್ಲ. ಫರಿತದ ಮೇರೆ ಅವರ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಎರಡು ಅಂಗಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಗಣಿತ (Astronomy) ಎರಡು ಫರಿತ (Astrology). ಫರಿತವು ಗಣಿತವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವದು. ಒಂದೊಂದು ಶಾಖೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಜನ್ಮವೂ ಸುಲಭ ಶಾಖೆಗಳು ಆಯ್ದ ವಿಶಾಲವಾಗಿರುವವು. ಇಂದಿನ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಮಿಶ್ರಮದಿಂದ ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವುಳ್ಳದ್ದು ಬಂದಿರುವದು. ಗಣಿತವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಫರಿತವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದಿರಬೇಕಾದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಣಿತವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ದಾಗಾದರೆ ಯಾರು ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕು.

ಇಂದು ನಮ್ಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿರಲವಾಗಿದ್ದರೂ ಗಣಿತ, ಫಲಿತ ಎರಡೂ ಬಲ್ಲವರೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇರುವರು. ಬಂಗಾಲದ ಎಸ್. ಕೆ. ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಿ. ವಿ. ರಾಮನ್ ಉಚ್ಚಯನಿಯು ಆರ್. ವಿ. ವೈದ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಫಲಿತಶಾಸ್ತ್ರ — ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ ತಜ್ಞರು, ದುರಾಗ್ರಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಂಚಾಂಗ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕೂಡಿಸಿ, ಈ ವಾವವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿದರೆ, ಪಂಚಾಂಗ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ತೋರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಕಾಲವು ಎಂದು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗುವದೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ.

ಭಾರತ ಸರಕಾರದವರು ಇಂದು ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರೂ, ಅದು ಕೇವಲ ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದು ಪಂಚಾಂಗವಲ್ಲ. ತ್ಯಾಂಗೆ ವಾಗಿರುವದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಯೋಗ, ರೇಣುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಫಲಿತ ಕಥನ ಮಾತು:ವವರಿಗೆ ಇವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜನರಿಗೂ ಪಂಚಾಂಗ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ವ್ರತೋಪವಾಸಾದಿಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳು ತಿಥಿ-ನಕ್ಷತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವವು. ಆನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಚಾಂದ್ರಮಾಸಗಳೇ ಬೇಕಾಗುವವು. ಸೌರವರ್ಷದಂತೆ ನಮಗೆ ಬಾರ್ಹ ಸ್ವತ್ಯವರ್ಷವೂ ಬೇಕಾಗುವದು. ಬಾರ್ಹಸ್ವತ್ಯವರ್ಷವನ್ನು ನಮ್ಮ ಪಂಚಾಂಗ ಕರ್ತರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಮಳೆಬೀಳಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಈ ಬಾರ್ಹಸ್ವತ್ಯವರ್ಷಗಳು ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿರುವವು. ವರಾಹ ಮಿಹಿರಾಚಾರ್ಯರು ಇವರ ಗಣಿತವನ್ನು ಬೃಹತ್ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು ಆದರೆ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಎ. ಎಸ್. ದತ್ತ ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಪೂರ್ವರಾಗಿ ದತ್ತ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಉಪಯುಕ್ತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಪಂಚಾಂಗಕರ್ತರು ಅಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ವಿಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವ ಫಲಿತಾಪೇಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ, ಧಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ, ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕರಿಗೆ ವಿಷಯಗಳು ಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಪಂಚಾಂಗದ್ದರಿಂದ ಏನು ಬಡ್ಡಿಯಂತೆ "ಗಣಿತ ಗಣಿತ ಸಮಾನ ಫಲಿತ, ನಿಜಪಂಚಾಂಗ ವಿವರಣಾವಳಿ" ಎಂಬ ವಿಷಯವೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ

ಪಂಚಾಂಗಕರ್ತರು ಜಾಗೃತರಾಗಿ ಇಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಶುದ್ಧ ದ್ಯುತ್ ಪ್ರತ್ಯಯ ಪಂಚಾಂಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು.

ದ್ಯುತ್ ಪ್ರತ್ಯಯವೆಂದ ಹೊಡಲೆ ಯಾದುದು— ದ್ಯುತ್ ಪ್ರತ್ಯಯ ? ಟೀಕೆ ಪಂಚಾಂಗದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಾದ ರಘುನಾಥಶಾಸ್ತ್ರಿ ಪಟವರ್ಧನರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಪಟುತ್ವದಿಂದ ತಮ್ಮ ಪಂಚಾಂಗವೇ ದ್ಯುತ್ ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಭೇರೇನಿನಾದದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಅವರ ಅಯನಾಂಶ ಈಗ ಶು. ೧೯-೨೦ ಇರುವುದು. ಈ ವಕ್ಷದವರ ವಾದವೇನೆಂದರೆ, ಪುರಾಣ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ 'ಪೌಷ್ಣಾಂತೇ ಭಗವಾಃ ಸ್ವತಃ' ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವುದರಿಂದ ರೇವತಿಯೋಗತಾರೆಯು ಆರಂಭದಿಂದ. ರೇವತೀ ನಕ್ಷತ್ರದ (ಇದು ೨೬ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿದ್ದುದು, ವೃಂದಗಾಣಾದ್ವಿರುವುದು.) ಸಂಕ್ರಾಂತಿವೃತ್ತದಿಂದ ಆರ್ಧ ಅಂಶ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ವೃಜಯಂತೀ ತಾರೆ ಇರುವುದು; ಇದೇ ಆರಂಭ ಬಿಂದು. ಇದೇ ರಾಶಿ ಚಕ್ರದ ಆರಂಭ ಬಿಂದು ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಕೇತಕರ ವಕ್ಷದವರು ಚಿತ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರದ ಎದುರಿಗೆ ಇರುವ ಬಿಂದು ರಾಶಿಚಕ್ರದ ಆರಂಭ ಬಿಂದು ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಚಿತ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರ, ರಾಶಿಚಕ್ರದಿಂದ ೧೮೦ ಅಂಶ ಅಂತರದಲ್ಲಿರುವುದು. ಇದನ್ನು ಎರೋಧಿಸುವವರು ಚಿತ್ರಾದ ಅಂತರ ೧೮೩ ಅಂಶವೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಇದು ಚಿತ್ರಾಪಕ್ಷ, ಮೇಲಿನದು ವೃಜಯಂತೀ ಪಕ್ಷ. ಚಿತ್ರಾ ಪಕ್ಷದ ಅಯನಾಂಶವು ೧೯೫೯ ಇರುವುದು ೨೩-೧೬-೮ ಇತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ರಾಮನುರು ಆರಂಭ ವರ್ಷವನ್ನು ಇ. ಸ. ೩೯೭ ಹಿಡಿದು ಜನ್ಮ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಕಳೆದು ೫೦೧ ಅಯನಗತಿಯಂತೆ ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ಅಯನಾಂಶ ಆ ವರ್ಷ ೨೧-೫೦. ರಾವೆಲ್ ಸಾಹೇಬರ ಸಾಯನಪಂಚಾಂಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಯಾ ವರ್ಷಗಳ ಅಯನಾಂಶಗಳನ್ನು ಕೆಳದರೆ ಪಂಚಾಂಗಗಳಾಗುವವು.

ಇವರಿಂದ ಪಂಚಾಂಗದಿಂದ ಭರಿತವನ್ನು ನೋಡುವ ಶಾಮನ ಜನರು ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವರು. ಉದಾ :— ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ-ಮೂಲಾ ಸಂಧಿ ಕಾಲ. ಅಶ್ವಿನ್-೧ ಭಾ ಸಂಧಿಕಾಲ. ರೇವತಿ-ಅಶ್ವಿನಿ ಸಂಧಿಕಾಲ—

೭॥ ಗಳಿಗೆ ಗಂಡಾಂತರ ಸಮಯವಿರುವದು. ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಸು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಶಾಂತಿ ಮಾಡಿಸುವರು. ಇದರಂತೆ ಲಗ್ನಸಂಧಿ-ಕೆಲವು ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಕೆಲವು ಚರಣಗಳು ಗಂಡಾಂತರವನ್ನು ತರುವಂಥವು ಇರುತ್ತವೆ. ಇವು ಶಾಂತುಕ್ತ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಶ್ಮಿಯಾದಂತೆ, ಚೇನದಂತೆ, ಕಮುನಿಧಂ ಪೂರ್ಣವು ಛಾವ ಬೀರಿಲ್ಲ. ಹಣಕಾಸು ಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ಆದು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ವರೆಗಾದರೂ ಧಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಶುದ್ಧ ಮಂಚಾಂಗಗಳು ಬೇಕು. ಆಯನಾಂಶ ಭೇದದಿಂದ ಲಗ್ನಸಂಧಿ, ನಕ್ಷತ್ರ ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನ ನಿರ್ಣಯವಾಗದೆ ಸಂದೇಹ ಹುಟ್ಟುವದು. ಇದಲ್ಲದೆ ದಶಾಫಲವನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಭೋಗ್ಯ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೩-೪ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಅಂತರ ಬರುವದು. ೨-೨॥ ಪರ್ವಗಳ ವರೆಗೆ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ನಾಡಿಗ್ರಂಥಗಳು ಅವು ಮುಂದೆ ತಪ್ಪಾಗದಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವವು. ಅಂದಬಳಿಕ ಈ ಆಯನಾಂಶ ಭೇದವನ್ನು ನಿವಾರಿಸದೆ ಗತಂತರವಿಲ್ಲ.

ಉತ್ತರಾಧಿಪತಿಯಾದ ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಧ್ಯಾನಾರ್ಥ ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳವರು ಈ ಮಂಚಾಂಗ ಪರಿಷ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಕಾರ್ಯವು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವದು. ಎಲ್ಲ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಕಮುನಿಯಂ ಬರುವದರ ಮೊದಲೇ ಜಾಗೃತರಾಗಿ ಇಡೀ ಭರತ ಖಂಡದ ತುಂಬ ಒಂದೇ ವಿಧದ ಮಂಚಾಂಗ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ, ಪ್ರಚಾರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರ ಸಾಧನೇ ನಿರ್ಣಯ, ವಿಕಾಸಶೀಲ ನಿರ್ಣಯ ವಿಕಾಸವೆಂದಿದೆ ಆಗಲಿ.

ಬರೀ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳಲ್ಲ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವು ಮೇದಾಂತವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧಿಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಈ ಮಂಚಾಂಗವಾದವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಭ್ರಮನಿವಾರಿಸುವದು.

ಕಾರಾನುಕೂಲವು ಕಾರ್ಯನಿಧಿಗೆ ಸೌಧಕಾಲದ ಅನುಕೂಲತೆ ಪ್ರತಿ ಕೂಲಿತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವದು. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಪರಿಶ್ರಮಮಾಡಿ ಮುಹೂರ್ತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿರುವರು. ಮುಹೂರ್ತದ ಮುಖ್ಯಾಂಗ ನಕ್ಷತ್ರ. ನಕ್ಷತ್ರದ ಗಳಿಗೆ, ಪರ್ವಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಮಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲ ಭಿನ್ನ

ಭಿನ್ನವಾದಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟರೆ, ಪಾಪ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ?
ಯಾರ ಪಂಚಾಂಗಕ್ಕೆ ಶರಣಾಗತರಾಗಬೇಕು, ಅಥವಾ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನೇ
ನೋಡುವುದು ಬಿಡಬೇಕೋ? ಅದು ಆಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಮ್ಯವಾದ ಬಂದ ಬಳಿಕ.

ಇನ್ನೊಂದು ಪೂತೇ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದಿರುವುದು. ನಮಗಿನ್ನು
ಸಾಯನ ಪಂಚಾಂಗಗಳೂ ಬೇಕು. ಉಜ್ಜಯಿನಿಯಿಂದ ಈಗ ಇಂಗ್ಲೀಷ
ಸಾಯನ ಪಂಚಾಂಗ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವುದು. ಸಾಯನ ಪಂಚಾಂಗ ಪಾಶ್ಚಾ-
ತ್ಯರದೆಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಯಿರುವುದು. ಆ ಪಕ್ಷವೂ ನಮ್ಮದೇ. ನಮ್ಮ
ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಯನವಾದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳಿರುವವು. ಅದು ಕಮ್ಯುನಿಷಂ
ದಂತೆ ಆಧಾರ್ಮಿಕವಲ್ಲ, ಪರಕೀಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳು :

ಚಲಿಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ಲೋರೀಹಃ ಸಂಕ್ರಮಣಯಃ ಸ ಸಂಕ್ರಮಃ |

ಆಚಾಗಲಪ್ತನಸ್ಯ ವರಾಶಿಸಂಕ್ರಾಂತಿರುಚ್ಯತಃ |

—ವಿಷ್ಣು

ಮೇಷಾದೌ ಚ ಕುರಾದೌ ಚ ಮೃತ್ತೇಯ ವಿಷವತ್ಸೃತಃ |

ತದಾತುಲ್ಯಮಹೋರಾತ್ರಂ ಕರೋತಿ ತಿಮಿರಾವಹಃ |

—ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣ

ಆಯುನಾಂಶಸಂಖ್ಯಾರ್ಥಶ್ಚ ಮುಖ್ಯ ಸಂಕ್ರಾಂತಿರುಚ್ಯತಃ -

ಆಮುಖ್ಯಾರಾಶಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಃ ತುಲ್ಯಃಕಾಲವಿಧಿಪ್ರಯೋಗಃ |

—ರೋಮಶಸಿದ್ಧಾಂತ

ಸ್ಥಾನದಾನ ಜಪಶ್ರಾದ್ಧ ವೃತಹೋಮಾದಿ ಕರ್ಮಾಭಿಃ |

ಸಂಕ್ರತಂ ಚಲಿಸಂಕ್ರಾಂತಾವಕ್ಷಯಂ ವೃಂ ಪೋಶ್ಯತೇ ||

—ಪುಲಸ್ತ್ಯ

ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಯನ ಪಂಚಾಂಗ ಪರಕೀಯವಾದು, ಆಧಾರ್ಮಿಕವಾದು
ಎಂದು ಭ್ರಮಿಸಬಹುದಾದುದು.

ಸಾಯನ-ನಿರಯನ ವಾದಗಳಲ್ಲಿ, ಫಲನಿರ್ಗಮಾದ ರೀತಿನೀತಿಗಳು
ಕೊಂಚ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವವು ಇವೆ.

ಎನ್. ಕೆ. ಜೋಗಲೇಕರ

ಇವರ

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ವಧೂವರರ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ

ಬೆಲೆ : ರೂ. ೧೦-೦೦ (ಪಂಚಮಾವೃತ್ತಿ)

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವಧೂ-ವರರ ಜನ್ಮ ಟಿಪ್ಪಣಿ (ಕುಂಡಲಿ) ಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಹಾಗೂ ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ? ನಾಡಿ, ಯೋನಿ, ಗಣ, ಕೂಟಗಳಿಂದ ರೇನು ? ಇವನ್ನು ಏಕೆ, ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು ? ಮಂಗಳ (ಕುಜ) ದೋಷ ಮೆದರೇನು ? ಕುಜ (ಮಂಗಳ) ದೋಷವನ್ನು ಏಕೆ ಹಾಗೂ ಹೇಗೆ ನೋಡ ಬೇಕು ? ಅವಿವಾಹ ಕುಜ ದೋಷವೆಂದರೇನು ? ಇದಲ್ಲದೆ ವಧೂ-ವರರ ವಿವಾಹ ಕಾಲ ಯಾವುದು ? ಅದು ಯಾವ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಯಾವ ವರುಷ, ಯಾವ ತಿಂಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು ? ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೨ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಧನಯೋಗ

ಬೆಲೆ : ರೂ ೬-೦೦ (ಚತುರ್ಥ ಮುದ್ರಣ)

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಧನಯೋಗ ಲಂಡರೇನು ? ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು ? ಇದಲ್ಲದೆ ಸುಖ್ಯಾ, ಶಾಶ್ವರಿ, ರೇಸು, ಭೂಗತ, ಪ್ರಾಯಿಷ ಬಾಂಡ, ಸ್ತ್ರೀಧನ (ಸ್ತ್ರೀಸ್ತ್ರೀ ಹಾಗೂ ಪರಸ್ತ್ರೀ), ವಾರಸಾ, ದತ್ತಕ, ಕಾಣಿಕೆ, ಲಂಚ, ಕಾಲಾ ಬಜಾರ ಇವುಗಳಿಂದ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಧನಲಾಭವನ್ನು ಹೇಗೆ ಗುರುತಿಸ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿ ಕುಂಡಲಿಗಳಿಂದ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

೩. ಸ್ತ್ರೀ ಜೋತಿಷ್ಯ

ಚಲಿ : ರೂ. ೧೦-೦೦ (ತೃತೀಯಾವೃತ್ತಿ)

ಸ್ತ್ರೀಯರ ಜೀವನದ ಅನೇಕ ಮುಖಗಳನ್ನು ಅಧರಿಸಿ ಬರೆದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಗ್ರಂಥ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ವಭಾವ, ಸೌಂದರ್ಯ, ವಿವಾಹಕಾಲ, ಪ್ರೇಮವಿವಾಹ, ಪುನರ್ವಿವಾಹ, ಅಂತರ್ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹ, ಅಪನ್ನ ಕುಮಾರಿಯೋಗ, ಘಟಸ್ಪೋಟ, ವೈಧವ್ಯಯೋಗ, ಗರ್ಭಧಾರಣ, ಸಂತತಿ, ಸಂತತಿ ಸುಖ ಹಾಗೂ ಗರ್ಭಪತನಯೋಗಗಳು, ಗರ್ಭ ಪ್ರತಿಬಂಧವನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ವಂಶಾಭಯೋಗ, ವಿದ್ಯೆ, ಭಾಗ್ಯ, ಮನೋವಾಸನೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸ್ವಾವಲಂಬನ, ರಾಜಕಾರಣ ಪಟುತ್ವ, ಸಮಾಜ ಧರ್ಮ ಇತ್ಯ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಧುನಿಕ ಸಮಾಜಕ್ಕನುಕೂಲಿಸಿ, ಫಲಜೋತಿಷ, ಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿಂದ ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಿದೆ.

೪. ಅಜ್ಞಾತ ಜಾತಕ ದರ್ಶನ

ಚಲಿ : ರೂ. ೭-೦೦ (ದ್ವಿತೀಯಾವೃತ್ತಿ)

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮದೇಶ-ಜನ್ಮಮಿತಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜಾತಕವನ್ನು ಅವನ ನೇತ್ರ-ಕರ್ಣಾವಲೋಕನ ಗದ್ದ-ಗಲ್ಲಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮೊದಲಾದ ಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಮೇಲಿಂದಲೂ ನಡೆ-ನುಡಿ, ನಿದ್ರಾಭಂಗಿ, ಅಭಿರುಚಿ ವಾಕ್ಚಟುಕಾರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದಲೂ ಕಂಡು ಕೊಡಬಹುದು. ಅದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ ನಡೆದುಹೋದ ಘಟನೆಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಜಾತಕವನ್ನು ಒರೆಗೊಟ್ಟು ನೋಡಬಹುದು. ಈ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಯೋಗ್ಯ ಜನ್ಮವಿಕ್ರಿತಿ ಇಲ್ಲದವನ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

೫. ಸಾಡೇಸಾತಿ

ಚಲಿ : ರೂ. ೧೦-೦೦ (ಚತುರ್ಥಾವೃತ್ತಿ)

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಾಡೇಸಾತಿ ಅಂದರೇನು? ಸಾಡೇಸಾತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು? ಅನುಕೂಲ-ವ್ಯತಿರೇಕ ಸಾಡೇಸಾತಿ ಅಂದರೇನು? ಇತಿ

ಸ್ಥಾನ, ಗ್ರಹಗಳು, ಭಾವ, ಭಾವೇಶ ಇವುಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಶನಿಯು ಭ್ರಮಿಸುವಾಗ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮ. ದಶಾ-ಅಂತರ್ದಶೆಯ ಸಾಡೇಸಾತಿಯ ಪರಿಣಾಮ, ಅಪ್ಪಕವರ್ಗ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಸಾಡೇಸಾತಿಯ ವಿಚಾರ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಾಡೇಸಾತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾದರಿ ಕುಂಡಲಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೬. ಉದ್ಯೋಗ ಜೋತಿಷ್ಯ ಭಾಗ-೧ (ನೌಕರಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ)

ಜೆಲೆ : ರೂ. ೨೦-೦೦ (ದ್ವಿತೀಯಾವೃತ್ತಿ)

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನೌಕರಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು, ಕಾರಕಗ್ರಹ ಲಗ್ನ, ಸ್ಥಾನ, ರಾಶಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಜೋತಿಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೊಂದು ನೂತನ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥವು.

ಜೀವನರಾಗ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ನೌಕರಿ ಉದ್ಯೋಗಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವ, ಜೋತಿಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದಂತಹ ಸರಿಯಾದ ಗ್ರಂಥವು ಯಾವುದೋಂದೂ ಈ ಎರಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಈ 'ಉದ್ಯೋಗ ಜೋತಿಷ್ಯ'ವು ಅಂತಹ ನೌಕರಿ ಉದ್ಯೋಗಾರ್ಥಿಗಳಿಗೊಂದು ಕೈದೀವಿಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಕಾರಕೂನರು, ಟೈಪಿಸ್ಟರು, ಬೀಫ್ರೆಲಿಖಗಾರರು, ಜವಾನರು, ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರು, ಸ್ಟೋರ್‌ಕೀಪರರು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಭಾಗದ ನೌಕರರು, ಆಗ್ನಿಶಾಮಕ ದಳದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಆರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು, ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯಾ ತಜ್ಞರು, ಎಂಜಿನಿಯರುಗಳಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ವಿವಿಧ ಬಾತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹುದ್ದೆಗಳೂ ಹಾಗೂ ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್, ಮಿಲಿಟರಿ ಸರ್ವಿಸ್, ಆಕಾಶವಾಣಿ, ರೇಲ್ವೆ, ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ತಂತಿ, ಪಂಚ ಕೇಂದ್ರ ಅಟಕಾರಿ, ವರಮಾನ ತೆರಿಗೆ, ವಾಯುಯಾನೋದ್ಯೋಗ, ವಿದ್ಯಾನಂದ, ಸೈನ್ಯ ಟೆಂಕುಶಾಲೆ, ಅಡಿಟಿ ಹಾಗೂ ಆಕೌಂಟಿ, ಗಡೆ ಹಾಗೂ ಭೂಗರ್ಭ, ಸಚಿವಾಲಯ, ರೆವಿನ್ಯೂ, ಒಕ್ಕಲುತನ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ವೈದ್ಯಕ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯ, ನ್ಯಾಯ, ಪೊಲೀಸ್, ಸ್ಟೇಟಿ ಆಕೌಂಟಿ, ಆರಣ್ಯ, ವಶುಸಂಗ್ರಹಣ ಹಾಗೂ ವಶುಸಂವತ್ತು, ಶೋಟಿಗಾರಿಕೆ, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್, ಸರ್ಕಾರ

ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್, ಕೂಲಿಕಾರ, ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣ, ವಿನೋದಗಾರಿಕೆ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಮೀಶನರ, ಪಾನನಿರೋಧ ಹಾಗೂ ಲಂಚ ನಿರ್ಮೂಲನೆ, ಚೀಲಾ, ರೀಡನಲ್ ಬ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಟಿಡ್‌ಯೋಗಿಕ, ಬಂದರ ಗಾಹ, ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ, ಬ್ಯಾಂಕ್, ಜೀವವಿಮಾ, ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಪಾದಿ ಗ್ರಾಂಪೋಡ್ಯೋಗ, ಐತಿಹಾಸಿಕವು ಹಾಗೂ ಕಾರಮಾನೆ, ಗಿರಣಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಛಿನ್ನ ಛಿನ್ನ ಮಾತೆಗಳು ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಒಡೆಯುವವನ ಜಾತಕ ಎಂತಿರಬೇಕು?

ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನೌಕರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ನೌಕರಿ ಹಕ್ಕುವ ಕಾಲ, ಬದಲಿ, ಬಡತಿ, ರಜೆ, ಪಾಯಂ ಆಗುವದು, ಎಕ್ಸಿಟೆನ್ಸ್‌ನ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೃಪಾವಶ್ಯಕತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಹ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೭. ಉದ್ಯೋಗ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಭಾಗ-೨

(ವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ)

ಟಿಪ್ಪಣಿ : ರೂ. ೨೫-೦೦

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ೧೨ ಆಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಯಾವದೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ಜಾತಕ ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ಬಳಿಕ ಕೃಷಿ ವೃತ್ತಿ, ಕೃಷಿ ಅಧಾರಿತ ವೃತ್ತಿಗಳಾದ ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ರೇಶ್ಮೆಯ ವ್ಯವಸಾಯ, ಜೇನು ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಮತ್ಸ್ಯೋದ್ಯಮ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವಿವರಣೆಯಿದೆ. ಆ ಬಳಿಕ ಹಲವು ವಿಧದ ಸೂರಿಗೆ ವೃತ್ತಿ, ಉದ್ಯಮ ವೃತ್ತಿ, ನಾನಾ ಬಗೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ವೃತ್ತಿ, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಯಂತ್ರಗಳ (ರಿಪೇರರ್ಸ್) ದುರಸ್ತಿಗಾರರ ವೃತ್ತಿ, ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಆಫೀಸರಿ ಕಟ್ಟಡ ಮೊದಲಾದ ವಿಮೆ ನಕ್ಷಾಜೀವರ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಕಾಂಪ್ಯೂಟರರ ವಿಡಿಯೋ ವರ ವಿಭಿನ್ನ ವೃತ್ತಿ ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರ ಸವಿಸ್ತಾರ ವಿವರಣೆಯಿದೆ. ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಡಾಕ್ಟರರು, ಆರೋಪತಿ, ಹೋಮಿಯೋಪತಿ, ಆಯುರ್ವೇದ, ಯುನಾನಿ, ನಿಸರ್ಗಚಿಕಿತ್ಸಾ ತಜ್ಞರು, ಎಲೆ ಮೂಲಿಕಾ

ವೈಯೋಗದ ವೈದ್ಯರು, ಚುಂಬಕ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ತಜ್ಞರು, ಸೂಜಿ ಚಿಕಿತ್ಸರು, ದಂತ ವೈದ್ಯರು, ನೇತ್ರ ತಜ್ಞರು, ಮಾನಸಿಕ ರೋಗ ತಜ್ಞರು, ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ತಜ್ಞರು ಸಲಹೆಗಾರಿಕೆಯ ವೈದ್ಯರು, ವೈದ್ಯರಾಜಪುರು, ಕಿವಿ-ಮೂಗು-ಗಂಟಲುತಜ್ಞರು, ಪ್ರಸೂತಿ ತಜ್ಞರು, ಚರ್ಮರೋಗ ತಜ್ಞರು, ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ರೋಗ ತಜ್ಞರು ಘಟೆಯೊಳಗೆ ಧರಿಸಿಪುರು, ದಾದಿಯರು, ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯರು, ವಿವಿಧ ತಂತ್ರಜ್ಞರು, ಔಷಧಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿಗಳು (ಆರ್ಟಿಕ್ಟರು), ಜಾರ್ಜರ್ಡ್, ಅಲೆಂಟೊಟರು, ತೆರಿಗೆ ಸಲಹೆಗಾರರು, ಟ್ಯುಟೋರಿಯಲ್ ಕ್ಲಾಸುಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರೀಕ್ಷಾ ವಿಷಯಗಳ ತರಬೇತಿ ತಜ್ಞರು, ದಸ್ತು ಬರಹಗಾರರದ (ಬಾಂಡರಾಯ:ಟರ್ಸ್), ಲೇಖಕರು, ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು, ಸಂಪಾದಕರು, ಕವಿಗಳು, ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು, ನಾಟಕಕಾರರು, ಸಂವಹನಮಾಧ್ಯಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೇಖಕರು, ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಲೇಖಕರು, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಲೇಖಕರು, ಪತ್ರ ಕರ್ತರು, ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಲೇಖಕರು, ಫಲಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರುಗಳು, ಪುರೋಹಿತರು, ಮಾಂತ್ರಿಕರು, ಪಂಚಾಂಗಕರ್ತರು— ಇವರೇ ಮೊದಲಾದ, ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ ವೃತ್ತಿಯವರು, ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಕಲಾಕಾರರು ಹಾಗೂ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಾದ ಚಿತ್ರಕಲಾಕಾರರು ಹಾಗೂ ಬಣ್ಣದ (ವರ್ಣ) ಕಲಾಕಾರರು, ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರು, ನೃತ್ಯಕಾರರು ಸಂಗೀತಕಾರರು, ವಾದ್ಯಕಾರರು, ಸೌವರ್ಯ ವರ್ಧನಾ ತಜ್ಞರು (ಬ್ಯೂಟಿಷಿಯರ್), ಜಿರಾಫೆ ಪ್ರಿಂಟರು, ಜ್ವಾಕ್ ಮೇಕಪ್, ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ತಜ್ಞರು, ಕಸೂತಿ ತಜ್ಞರು, ನೇಕಾರರು, ಪತ್ರಾರೂ, ಬಡಿಗರು, ಶಿಲೆಗರು, ಬಣ್ಣಗಾರರು, ಜಿನಗಾರರು, ನೀಲಗಾರರು, ಗೊಂಡಿಗಳು ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಮಾಲಕರು ಮನೆ, ಬಾಳ, ಬಾಹೀಷು ಗಿರಣಿ, ಕಾರಖಾನೆ, ವಾಹನಗಳ, ಮಶಿನಗಳ ಮೂಲಕ ವೃತ್ತಿಯವರ ವಿಷಯವಾಗಿ, ನಗರಸಭೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷತ್ತು, ಮಂಡಲಗಳು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿಧಾನಮಂಡಳ, ಸಂಸತ್ತುಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಜಾತಕ ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ವಿವರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ವೃತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿವೇಚನೆಯೂ ಇದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಸ್ವತಂತ್ರ ವೃತ್ತಿಯವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವು.

೮ ಅಧಿಕಾರೀ ಜೋತಿಷ್ಯ

ಚಲಿ : ರೂ. ೪-೦೦ (ದ್ವಿತೀಯಾವೃತ್ತಿ)

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಕರಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರ ಸ್ವಭಾವ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳು ಹೇರಿದುವು ಫಲ ಜೋತಿಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೇಲಿರುವ ಅಕ್ಷೇಪಣೆ ಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ.....ಅಧುನಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕ್ಲಿಪ್ತ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಜೋತಿಷಿಗಳು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಹೇಗೆ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ನೋಟ.....

ಜೋತಿಷಿಯು ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು ಯಾವ ಆದರ್ಶ ಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು, ಎಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು, ಇರಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳು, ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳು ಯಾವವು ಈ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯ ಗಳನ್ನು ಓದಿಕು ಸುವೀರ್ಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

೯. ಆರೋಗ್ಯ ಜೋತಿಷ್ಯ

ಚಲಿ : ರೂ. ೧೨-೦೦ (ದ್ವಿತೀಯಾವೃತ್ತಿ)

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಜಾತಕ ನೋಡಿ, ಜಾತಕವಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ರೋಗ ಗಳು ಯಾವ ಯಾವಾಗ ಬರುವವು? ಹಾಗೂ ಬಂದ ರೋಗಗಳು ಗುಣಮುಖ ವಾಗುವುದು ಯಾವಾಗ? ರೋಗ ನಿವಾರಣೆ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳೇನು? ಔಷಧ ಸೇವಿಸುವ ಕಾಲ, ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಿಗಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಮುಹೂರ್ತಗಳು ಇವೇ ಮುಂತಾಗಿ ರೋಗಿ-ರೋಗ-ಅಯುಷ್ಯ, ದುರ್ಮರಣಾದಿಗಳನ್ನು ಓದಿಕು ಸುವೀರ್ಣವಾಗಿ ಸವಿವರವಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನೃಪದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ವಾದ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥವಿದು. ಅರವತ್ತ ರೋಗಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸವಿ ಸ್ತಾರ ಜೋತಿಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಕಾರವಿವರಿಸಿ ನಡೆಸಿದುದು ಈ ಗ್ರಂಥದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

೧೦. ಶಿಕ್ಷಣ ಜೋತಿಷ್ಯ

ಚಲಿ : ರೂ. ೧೫-೦೦ (ದ್ವಿತೀಯಾವೃತ್ತಿ)

ಜಾತಕಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಚಾರ, ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯ ಆದೇ-ತಡೆಗಳ ಸುವೀರ್ಣ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಸುವಹರು ಎಂಬತ್ತು ವಿಧದ ಶಿಕ್ಷಣ

ಕೋರ್ಪುಗಳ ಸವಿಸ್ತಾರ ವಿವರಣೆ, ಪದವಿ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ, ಡಿಪ್ಲೋಮಾ, ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕೋರ್ಪು ಮುಂತಾದವನ್ನು ಒಂಥ ಜಾತಕನು ಅರವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು? ಥೇರಿ, ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ, ಮೌಖಿಕ ಬೋರ್ಡ್ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಯಾಗಲು ಜಾತಕ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಗು ಹೋಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಬೀರುವ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥ.

೧೧. ಶಕುನ ಜೋತಿಷ್ಯ

ಬೆಲೆ : ರೂ. ೧೫-೦೦

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಶಕುನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಶಕುನಗಳ ವಿಚಾರ, ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಾರ್ತೃಗುಣ ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷಣಗಳ ವಿಚಾರ, ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಶಕುನಗಳ ವಿಚಾರ, ಕೀಟಗಳಿಂದ ಶಕುನಗಳ ವಿಚಾರ, ಶೀನಿನ ಶಕುನಗಳು, ಜನನ-ಮರಣಗಳ ಶಕುನಗಳು, ಮಳೆ ಹಾಗೂ ಒಲಿಶಿರಿಯ ಶಕುನಗಳ ಉಬ್ಬಿನ ಶಕುನಗಳು, ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಶಕುನಗಳ ವಿಚಾರ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಲ್ಲಿಯ ಶಕುನಗಳ ವಿಚಾರ, ಪ್ರವಾಸ ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯ ಶಕುನಗಳು, ರೂಢಿ, ನಂಬಿಕೆ, ಪ್ರವಾಸ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ವಿಚಾರ, ಸ್ವಪ್ನಗಳ ಶಕುನಗಳು ಹೀಗೆ ಶಕುನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸಂದೀರ್ಭವಾಗಿ ಸವಿವರವಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾದ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥವಿದು.

೧೨. ಚುನಾವಣೆಯ ಜೋತಿಷ್ಯ

ಬೆಲೆ : ರೂ. ೧೫-೦೦

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿಯ ಸೋಲು-ಗೆಲವುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಾಗ ಆರ್ಥಿಕಗಳ ಪ್ರಭಾವ, ಆರ್ಥಿಕ ಬಲ, ಹಿಂದಿನ ಸಾಧನೆ, ಸ್ವರೇಷ್ಯ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಮೊದಲಾದ ಚುನಾವಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಜೋತಿಷ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ, ರಾಜಕೀಯ, ಸ್ಥಾನಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಹಕಾರ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಕಾರ್ಮಿಕ ವೃತ್ತಿ ಮೇವು ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಚುನಾವಣೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಿ, ಚುನಾವಣೆಯ ಪೂರ್ವ ಹಾಗೂ ನಂತರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದ — ಯಾವ ವಕ್ತರಿಂದ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಬೇಕು? ಇಚ್ಛಾನುಸಾರದ ವಕ್ತರ ತಿರೀಟು

ಲಭಿಸಬಹುದೇ? ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿಯ ಬಗೆ, ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಚುನಾವಣಾ ಶಬ್ದ, ಪಕ್ಷಾಂತರದ ಆವಾಂತರ, ಅಧಿಕಾರ, ಸ್ಥಾನ ಯಾದಿಗ ಲಭಿಸುವುದು — ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚುನಾವಣೆ ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಮುಂಬರುವ ಇವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಯಾವ ರಾಶಿಯವರಿಗೆ ಹೇಗಿದೆ? ಇತ್ಯಾದಿ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಮಾದರಿ ಜಾತಕದೊಂದಿಗೆ ಸುದೀರ್ಘ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥವಿದು.

೧೩. ಪಂಚಾಂಗ ಪ್ರದೀಪ

ಚಲಿ : ೧೦-೦೦ (ಚತುರ್ಥ ಆವೃತ್ತಿ)

ಹಿಂದೂ ಜೀವನದ ಅಭಿಭಾಷ್ಯ ಅಂಗವಾದ ಪಂಚಾಂಗದ ಕೈಪಿಡಿ ಇದು. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು? ತಿಥಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ನಕ್ಷತ್ರಕ್ರಮ ಹೇಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು? ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧೪. ಗ್ರಹಗತಿ

ಚಲಿ : ರೂ. ೫-೦೦ (ದ್ವಿತೀಯಾವೃತ್ತಿ)

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಗಳ ಗೋಚರೀ ಫಲಗಳಾವವು? ಗ್ರಹಗತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕು? ವೃತ್ತಚಕ್ರಿಯಲ್ಲಿಯ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ರಾಶಿ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬರೆಯುವರು? ಹೇಗೆ ಬರೆಯಬೇಕು? ವೃತ್ತಚಕ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಭವಿಷ್ಯಗಳ ವಿಭಿನ್ನತೆಗೆ ಕಾರಣಗಳೇನು? ಆಯಾ ರಾಶಿಯವರಿಗೆ ಶುಭಾಶುಭ ಅವಧಿಗಳು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಯಾವವು? ಈ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಹಗಳ ಗೋಚರೀ ಫಲಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕ.

ತೀವ್ರ ಪ್ರಕಟಣೆಗಲಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು

ಪರಿಹಾರ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ (ಆಚ್ಛಿನ್ನ)

ಗ್ರಹದರ್ಶನ

ಗ್ರಹಯೋಗ ದಶಾರ್ಥಣ

ಕುಂದರೀ ಸಂಗ್ರಹ

ಶರೀರ ಲಕ್ಷಣ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ

ಪ್ರಸೂತಿ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ

ಕುಂವರಿ ಗುಣನಿರ್ಣಯ (ಆಚ್ಛಿನ್ನ)